

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU
Katedra kinantropologie, humanitních věd a managementu sportu

**Vyrovnanost vybraných fotbalových lig v Evropě, jejich vývoj
a porovnání**

**(Competitive Balance of the selected football leagues in Europe, their development
and comparison)**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Jan Šíma

Vypracoval:

Bc. Václav Mráček

Praha, duben 2012

Prohlašuji, že jsem tuto Diplomovou práci vypracoval samostatně a uvedl v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použil.

V Praze dne 16. 4. 2012

.....
Bc. Václav Mráček

Děkuji panu Mgr. Janu Šimovi za odborné vedení Diplomové práce a za významnou pomoc v oblasti odborné literatury, za konzultace a poskytnutí důležitých podkladů. Děkuji panu Mgr. Ondřeji Pechovi, Ph.D. za pomoc v oblasti statistiky a za poskytnutí velice významných informací pro moji práci.

Abstrakt

Název práce: Vyrovnanost vybraných fotbalových lig v Evropě, jejich vývoj a porovnání.

Cíle práce: Zjištění konkurenční vyrovnanosti v šesti evropských nejvyšších fotbalových soutěžích. Jedná se o českou Gambrinus ligu, nizozemskou Eredivisii, německou Bundesligu, rakouskou Bundesligu, ukrajinskou Premier ligu a maďarskou OTP ligu, porovnání soutěží a nastínění vývojového trendu.

Metody: Směrodatná odchylka procentuálních výher, korelační koeficient, prezentace výsledků na základě procentuálního vyjádření, grafy vývojových trendů.

Výsledky: Veškeré výsledky jsou prezentovány v analytické části práce, ověřují předem stanovené hypotézy, jsou důležitým zdrojem pro porovnání jednotlivých soutěží a nastínění vývojových trendů.

Klíčová slova: Soutěž, vyrovnanost, evropská fotbalová soutěž, fotbalová liga, statická vyrovnanost, dynamická vyrovnanost, sezóna, klub, reformy, UEFA, sport, pokles vyrovnanosti, směrodatná odchylka, korelační koeficient.

Abstract

Title: Competitive Balance of the selected football leagues in Europe, their development and comparison.

Goals: Determining the competitive balance in the six top European football competitions. This is a Czech Gambrinus liga, Dutch Eredivisie, German Bundesliga, Austrian Bundesliga, Ukrainian Premier liha Hungarian OTP liga, compare to competition and an outline of the development trend.

Methods: The standard deviation of percentage wins, correlation coefficient, the presentation of results based on percentages, graphs, trends.

Results: All results are presented in the analytical part of the work, verify predetermined hypotheses and are an important source of comparison for each event and outline trends.

Keywords: Competition, equilibrium, European football league, football league, static balance, dynamic balance, season, club, reform, UEFA, sport, decreased balance, standard deviation, correlation coefficient.

Obsah

1 ÚVOD	8
2 CÍLE A ÚKOLY	9
2.1 Cíle	9
2.2 Úkoly.....	9
2.3 Hypotézy	9
3 TEORETICKÁ ČÁST	11
3.1 Fotbalová historie.....	11
3.2 Union of European Football Associations (UEFA)	12
3.2.1 Fotbal	13
3.2.2 Řízení	18
3.2.3 Příjmy.....	18
3.2.4 Management.....	18
3.3 Soutěžní vyrovnanost.....	19
3.3.1 Soutěžní vyrovnanost a historie	21
3.3.2 Kategorie her.....	22
3.3.3 Druhy soutěžní vyrovnanosti	24
3.4 Ekonomické srovnání Evropy a USA	25
3.5 Rozdíly ve sportovním modelu evropské a americké kopané.....	25
3.5.1 Otevřená nebo uzavřená liga.....	26
3.5.2 Přemístění týmu do nového města	26
3.5.3 Diskuze na téma soutěžní vyrovnanosti.....	27
3.5.4 Sdílení příjmů	27
3.5.5 Draftování talentů	27
3.5.6 Vyjednávání s hráčskou unií.....	28
3.5.7 Měkké a tvrdé platové stropy.....	28
3.5.8 Organizace sportu a lig	28
3.5.9 Ligová pravidla	29
4 METODOLOGIE	30
4.1 Výzkumná metodologie	30
4.2 Předmět výzkumu	30
4.3 Statická soutěžní vyrovnanost.....	30
4.4 Dynamická soutěžní vyrovnanost	31
4.5 Statistické metody	31
4.5.1 Směrodatná odchylka:.....	31
4.5.2 Korelační koeficient.....	32

5 ANALYTICKÁ ČÁST	34
5.1 Statická vyrovnanost	34
5.1.1 Československá 1. fotbalová liga 1970/1993	34
5.1.2 Česká Gambrinus liga 1993/2011	37
5.1.3 Německá 1. Bundesliga 1970-2009	40
5.1.4 Eredivisie 1970-2011	43
5.1.5 Rakouská Bundesliga 1970-2011	46
5.1.6 Ukrajinská Premier liha 1970-2011	49
5.1.7 Maďarská OTP liga 1970-2011	53
5.1.8 Srovnání statické vyrovnanosti	56
5.2 Dynamická vyrovnanost	59
5.2.1 Československá 1. fotbalová liga 1970-1993	60
5.2.2 Česká 1. liga 1993-2011	61
5.2.3 Německá 1. Bundesliga 1970-2011	64
5.2.4 Eredivisie 1970-2011	65
5.2.5 Rakouská Bundesliga 1970-2011	67
5.2.6 Ukrajinská Premier liha 1970-2011	69
5.2.7 Maďarská OTP liga 1970-2011	71
5.2.8 Srovnání dynamické vyrovnanosti	72
6 NÁVRHY NA ŘEŠENÍ ZJIŠTĚNÝCH PROBLÉMŮ.....	74
6.1 Sdílení příjmů.....	74
6.1.1 Walrasův rovnovážný model sdílení příjmů	75
6.2 Platové stropy.....	78
6.3 Draft nováčků.....	79
6.4 Kvóty na počet cizinců v lize.....	79
6.5 Vytvoření Evropské superligy	81
7 ZÁVĚR	82
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	84
PŘÍLOHY	87

1 ÚVOD

Sport a fotbal jako takový už dávno není koníček, který hráči provozují jen pro zábavu. V posledních letech se sport a hlavně evropský fotbal stal díky nejrůznějším marketingovým nástrojům neuvěřitelným fenoménem. Ten dokáže přilákat desetitisíce diváků přímo na stadion, do centra dění, a další statisíce diváků k televizním obrazovkám. Ti pak s napětím sledují výkon „svého“ týmu. Tento vývojový trend je nezadržitelný a stále narůstá. V tomto okamžiku následuje otázka: Proč se tito diváci jednou či dvakrát týdně vracejí na stadiony, podporují své oblíbené mužstvo a utrácí nemalé peníze za vstupenky a sportovní kanály? Mezi hlavní důvody tohoto chování můžeme uvést zábavu, uvolnění, zaujetí, napětí, emoce a především nejistotu toho, jak vše dopadne. Přestože si to většina lidí neuvědomuje, nejistota je nejdůležitější faktor, který je láká ke zhlédnutí jakéhokoliv sportovního utkání. V případě, že by neexistovala tato nejistota a vítěz by byl vždy předem jasný, nemělo by smysl sport sledovat ani provozovat. Sportovci by ztráceli motivaci, lidé by přišli o možnost s napětím sledovat, jak vše dopadne. To vše by zapříčinilo nezájem médií a sponzorů, čímž by mohlo nastat zhroucení celého sportovního trhu.

Cílem všech sportovních asociací by tedy logicky měla být snaha o zachování vyváženého prostředí, což však díky neuvěřitelné komercializaci, narůstání vlivu marketingu a nerovnoměrném příjmu jednotlivých klubů není jednoduchý úkol. Bohaté kluby jsou stále bohatší a bohatnou na úkor malých a slabších týmů. Jejich kvalita stále stoupá a pomyslné nůžky se ustavičně otevírají, díky tomu se fotbal potýká s problémem poklesu soutěžní vyrovnanosti. To je nejvíce zřetelné v Evropských soutěžích, jako je Liga mistrů nebo Evropská liga UEFA. V těchto soutěžích jsou v poslední době úspěšné pouze týmy s nejlepším ekonomickým zázemím převážně z Anglie, Španělska nebo Itálie. Tento negativní trend však nemusíme sledovat pouze v těchto „milionářských“ soutěžích. Stačí se ohlédnout na českou Gambrinus ligu, kde za posledních 16 sezón vyhrál jedenáctkrát titul nejbohatší český klub Sparta Praha. V letošním roce to prozatím vypadá, že přidá další z titulů. Ovšem nejen v české můžeme sledovat nadvládu několika málo klubů, které neustále ovládají soutěže ve své zemi.

2 CÍLE A ÚKOLY

2.1 Cíle

Hlavním cílem diplomové práce je analýza konkurenční vyrovnanosti v šesti evropských nejvyšších fotbalových soutěžích. Jedná se o českou Gambrinus ligu, nizozemskou Eredivisii, německou Bundesligu, rakouskou Bundesligu, ukrajinskou Premier ligu a maďarskou OTP ligu. Tyto fotbalové soutěže budou následně porovnány a pomocí grafů a tabulek bude poskytnut obraz vývoje soutěžní vyrovnanosti a trend v dlouhodobém hledisku jedna čtyřiceti let.

Navrhnout doporučení a nástroje pro vylepšení soutěžní vyrovnanosti v Evropě a úvaha o těchto nástrojích.

Jedním z cílů je také zjištění, zda je soutěžní vyrovnanost ovlivněna bohatstvím a oblastí ve které se soutěž odehrává.

2.2 Úkoly

Prostudování problematiky soutěžní vyrovnanosti.

Mezi dílčí úkoly patří představení soutěžní vyrovnanosti, její rozdělení a srovnání s historickým hlediskem starověkého Řecka.

Jedním z úkolů je představení nejprestižnějších evropských fotbalových soutěží a jejich vazba na český fotbal.

Sběr dat pro analýzu soutěžní vyrovnanosti.

Analýza dat a zjištění vývoje konkurenční vyrovnanosti v české lize a srovnání s vybranými evropskými fotbalovými soutěžemi.

Pomocí grafů a tabulek nastínit vývoj soutěžní vyrovnanosti v dlouhodobém hledisku.

Představení nástrojů a opatření ke zmírnění poklesu vyrovnanosti.

2.3 Hypotézy

Před samotnou analýzou bylo stanoveno několik předběžných pracovních hypotéz:

1. Existuje tendence poklesu statické vyrovnanosti v hlavních zkoumaných evropských fotbalových zemích.
2. Ve všech hlavních sledovaných evropských fotbalových zemích dochází k poklesu statické vyrovnanosti

3. Klesá dynamická konkurenční rovnováha (mezi jednotlivými sezónami).
4. Dynamická rovnováha klesá rychleji než statická konkurenční rovnováha.
5. Zkoumané, východoevropské „chudší“ soutěže se potýkají se soutěžní nevyrovnaností v menším rozsahu než soutěže západoevropské.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 Fotbalová historie

Fotbal vznikl v polovině 19. století v Anglii, ale hry podobné fotbalu existovaly už ve starověkém Řecku (*sphaira*), v Římě (*ollis*). V Itálii se v době renesance hrála hra zvaná Calcio. Novodobý fotbal se rozvíjí na přelomu 18. a 19. století. První pravidla vznikla již v roce 1840, následně v roce 1863 vzniká první anglický klub Sheffield Football Club a v tom samém roce začíná fotbal řídit nejstarší fotbalové sdružení na světě Football Association (FA). První fotbalovou soutěž s názvem Anglický pohár mohli diváci sledovat v roce 1871. Z Anglie se pak fotbal šířil po celém světě a v roce 1908 se stává oficiálním olympijským sportem, když na dvou předešlých hrách byl sportem ukázkovým. První mistrovství světa se odehrálo roku 1930 v Uruguayi.

Od roku 1904 funguje mezinárodní fotbalová organizace Fédération Internationale de Football Association (FIFA), což je hlavní řídicí organizace světového fotbalu, futsalu a plážového fotbalu. Její sídlo se nachází v švýcarském Curychu a jejím prezidentem je Sepp Blatter, který je již ve svém čtvrtém funkčním období. Mezi její hlavní náplně patří pořádání mistrovství světa, jehož první ročník se konal v roce 1930. FIFA má 208 členských asociací, což je o tři více než Mezinárodní olympijský výbor a o čtyři méně než Mezinárodní asociace atletických federací

Federace je zodpovědná prostřednictvím Mezinárodního fotbalového asocičního výboru za dodržování pravidel hry a rozlišuje šest kontinentálních skupin:

- AFC (*Asie*)
- CAF (*Afrika*)
- CONCACAF (*Severní Amerika a Karibské moře*)
- CONMEBOL (*Jižní Amerika*)
- OFC (*Oceánie*)
- UEFA (*Evropa*)

FIFA má zhruba sto osmdesát členských zemí.

3.2 Union of European Football Associations (UEFA)

Pro evropský fotbal, je nejdůležitější Evropská fotbalová federace UEFA, která byla založena v roce 1954 v Basileji a je základním kamenem evropského fotbalu. UEFA je jedním z šesti kontinentálních svazů uznávaných světovou fotbalovou organizací FIFA a skládá se z 53 národních fotbalových svazů. Hlavním posláním této organizace byla podpora, rozvoj a solidarita evropské kopané. Toto poslání zůstává stejné i po více než padesáti letech od jejího založení. Fotbalová administrativa je na světové úrovni organizována celosvětovým fotbalovým svazem FIFA. Na úrovni národní je pak evropským zastřešujícím svazem právě UEFA. Hlavní motiv v této hierarchii je subsidiarita, mezinárodní organizace pak zasahují jen v případech přesahujících národní charakter nebo v jednotlivých případech celosvětových opatření. Kromě národních fotbalových svazů, které jsou členy UEFA, do této organizace patří další organizace, které přispívají k velkému prospěchu fotbalu a jejichž zájmy musí být uznávány. Kluby jsou přitom páteří na všech úrovních. Fotbalové, zejména profesionální ligy jsou důležité pro pořádání fotbalových soutěží na národní úrovni. Dnes je také obecně známo, že do úvahy je nutné brát také zájmy hráčů a nemůžeme přehlížet popularitu fotbalu, kterou vyjadřuje nadšení fanoušků po celé Evropě. Proto má UEFA následující strategii pro dosažení úspěchu: „Sjednocená evropská fotbalová rodina, která pracuje společně na tom, jak dále rozvíjet radost ze hry“.¹

K realizaci této vize, čeká UEFA ještě mnoho práce. Některé důležité kroky, jako je například vytvoření strategického poradního sboru pro profesionální fotbal, už však byly učiněny. Na institucionální úrovni, se různé a měnící se zájmy zúčastněných stran v rámci fotbalové rodiny přece jen řeší lépe. UEFA staví fotbal na první místo. Prostřednictvím organizace špičkových evropských soutěží národních týmů, vedením světových nejlepších klubových soutěží a práci s národními svazy. S ohledem na rozvoj tréninkových metod a rozšíření fotbalu, se UEFA intenzivně podílí na výzkumu a rozvoji evropského fotbalu. Hlavním úkolem je vytvořit podmínky k tomu, aby se fotbal v Evropě mohl rozvíjet a vzkvétat.

Na utváření politiky napříč evropským fotbalem se podílí 19 výborů. Tyto výbory diskutují o nejrůznějších otázkách od lékařských záležitostí, postavení hráčů, rozhodčích až po finance. Výbory předkládají rady, návrhy a doporučení výkonnému řediteli UEFA. Mají hlavně poradní funkci.

---

¹ Toto heslo používá UEFA jako motto, které, by mělo sbližovat jednotlivé národy: www.uefa.com

K naplnění poslání činnosti UEFA jsou určeny čtyři strategické cíle. Je to fotbal, řízení, správa příjmů a management. Spolu se strategickými cíli uvádím její současné hlavní činnosti.

3.2.1 Fotbal

Propagace fotbalu prostřednictvím organizace evropských soutěží pro kluby a národní týmy, Školení trenérů, rozhodčích a rozvoj fotbalu jako takového. UEFA má zabezpečit následující soutěže: Champions League, Mistrovství Evropy ve fotbale, Evropskou ligu, ženské soutěže, juniorské soutěže a futsal. Mezi další úkoly fotbalové organizace patří vytváření úmluv, školení trenérů, školení rozhodčích, šíření fotbalu a sociální odpovědnost. Jak již bylo řečeno UEFA má pod sebou národní organizace, které řídí fotbalové soutěže (ligy) v daných zemích a týmy každé této země mají možnost účastnit se zmíněné Champions League či Evropské ligy a to po splnění určitých předpokladů.

Champions League

Liga mistrů (UEFA Champions League) je výroční fotbalová soutěž pořádaná Evropskou fotbalovou asociací (UEFA) pro nejlepší kluby evropských lig. Spolu s jihoamerickým Pohárem osvoboditelů je tato liga nejslavnější klubovou soutěží na světě. Současným vítězem je španělský klub FC Barcelona. Vítěz LM postupuje na Mistrovství světa ve fotbale klubů a na začátku následující sezony hraje proti vítězi Evropské ligy utkání o evropský Superpohár.

Dříve než se začala hrát Liga mistrů, existoval Pohár mistrů evropských zemí (PMEZ), jenž byl zahájen v sezóně 1955/56. Tento pohár se hrál vyřazovacím způsobem, kdy v každém kole proti sobě nastoupily dva týmy, které mezi sebou odehrály dvě utkání. Lepší tým postoupil do dalšího kola. Této soutěže se mohli účastnit vítězové domácích lig a obhájci loňského ročníku. PMEZ byl v roce 1992/93 přeorganizován do současné Ligy mistrů, kde v následujících letech proběhly některé drobné změny.

Sezóna 2011/12 je 57. ročníkem této klubové soutěže a třetí ročník v tomto kvalifikačním formátu. Každá země má přidělen počet míst podle koeficientů UEFA. Letošní finále se odehraje 19. května 2012 na stadiónu Allianz Arena, v Německu. Obhájcem titulu je španělský klub FC Barcelona, jenž v loňském ročníku porazil ve

finále anglický tým Manchester United. Vítěz soutěže se kvalifikuje na Mistrovství světa ve fotbale klubů 2012, stejně jako do Superpoháru UEFA 2012.

V ročníku 2009/2010 proběhly menší změny při postupu účastníků do hlavní části soutěže. Kvalifikační systém postupu do Ligy mistrů je následující:

- Země (pořadí) 1-3 (Anglie, Španělsko a Itálie): 4 týmy
- Země (pořadí) 4-6 (Německo, Francie a Rusko): 3 týmy
- Země (pořadí) 7-15 (Ukrajina, Rumunsko, Portugalsko, Nizozemsko, Turecko, Řecko, Švýcarsko, Belgie a Dánsko): 2 týmy
- Země (pořadí) 16-53: 1 tým

Hlavní část soutěže zůstává i nadále beze změn, stále zahrnuje 32 týmů, rozdělených do čtyř skupin po osmi ve skupinové fázi a dále následuje systém play off, kdy každý z týmů hraje s jedním soupeřem a to na domácím hřišti a hřišti soupeře. V případě nerozhodnosti bodů rozhoduje brankové skóre, přičemž branka vstřelená na hostujícím hřišti má větší váhu než ta v domácím prostředí. Osm týmů, které dokončí skupiny na třetím místě, přechází do vyřazovací fáze Evropské ligy (UEFA Europa League). Pokud by i v tomto případě byl stav nerozhodný, následuje prodloužení a pokutové kopy.

Do hlavní části soutěže postupuje přímo 22 týmů (21+vítěz minulého ročníku) namísto 16 z let minulých. Tři národní asociace s nejvyšším koeficientem vysílají do této soutěže první tři týmy ze své ligové soutěže, tyto týmy automaticky postupují do skupinové fáze. U asociací zařazených jako 4. až 6. v pořadí postupují do skupinové části automaticky první dva týmy z národní ligy a u asociací kvalifikovaných na 7. až 15. místě postupuje přímo do hlavní soutěže jeden tým. Od sezóny 2009/10 dále existují čtyři kvalifikační kola (včetně play off kola), která se hrají v režimu domácích a venkovních zápasů, aby se dokončilo seskupení 32 účastníků ve skupinové fázi. Existují dvě kvalifikační cesty, Cesta mistrů a Cesta ostatních týmů.

Při *mistrovské cestě* se první kvalifikační kolo skládá z dvou utkání. Zahrnuje země, zařazené na 50. až 53. místě v soutěži UEFA. Vítězové postupují do druhého kvalifikačního kola, kde se k nim připojí šampioni z 32 zemí zařazených na 17. až 49. místě v soutěži UEFA (kromě Lichtenštejnska). Ve třetím kvalifikačním kole se k těmto sedmnácti vítězům připojí šampioni zemí zařazených na 14. až 16. místě. Z těchto

utkání vyplyne 10 týmů, které ještě hrají čtvrté předkolo a pět těchto vítězů se připojí k 22 automaticky postupujícím týmům do skupinové fáze Ligy Mistrů.

Cesta ostatních týmů: Tým umístěný na třetím místě u asociace zařazené na šestém místě plus vítězové asociací zařazených na 7. až 15. místě startují ve třetím kvalifikačním kole. Vítězové těchto pěti zápasů postupují do kola play off, kde se k nim připojí týmy umístěné na čtvrtém místě z asociací zařazených na prvních třech místech soutěže UEFA a týmy umístěné na třetím místě z asociací zařazených na 4. a 5. místě. Vítězné týmy z těchto pěti zápasů se kvalifikují do skupinové části Ligy Mistrů.

Týmy, které postupují „mistrovskou“ a „nemistrovskou“ cestou se nemohou potkat v kvalifikaci Ligy Mistrů. Mužstva, která prohrají ve třetím předkole, se zařadí do vyřazovací části Evropské ligy. Všechny týmy, které prohrají v utkáních typu play off, postupují do skupinové části Evropské ligy. Osm týmů, které dokončí skupiny na třetím místě, přechází přímo do vyřazovací fáze Evropské ligy.

Ročník 2010/2011 provázela řada jednostranných zápasů, které vedly k diskusi o případné úpravě systému. Hlavní představitel organizace UEFA Michel Platini se však systému zastal a popřel jakékoliv úvahy o změně systému v následujícím ročníku. Argumentoval tím, že současný systém je v pořádku a napomáhá úspěchu také týmům ze soutěží, které nejsou tak vyhlášené a slavné. Platiny upozorňuje, že kluby by se neměly rozdělovat na silné a slabé, ale koncentrace by měla směřovat přímo na dění na hřišti

Evropská liga UEFA

Evropská liga UEFA je klubová fotbalová soutěž mezi evropskými týmy, pořádaná organizací UEFA. Byla založena v roce 1955 jako Pohár veletržních měst. V roce 1971 byla přejmenována na Pohár UEFA a od roku 2009 nese název Evropská liga UEFA. V roce 1971 převzala řízení této soutěže oficiálně UEFA. Tato mezinárodní evropská soutěž vznikla, jak již bylo řečeno, v roce 1955 a byla určena pro vybraná mužstva měst, jež se nekvalifikovaly do PMEZ ne do PVP (Pohár vítězů pohárů). Později se mohly přihlašovat také týmy, které se v lize umístily přímo za mistrem nebo za vítězem domácího poháru.

Finálové utkání ročníku 2011/2012 se uskuteční 9. května 2012 na stadionu Stadionul Național v Bukurešti v Rumunsku. V letošním ročníku se soutěže účastní 195 týmů z 53 členských zemí UEFA. Účast v Evropské lize závisí na koeficientu, který

získají jednotlivé země za účast v evropských pohárech od sezóny 2005/2006 – 2010/2011.

Kvalifikační systém postupu do Evropské ligy UEFA je následující:

- země (pořadí) 1–6: 3 týmy
- země (pořadí) 7–9: 4 týmy
- země (pořadí) 10–51: 3 týmy (krom Lichtenštejnska - jeden tým)
- země (pořadí) 52–53: 2 týmy
- vítěz Evropské ligy UEFA 2010/11 má zajištěné dodatečné místo, pokud nepostoupí do Ligy mistrů UEFA 2011/12 nebo Evropské ligy UEFA kvůli nedostatečnému výsledku v domácí lize, nebo poháru
- země z třech prvních míst žebříčku UEFA Fair Play: každá jeden tým navíc
- 33 týmy poražené v Lize mistrů UEFA 2011/12 jsou přesunuty do Evropské ligy

V Evropské lize UEFA se až do semifinále hraje vyřazovacím způsobem (doma - venku). Při rovnosti bodů i rozdílu branek se góly dosažené na hřišti soupeře počítají dvakrát, když ani to nerozhodne, následuje prodloužení 2 x 15 minut, resp. pokutové kopy; finále bylo dříve dvoukolové. Od sezóny 97/98 se stejně jako finále Ligy mistrů hraje pouze jedno utkání na předem určeném místě. Od sezóny 80/81 je v platnosti ustanovení o počtu zástupců na základě úspěšnosti jednotlivých zemí v pohárových soutěžích v posledních pěti letech (3 země mají v 1. kole Poháru UEFA vždy po čtyřech zástupcích, 5 zemí po třech, 13 po dvou, 11 po jednom zástupci, ostatní si musí vybojovat postup v předkolech). Od sezóny 1999/2000 se soutěže zúčastňují i vítězové národních pohárů, neboť jejich soutěž, Pohár vítězů pohárů (PVP) byla zrušena. Rozšíření Ligy mistrů zasáhlo i tuto soutěž, protože poražení ve 3. předkole LM postupují do 1. kola (jako útěcha) Evropské ligy UEFA, a třetí týmy ve skupinách základní části LM do kola třetího. Od sezony 2009/2010 byl rozšířen počet startujících týmů na 48. Týmy jsou rozděleny do 12 skupin po 4 účastnících a střetávají se každý s každým na domácím i venkovním hřišti. Do další fáze turnaje postupují dva nejúspěšnější týmy z každé skupiny. Pravidlo doplnění o tým z 3. míst ve skupinách Ligy mistrů UEFA zůstalo zachováno.

Česká republika a Liga mistrů

V loňském roce se poprvé projevila revoluční změna v evropských pohárech, kterou zavedl Michel Platini, jakožto šéf Evropské fotbalové unie. Jak již bylo zmíněno

výše, změnil se systém kvalifikací, což by mělo českému vítězi ligy usnadnit postup do Ligy mistrů, neboť se v kvalifikaci vyhne nejsilnějším možným soupeřům. Česká republika díky změně pravidel, kdy se přestaly počítat body ze sezóny 2002/2003, přišla o několik bodů a spadla podle koeficientu UEFA z patnácté pozice až na 19. Místo. Nyní jako 19. země v pořadí podle koeficientu UEFA vysílá do kvalifikace pouze jedno mužstvo. Například patnáctá země už má právo na dva týmy. Český šampion vstoupí do 2. předkola. Zatímco v minulých letech by vítěz 3. předkola šel již do základní fáze, tentokrát ho čeká ještě čtvrté předkolo. K velice významné změně ovšem dochází v hracím systému 3. předkola, které se dělí do dvou oddělení. V prvním bude dvacet šampionů z méně prestižních soutěží (bez dvanácti elitních). Deset vítězů půjde do 4. předkola. Poražení z 3. předkola Ligy mistrů půjdou do 4. předkola Evropské ligy. Druhé oddělení ve 3. předkole Ligy mistrů tvoří druhé týmy ligových soutěží z Ukrajiny, Rumunska, Portugalska, Nizozemska, Turecka, Řecka, Švýcarska, Belgie a Dánska. Opět se rozdělí na nasazené a nenasazené, pět vítězů postoupí do 4. předkola Ligy mistrů, pět poražených půjde do 4. předkola Evropské ligy. Také 4. předkolo zůstává rozdělené na mistry a týmy, co skončily ve svých ligách na dalších místech. V první skupině bude deset úspěšných mistrů z 3. předkola, podle koeficientů se určí nasazení a nenasazení: pět vítězů postupuje do základní části Ligy mistrů, pět poražených si zahraje základní část Evropské ligy. K pěti nejlepším vicemistrům z 3. předkola přibude stejný počet mužstev z nejprestižnějších evropských soutěží. Druhý tým Česka, pokud postoupí přes 3. předkolo, pak může narazit například na třetí tým z Německa či Francie, či čtvrté týmy ze Španělska a Itálie.

Česká republika a Evropská liga

Do kvalifikace se zapojují tři české týmy, což je o jeden víc než v minulých letech. Jako první vstupuje do bojů čtvrtý tým Gambrinus ligy a to do 2. předkola. V něm se postaví na start celkově osmdesát klubů. Třetí tým české nejvyšší soutěže začne svou cestu ve 3. předkole, do kterého se zapojí celkem sedmdesát klubů. Nejlepší pozici z českých účastníků Evropské ligy má vždy vítěz Poháru ČMFS, který jde přímo do 4. předkola. V něm se představí čtyřasedmdesát týmů, mezi nimiž bude i patnáct vyřazených z 3. předkola Ligy mistrů. V základních skupinách bývalého Poháru UEFA se pak představí osmačtyřicet týmů. Budou rozděleny do dvanácti skupin po čtyřech, každý hraje s každým doma a venku. Do dalšího kola postupuje vždy vítěz a druhý tým tabulky. K nim poté přibude osm mužstev ze třetích míst základních skupin Ligy mistrů.

3.2.2 Řízení

Řízení se zabývá hlavně rozvojem užších vztahů s členskými sdruženími. Vytvářením nových rámcových podmínek pro spolupráci s kluby, ligami a hráči. Zvýšením úrovně správy fotbalu na zlepšeném právním základu a uznání zvláštní povahy sportu. Jednotlivé programy: Nová struktura sportu, HatTrick program, požadavky Evropské Unie, programy pro svazy, Specifičnost sportu, licencování klubů.

3.2.3 Příjmy

Hlavní podíl příjmů plyne z vysílacích práv, sponzorování, dalších obchodních smluv a poskytování služeb pro obchodní partnery. UEFA zabezpečuje následující: Marketingové strategie, nové technologie médií, prodej televizních práv, sponzorské programy, nové reklamní šance, rozvoj trhu.

3.2.4 Management

Management zabezpečuje odborné řízení pracovníků UEFA a zdroje k poskytování první třídy administrativní podpory pro práci komisí UEFA, rovněž efektivní vnější i vnitřní komunikace. Zabezpečuje správu rozpočtu, stanovení cílů, personální vedení, IT podporu, interní kontrolní systém a plánování.

Tyto čtyři strategické cíle tvoří základ pro novou organizační strukturu správy, která je pod vedením tajemníka.

3.3 Soutěžní vyrovnanost

O vyrovnanosti soutěže, ve sportovním smyslu, můžeme diskutovat v případě, že existuje vysoká míra nejistoty výsledku. Nikdo tedy nemůže mít sebemenší jistotou toho, jak sportovní klání dopadne

Sport je tělesná pohybová aktivita provozovaná podle určitých pravidel a zvyklostí. Na vyšší úrovni předchází samotné činnosti trénink. Sport je speciální odvětví, které můžeme rozdělit na tři základní směry: školní sport (Tělesná výchova), rekreační sport (pohybová rekreace) a sport profesionální. V našem případě pro bude nejdůležitější právě profesionální sport, který se od ostatních forem liší hlavně pořádáním soutěží, striktním dodržováním pravidel, vykonávání sportu jako zaměstnání a s tím spojené odměny plynoucí z provozování sportu. Hlavním cílem je výkon, který závisí na mnoha faktorech. Mezi takové faktory můžeme zařadit trénink, odhodlání, vybavení a především také finance, jež jsou pro dnešní sportovní svět podstatnou součástí. Podle profesora Stefana Shymanskiho je sport považován za výrobek sportovních soutěží pro pobavení diváků. Již slovo výrobek, v sobě ukrývá potřebu peněz, proto v současné době hrají finance pro soutěžní vyrovnanost významnou roli.

Ve většině odvětví je konkurence něco, co negativně ovlivňuje firmu ve smyslu prodeje vlastní produkce a vytvoření co největšího zisku. Ve sportovních soutěžích každý výrobce vyžaduje vstup konkurentů na trh, protože bez konkurence by byl jejich výrobek neprodejný. Bez soupeřů sport ztrácí svůj smysl. Ve sportu jsou výnosy závislé na kvalitě soupeřů. Zatímco v každém odvětví by konkurenti rádi viděli bankrot svých rivalů, naopak ve sportu a především ve fotbale je vyrovnanost týmů velice důležitá. Příčinou tohoto zájmu je speciální typ výrobku, který je vyroben právě na tomto trhu. Produkt, sportovní liga, je sled více či méně vyrovnaných soutěží v sezóně, které mohou proběhnout pouze za přispění všech členských klubů v lize. Týmy v lize společně pracují na vytvoření napínavé soutěže a právě z tohoto důvodu je složka soutěžní vyrovnanosti považována za klíčovou. (11, Groot 2008, s 25)

Podle některých autorů je definující charakteristika sportovních lig, které se odlišují od ostatních oborů, fakt, že sportovní ligy jsou byznys, zaměřený na prodej soutěže na hracím poli. Soutěž v lize musí mít tedy významný stupeň nejistoty. Tato nejistota je rozhodující především pro fanoušky, kteří utkání navštěvují. Divácký zájem o sport je motivován nejistotou toho, kdo je nejlepší. V normálním životě se každý z nás

snaží nejistotu snížit na minimum, ve sportu je však tato nezaručenost výsledku velice důležitá.

Argumenty pro udržení soutěžní vyrovnanosti byly úspěšně použity u sportovních asociací k získání zvláštního postavení v rámci legislativy monopolu (Americký sportovní zákon o rozhlasovém a televizním vysílání z roku 1961, osvobozuje od antimonopolního práva kolektivního prodeje vysílacích práv na volné kanály, které financují poplatky vytvářené z příjmů z reklamy). Řídící orgány kolektivních sportů v USA přijaly zvláštní opatření, od rezervy ustanovení, návrhy systémů, sdílení příjmů, platových a mzdových stropů, až po luxusní daně, ve snaze udržet soutěžní vyrovnanost. Naproti tomu v žádném jiném oboru nemohou zaměstnavatelé kolektivně uložit omezení na platby zaměstnancům. Kritici však tvrdí, že tyto výjimky a omezení nejsou primárně motivovány údržbou vyrovnanosti, ale ziskem a příjmy.

Ve sportu však není spolupráce týmu ve smyslu zlepšení vyrovnanosti považována za samozřejmost. Negativní externality jsou založeny hlavně ve smyslu slabých a silných týmů. V případě, že by neexistovala soutěžní vyrovnanost, vyhrávali by pouze silné týmy a silní sportovci. Fanoušci silných týmů by už jen sledovali, jak jejich tým vždy potvrdí roli favorita, naopak fanoušci slabých týmů by o sportovní klání brzy ztratili zájem. Proto je soutěžní vyrovnanost pro sport velice důležitá. Vezměme si příklad, kdyby byla národní liga složená z týmů různých věkových skupin. Již dopředu by bylo zřejmé, kdo tuto ligu vyhraje, je málo pravděpodobné, že by třeba mužstvo žáků nebo dorostu porazilo tým dospělých kvalitních sportovců. Tato liga ztrácí svou atraktivnost, tudíž ani její návštěvnost by nebyla nijak závatná.

Spekuluje se, že nejpravděpodobnější reforma v blízké budoucnosti může být zavedení úředníka s TV monitorem a s přímým spojením s rozhodčím přes head – set, což může být také trochu nevýhoda pro slabší týmy v lize. Tím se může ještě soutěžní vyrovnanost zhoršit. Na druhou stranu se ovšem zlepší kvalita rozhodování rozhodčích a omezí se korupční jednání, které fotbalu jako takovému ubližuje nejvíce. To platí i pro opatření, která by měla udělat hru zajímavější především tím, že se zvýší počet gólů na zápas. Obecně však vyšší možnost skórování dává vyšší možnost vítězství, což je výhodné pro silnější týmy, a povede na druhou stranu k nižší úrovni konkurenční rovnováhy.

Také světová organizace FIFA již diskutovala o možnostech zavedení mnohých opatření, díky nimž by se rozhodčí měli vyvarovat chybných rozhodnutí. Mezi taková opatření mělo patřit právě již z hokeje známé zastavení hry při sporných momentech a konzultace s úředníkem u monitoru nebo zavedení většího počtu rozhodčích na hřišti. Většinu těchto opatření odmítl sám předseda FIFA Sepp Blatter s tím, že by se narušila tradičnost fotbalu.

Další komercializace může ohrozit hlavní určující charakteristiky evropského fotbalu, jimiž jsou například postupy a sestupy v národních soutěžích a dále také v soutěžích evropského formátu. Pozice nejvyšších klubů v malých fotbalových zemích je zvláště riskantní. Jsou sice pro svoji národní soutěž silné, ale ve srovnání s nejlepšími kluby ve velkých fotbalových zemích tomu tak velmi často není.

Mohlo by se také stát, že další komercializace změní systém evropských soutěží podle amerického vzoru. Například zavedení systému play off, kdy by zápasy vysílaly speciální placené televize. Nebo již zmíněné zavedení dalšího úředníka, které by bylo doprovázeno nám již známými komerčními přestávkami, které již fungují i v českém hokeji. Silný americký styl vedení sportu by potom vždy rozhodoval o všech způsobech jak chránit soutěžní vyrovnanost. Jinak řečeno, evropský fotbal by se mohl stát jenom dalším „Americkým“ sportem jako například baseball nebo americký fotbal.

3.3.1 Soutěžní vyrovnanost a historie

Pro příklad o tom jak si představit soutěžní vyrovnanost se můžeme vrátit do starověkého Řecka a k jejich myšlence soutěživosti. Kultura starověkého Řecka je známá jako extrémně soutěživá. Ilustrativní příklad mohou být dramatické hry, které financoval stát a byly často pořádány jako náboženské festivaly na počest boha Dia. Soutěž zde znamenala to, že každá hra byla předvedena a poté se volil vítěz, druhý, a následně třetí v pořadí. Tato myšlenka je v dnešní době již těžko představitelná. V této době bylo smýšlení takové, že v případě, kdy někdo výrazně převyšoval schopnosti svých konkurentů svými výjimečnými kvalitami, nesměl s nimi soutěžit. V opačném případě mohl být vykázán z města. (11, Groot 2008, s 28) Kdyby bylo toto pravidlo převedeno do dnešní doby, museli bychom vyloučit sportovce, u kterých je známo, že mají výjimečný talent, a že budou převyšovat ostatní soupeře. V takovém případě by se sportovci jako například Usain Bolt, Michael Jordan nebo i Jarmila Kratochvílová a mnoho dalších nemohli účastnit svých silných soutěží. U některých takových sportovců je možné se zamyslet, jestli nepatří do skupiny vyšší úrovně.

Ve Starověkém Řecku tedy podporovali soutěžní vyrovnanost tím, že používali tzv. ostrakismus, čímž ze soutěže odstranili závodníky, jejichž pravděpodobnost výhry se blížila, díky jeho výjimečným schopnostem, jedné. Ostrakismus (z řeckého „ostrakismus“ – střepinový soud) je forma lidového soudu ve starověkých Athénách. Jakýkoliv athénský občan mohl být tímto hlasováním (za účasti nejméně 6000 občanů) vypovězen na dobu 10 let z města, bez ztráty majetku a cti, a také aniž by se zjišťovala skutečná vina postiženého. Každý účastník hlasování napsal na ostrakon jméno muže, který měl být vypovězen, a občan, jehož jméno se objevilo nejčastěji, odešel do vyhnanství. Po deseti letech se mohl vypovězený vrátit a opět zařadit do veřejného života.

Ostrakismus je nejradiálnějším instrumentem, který byl kdy v historii použit k udržení soutěžní vyrovnanosti. Byl považován za nezbytný pro fungování zdravého státu. Athéňané se domnívali, že v případě, když bude někdo nejlepší, bude soutěž směřovat ke svému konci. Jedineční sportovci měli být tedy ze soutěže vyřazeni, aby byla soutěž opět povzbuzena. (11, Groot 2008, s 29)

V tomto kontextu v souvislosti s evropským fotbalem, vznikají návrhy na vytvoření Euroligy, kde by hrála mužstva, která výrazně vyčnívají nad týmy ve své domácí celostátní lize.

3.3.2 Kategorie her

Pro soutěžní vyrovnanost hraje klíčovou roli náhoda a nejistota v soutěži. Důležitá jsou také kompetence a rovné podmínky. Soutěže a jejich prvky jsou obzvláště závislé na dané kultuře a na zemi, ve které jsou provozovány. Tyto prvky mají vliv na divácké preference, podporují místní zvyky a propojují vzájemný vztah mezi společnostmi a vlastní hrou. Například řízení se rozhodnutím nezávislého rozhodčího, nemusí být pouze nástroj pro sport jako takový, ale může mít podobně roli civilizační na úrovni dodržování zákonů a rozhodování soudců.

Francouzský sociolog a filozof Roger Caillois rozdělil čtyři kategorie her podle toho, zda se ve hrách bere v úvahu úloha konkurence (fotbal, biliár, šachy,...)-*agon*, náhoda (ruleta nebo loterie)-*alea*, simulace (divadelní hry)-*mimicry*, a klesající pohyb, stav závratí nebo dočasné narušení vnímání-*ilix*. Tento autor spojuje dohromady páry *mimicry-ilix*. V západních zemích se více prosazuje spojení *agon-alea*. Úspěšnost této kombinace spočívá v podobnosti a ve vzájemném doplňování se. První podobnost se týká implicitního pojetí rovnosti příležitostí. V konkurenčních hrách není východiskem

dávání přednosti před ostatními, podobně v hazardních hrách má každá loterie stejnou šanci na výhru. Druhou podobností je, že se soutěžní hry a hazardní hry se vzájemně doplňují. V soutěžních hrách jsou vítězové vybíráni na základě svých schopností, musí vynakládat obrovské úsilí a musí mít obrovskou důvěru ve vlastní schopnosti, kdežto v hrách hazardních jsou vítězové pasivní a jsou vybíráni na základě losu. (11, Groot 2008, s 30)

Superstar v oblasti sportu musí spojovat oba tyto prvky jak schopnosti, tak i prvek náhody. Superstar, je osobnost s mimořádným přirozeným talentem a obrovskou vytrvalostí, která dokáže uspět v konkurenci svých protivníků. Ve špičkových utkáních jsou rozdíly mezi vítězem a druhým v pořadí většinou minimální. V případě, že se člověk chce stát ve svém sportovním odvětví opravdu výjimečným, nestačí mu pouze talent. Důležité je, aby si ho včas a ve správný moment všimnul klub nebo trenér, který mu pomůže na vrchol. Dále je samozřejmě nutné, aby samotný sportovec chtěl své schopnosti dále rozvíjet a zdokonalovat.

Různé kultury preferují různé směsi šancí a dovedností. Do jaké míry je sport předmětem schopností a náhody lze také ilustrovat porovnáním role rozhodčích v Severní Americe a v evropském sportu. V populárních sportech v USA (baseball, basketbal, lední hokej a americký fotbal) je vynaloženo mnohem větší úsilí na minimalizaci náhody či štěstí a to prostřednictvím rozhodování soudců (rozhodčích). V populárních sportech v Evropě tento trend rozhodování ještě nedosáhl takového významu. Například ve fotbale, což je zdaleka nejpopulárnější sport v Evropě, existuje pouze jeden rozhodčí (plus dva rozhodčí pomezní a nyní ještě dva rozhodčí brankoví) na pole s 22 hráči. Rozhodčí ve fotbale rozhoduje víceméně sám o všem co se děje na poměrně velkém prostoru, čímž na první pohled ponechává velký prostor pro sporná rozhodnutí. Naproti tomu v amerických sportech jsou tři nebo více rozhodčích spíše pravidlem než výjimkou. Ve srovnání s populárními sporty v Evropě hrají v oblíbených amerických sportech větší roli schopnosti na úkor náhody a smolných rozhodnutí, která mají často neblahý vliv na konečný výsledek zápasu. Vzorným příkladem může být chybné rozhodnutí v kvalifikačním utkání na Mistrovství světa ve fotbale, kdy francouzský národní tým postoupil na Mistrovství světa na úkor Irska kvůli chybnému rozhodnutí rozhodčího při zahrání rukou francouzského hráče a následném vstřelení rozhodující branky.

Cílem ve sportovních soutěžích je hledat vítěze a poražené, přičemž k výsledku soutěžící dospějí prokázáním schopností a dovedností ve vzájemné konkurenci. Zároveň však nesmí být výsledek předem znám a právě zde hraje hlavní roli nejistota a šance.

3.3.3 Druhy soutěžní vyrovnanosti

Jak se později dozvíme z výpočtů a z metodologické části, fotbalová liga může dokonale vyrovnaná, či dokonale nevyrovnaná. Toto jsou však dva extrémy, které jsou jistě velice nepravděpodobné. Dokonale nevyrovnaná soutěž znamená, že vítěz je s naprostou jistotou znám předem, nebo že daný tým vyhraje všechny svá utkání. Naopak dokonale vyrovnaná soutěž předpokládá úplnou nejistotu výsledku. Ve sportovní literatuře, se rozlišují různé rozměry soutěžní vyrovnanosti. Nejistota vítězství se vztahuje k výsledku konkrétní hry a konkrétního utkání, tedy utkání mezi dvěma týmy. Čím vyšší stupeň nejistoty, tím vyrovnanější zápas. Podobně také sezónní nejistota ukazuje na vyrovnanost soutěže v rámci ligy v určitém období. Soutěžní nevyrovnanost můžeme hodnotit na stupnici od 0 do 100 procent, kdy 0 procent znamená dokonale vyrovnanou soutěž a 100 procent značí soutěž dokonale nevyrovnanou. Nejistota má také vysoký vliv na hru a herní projev daného týmu, kdy není předem jasné, jaké týmy budou bojovat o sestup do nižší soutěže, a které postoupí do soutěží Evropských pohárů, jimiž jsou Liga Mistrů nebo Evropská liga.

Existuje více typů soutěžní vyrovnanosti, ale my budeme brát v úvahu pouze ty, které odkazují na konkrétní utkání, sezónu nebo výsledek. Může se stát, že během sezóny se pořadí týmů zřetelně nemění, ale při srovnání různých období je nejistota získání titulu velmi značná. Proto rozlišuje statickou a dynamickou vyrovnanost. Stupeň dynamické vyrovnanosti nám říká, jakým způsobem se mění pořadí mužstev v různých obdobích. Soutěž je perfektně vyrovnaná, ve smyslu dynamickém, pokud je pořadí týmů v jedné sezóně nezávislé na pořadí týmů v přilehlých obdobích. Na druhou stranu je soutěž dokonale nevyvážená v případě, že pořadí týmů je v čase konstantní. Statická vyrovnanost pak poukazuje na to, jak mezi sebou hrají týmy v jednotlivých sezónách. V případě dokonale vyrovnané soutěže by na konci sezóny skončily všechna mužstva se stejným počtem bodů a nebylo by možné rozhodnout o tom, kdo postoupí či sestoupí do jiné soutěže. Naopak dokonale nevyrovnaná by byla liga v případě, že první tým tabulky vyhraje všechna svá utkání a poslední tým nevyhraje utkání ani jedno.

3.4 Ekonomické srovnání Evropy a USA

Počet obyvatel v Evropě (EU + skandinávské země) je mnohem větší než počet obyvatel v severní Americe a hrubý domácí produkt na obyvatele je v Evropě téměř o 7000 USD více než v severní Americe. Přesto je soutěžní vyrovnanost amerických fotbalových soutěží mnohem vyšší než vyrovnanost lig evropských. Evropa má víceméně pouze jeden dominantní sport a tím je právě fotbal. Pro investory je tedy mnohem složitější vybrat si jeden fotbalový tým. Evropské fotbalové týmy se úrovní příjmů dotahují na některé týmy NFL, což je jedna z nejpobulárnějších soutěží na světě.

Ekonomický přístup k profesionálnímu sportu v Evropě je poměrně nová situace. Fotbal začal zvyšovat své příjmy až v době vzniku novodobé Ligy mistrů a jejího televizního vysílání, jež přineslo těm nejlepším mužstvům obrovské finanční příjmy. To pomohlo těmto týmům vyrovnat svou finanční situaci s týmy americké NFL. Nicméně celkový příjem od sponzorů je v Americe mnohem vyšší. USA má 4 hlavní fotbalové soutěže, které se hrají v odlišných obdobích. Peněžní příjem od sponzorů jsou tudíž mnohem větší. Firmy, které chtějí být propagované v televizním vysílání, musí sponzorovat alespoň dvě nebo tři ligy.

Evropský fotbal má unikátní prodejní pozici, jelikož je to jediný sport, který je populární na celém kontinentu. Fotbal má potenciál, stát se slavnějším sportem než NFL, ale množství peněz utracených v NFL, bude pravděpodobně ještě nějaký čas na vyšší úrovni.

Pokud bychom chtěli ocenit hodnotu klubů jednotlivých sportů, ocitl by se na první pozici klub Manchester United následovaný týmem amerického fotbalu NA Washinton Redskins. Dále na pátém místě bychom našli baseballový tým NA New York Yankees. Nejhodnotnější kluby v současné době patří fotbalu, americkému fotbalu a baseballu. V globálním měřítku jsou největší příjmy ze sponzoringu právě u fotbalu a to hlavně z důvodu obrovské fanouškovské základny.

3.5 Rozdíly ve sportovním modelu evropské a americké kopané

V průběhu historie se lišily principy jak organizovat a řídit profesionální ligy v Evropě a v USA. USA má mnohem větší zkušenosti s organizováním týmových soutěží, ale v průběhu času již začal probíhat částečný transfer přenosu zkušeností směrem z amerických soutěží do Evropy. Všechny americké ligy se soustřeďují na vnímání soutěžní vyrovnanosti, jelikož tento nešvar ve výsledku snižuje příjmy

v dlouhodobém hledisku. V evropském fotbale se o tomto tématu začalo diskutovat až v době, kdy do anglické Premier league vstoupil ruský magnát Roman Abramovich a koupil fotbalový klub Chelsea. V této době došlo také k převzetí anglického klubu Manchester United americkým milionářem Malcolmem Glazerem. Tyto události vyvolaly diskuzi o platových stopech hráčů a rozvířily téma soutěžní vyrovnanosti.

Nyní to již není tak, že proti sobě nastupují ty nejlepší týmy, nýbrž týmy nejbohatší. Například Chelsea vyhrála díky penězům Romana Abramoviche nejeden titul.

3.5.1 Otevřená nebo uzavřená liga

Evropa

Ligy v Evropě jsou otevřené. To znamená, že týmy, jež se umístí na posledních příčkách, sestupují do nižších soutěží a jsou nahrazeny týmy z ligy nižší.

USA

V USA jsou ligy uzavřené a obsahují stále stejné týmy. Pouze špatné výkony mohou po několika letech mužstvo poslat do nižší soutěže. Mnohem pravděpodobnější je, že je tým prodán nebo přemístěn do jiné ligy. Vstup do nové ligy je možný pouze s povolením nové ligy.

3.5.2 Přemístění týmu do nového města

Evropa

Stěhování mužstva do jiného týmu není v Evropě povoleno. Neexistuje žádná územní exkluzivita. Počet týmů v jednom městě není omezen, v tom případě pak velká města nemusí mít v první lize ani jeden tým. V minulosti proběhly v Anglii určité pokusy o stěhování týmů, ale byly neúspěšné.

USA

USA stěhování týmů nezakazuje. Ligy mají sice svou územní exkluzivitu, ale některé velké trhy mohou mít výjimku. Kluby se mohou stěhovat do města, které nemá, žádné sportovní družstvo. Toto stěhování bývá zapříčiněno příslibem vybudování nového stadionu městem nebo osvobození od daní.

3.5.3 Diskuze na téma soutěžní vyrovnanosti

Evropa

Velmi slabá diskuze. Maximalizace výher a národní hrdost jsou pro Evropský sport nejdůležitější body. Příjmy ze sportovních soutěží a nebyly v minulosti označeny jako podnikání. Teprve v blízké minulosti si UEFA a FIFA uvědomily, že nevyrovnanost soutěží může v dlouhodobém měřítku sportu ublížit.

USA

Ústřední položkou je opět maximalizace výher, ovšem v USA jsou si vědomi následku nevyrovnané soutěže, jenž ovlivňuje příjmy a řídí kvalitu týmů. USA vytváří pravidla, která regulují sportovní ligy jako podniky.

3.5.4 Sdílení příjmů

Evropa

Nízký stupeň sdílení. Evropské týmy jsou ochotny sdílet určité procento příjmů, aby slabší mužstva měla větší rozpočet na nákup hráčů. Vysílací práva jsou pak součástí dohody, kdy jsou příjmy sdíleny nerovnoměrně a závisí na konečném pořadí týmů. Například v Itálii neexistuje téměř žádné sdílení příjmů z vysílacích práv. Systém tam umožňuje, aby finance plynuly pouze do vybraných klubů.

USA

Vysoký stupeň sdílení příjmů. Ligy v USA své příjmy sdílejí. Příkladem může být kolektivní smlouva na vysílací práva a smlouvy pro týmy, které jsou monopolizovány a spadají pod jednu velkou společnost (Nike, Adidas, ...). Příjmy jsou obvykle rozděleny mezi tým domácích a tým hostů a to v poměru 85% - 15% nebo 60% - 40%. To umožňuje slabším mančaftům rozšířit rozpočet a mít prostředky na nákup nových hráčů.

3.5.5 Draftování talentů

Evropa

Získávání nových hráčů probíhá v tvrdé konkurenci a nejlepší talenty získají ty nejbohatší týmy. Největším nástrojem, jenž ovlivňuje rozhodování hráčů je plat, a díky tomu jsou chudší týmy v nevýhodě.

USA

Ligy dělají drafty téměř ve všech vysokoškolských týmech. Ovšem ve výsledku se do profesionální ligy dostane méně než 5% ze všech vysokoškolských hráčů. Draft se skládá z několika kol a je to velká mediální show. Nejnižší postavené týmy mají právo prvního výběru, čímž se talentovaní hráči přerozdělují ve prospěch slabších mužstev.

3.5.6 Vyjednávání s hráčskou unií

Evropa

Hráči v Evropě nejsou silně organizováni. Dobře placení hráči se nezapojují a nesdílejí názory a zájmy ostatních. Nabídka hráčů není nijak omezena nebo regulována. Evropská unie přikládá speciální zájem Bosmanovu případu z roku 1995, kde jsou veškeré transfery hráčů převedeny na hráčského agenta, který zajišťuje hráči angažmá.

USA

Ligy mají silné hráčské unie. Ty se zaměřují na kolektivní podíl příjmů hráčů a na počet hráčů v lize. Nová smlouva v NFL zajišťuje hráčům 53% veškerých příjmů. NHL je po stávce v sezóně 2004/2005 založena na podobných principech

3.5.7 Měkké a tvrdé platové stropy

Evropa

Evropské týmy mohou na platy použít veškeré finance, které mají. Výsledkem jsou občas až neuvěřitelně vysoké platy fotbalových hráčů. Týmy pouze přebírají cenu a v případě, že chtějí získat nového hráče, je potřeba nabídnout mu větší odměnu. Některé týmy se již odvolávají na platové stropy. Podmínkou je však zavedení sdílení příjmů, jelikož závislost sportovního úspěchu na rozpočtu je obrovská.

USA

Americké ligy mají omezené mzdové výdaje. Měkký platový strop znamená možnost překročení týmového rozpočtu. V tomto případě však tým musí zaplatit tzv. luxusní daň, která je pak rozdělena mezi nejchudší sportovní mužstva. V případě tvrdého platového stropu neexistuje možnost překročení rozpočtu. Tento nástroj je u silných týmů velice nepopulární.

3.5.8 Organizace sportu a lig

Evropa

Týmy jsou organizovány v pyramidovém modelu. To znamená od regionálních po mezinárodní federace. Toto rozložení může být náchylné ke zneužití demokratických

principů a střetu zájmů. Pořádání světových a národních mistrovství zajišťuje obrovské finanční příjmy právě pro pořadatele.

USA

V USA je hlavním cílem, stejně jako v Evropě, maximalizace zisku. Ligy tam však nabývají trochu jiných rozměrů. Ligy jsou zdrojem hráčů pro národní mužstva a to hlavně pro mezinárodní soutěže jako například Olympijské hry a MS.

3.5.9 Ligová pravidla

Evropa

Změnu pravidel musí odsouhlasit nejprve mezinárodní federace a teprve poté se tato otázka dostává k prodiskutování na národní a regionální úroveň. Změny mohou trvat mnoho let a jsou limitovány právy týmů a hráčů.

USA

V lize se o změně rozhoduje interně mezi několika týmy. Je vybrán komisař, který má pravomoc zasahovat do změny pravidel. Americký model má možnost mnohem rychleji reagovat na tržní růst a vykonávat změny. Ne vždy to však musí být přínosem.

4 METODOLOGIE

4.1 Výzkumná metodologie

Jedním z hlavních cílů této práce je zkoumání soutěžní vyrovnanosti v čase. Proto bude na základě statistických metod zkoumána vyrovnanost soutěží, její změna v čase a identifikace velikosti. Další použité nástroje jako tabulky a grafy, budou sloužit k analýze a nastínění trendu, jenž v jednotlivých soutěžích převládá. Statistické metody budou plnit především úlohu pro potvrzení hypotéz poklesu jak statické, tak dynamické soutěžní vyrovnanosti. Tento pokles bude také zaznamenán graficky a na konci práce bude navrženo několik opatření, která by měla tento negativní trend pozitivně ovlivnit.

4.2 Předmět výzkumu

Předmětem výzkumu jsou evropské fotbalové soutěže Německa, Nizozemí, Maďarska, Rakouska, Ukrajiny a České republiky.

4.3 Statická soutěžní vyrovnanost

Měření soutěžní vyrovnanosti je jednou z hlavních částí výzkumu v ekonomice sportu. V ekonomické literatuře o sportu, je možné najít řadu způsobů, jak tuto vyrovnanost měřit. Nejčastěji se používá směrodatná odchylka procentuálních výher v lize na konci sezóny. Čím je nižší směrodatná odchylka, tím je vyrovnanější konkurence. Ostatní dobře známé indexy pocházejí z běžné podnikové normy, které mají měřit tržní sílu a příjmové nerovnosti. Jde o poměr koncentrace, Giniho koeficient a Lorenzovu křivku. V převážně americké ekonomické literatuře o sportu jsou tyto indexy často používány ke zkoumání vlivu alternativních předpisů sportovních lig. Jedná se o návrhy typu sdílení příjmů, návrhu systému platových stropů, volných agentur, to vše aplikováno na systém amerického fotbalu.

Statická vyrovnanost poukazuje na soutěžní vyrovnanost během určité sezóny. Na základě zjištění tohoto údaje můžeme říct, zda se v lize nacházel jeden nebo několik týmů, jež výrazně vyčnívaly nad těmi ostatními. V případě dokonale nevyrovnané soutěže, ze statického hlediska, by došlo k momentu, kdy by první tým v tabulce vyhrál všechna svá utkání, druhý tým by vyhrál všechna utkání krom utkání s vítězem, takhle by vše pokračovalo až k týmu, jež by nevyhrál ani jednou.

K analýze vývoje statické vyrovnanosti, a tedy k výpočtu směrodatné odchylky v procentuální úspěšnosti týmů, budou zapotřebí údaje o celkovém počtu bodů a počtu odehraných utkání jednotlivých týmů v dané sezóně. Na základě těchto údajů bude

určena procentuální úspěšnost každého týmu v lize. Dále je nutné počítat s bodovým ohodnocením jednotlivých utkání (je třeba brát v úvahu i změnu dvoubodového hodnocení výher na třibodové hodnocení). Tento údaj spolu s údajem o celkovém počtu týmů v soutěži pak bude potřebný k výpočtu směrodatné odchylky.

Důležité je také zjistit maximální směrodatnou odchylku v jednotlivých ročnících. Maximální směrodatná odchylka poukazuje na případ 100 procentní nevyrovnanosti. Na základě této maximální hodnoty bude následně odvozena procentuální nevyrovnanost jednotlivých sezón. Vývoj nevyrovnanosti bude zachycen pomocí grafu procentuální nevyrovnanosti ligy.

4.4 Dynamická soutěžní vyrovnanost

Pořadí týmů se v různých obdobích mění a právě to zobrazuje dynamická vyrovnanost. Závislost pořadí v po sobě jdoucích sezónách zjistíme pomocí korelačního koeficientu. Na rozdíl od směrodatné odchylky v procentech výher, což lze považovat za zjištění statického opatření, je tento index založený na mobilitě týmů v přilehlých sezónách. V podstatě, ideální by bylo, kdyby byl index roven hodnotě -1, případně 0 by mobilita byla maximální. Hodnota -1 by znamenala, že pořadí v po sobě jdoucích ročnících byla právě opačná (první tým by skončil poslední a naopak). Hodnota 0 vypovídá o nezávislosti pořadí v jednotlivých letech. V případě hodnoty 1 by mobilita byla minimální, respektive žádná. Pokud je pořadí týmů v jedné sezóně nezávislé na pořadí v přilehlých sezónách, pak je soutěž dynamicky vyrovnaná.

Korelačních koeficientů existuje celá řada, dva nejvýznamnější, pro tento výzkum, jsou však Kendallův stupeň korelace tau a Spearmanův stupeň korelace rho. V této práci budou použity oba tyto typy korelace.

K určení vývoje dynamické vyrovnanosti jsou potřeba údaje o pořadí týmů v soutěži. Ty budou dále porovnávány s pořadím v následujících sezónách. Přičemž sestupující týmy, budou pro výpočet korelace nahrazeny týmy, které do soutěže postoupí.

4.5 Statistické metody

4.5.1 Směrodatná odchylka:

K výpočtu statické vyrovnanosti bude využit rozptyl a směrodatná odchylka. Obě tyto charakteristiky spolu úzce souvisejí. Oba údaje využívají při výpočtu všechny údaje a vztahují se k aritmetickému průměru. Měří rozptýlenost dat kolem

aritmetického průměru dat. Dávají větší váhu extrémnějším hodnotám než průměrná absolutní odchylka.

Rozptyl je definován jako průměrná kvadratická odchylka měření od aritmetického průměru, přičemž při průměrování této odchylky dělíme číslem $(n-1)$. Při větších rozsazích není rozdíl mezi dělením číslem n nebo číslem $(n-1)$ významný. Dělení číslem n se použije, jestliže rozptyl počítáme pro všechny prvky populace. Rozptyl počítáme pomocí čtverců odchylek dat od průměru. Směrodatná odchylka je odmocnina z rozptylu a vrací míru rozptýlenosti do měřítka původních dat. (14, Hendl, 2006, s 103)

Směrodatná odchylka určí, jak moc se od sebe liší týmy v jedné ligové soutěži (čím větší, tím je soutěž méně vyrovnaná). Směrodatná odchylka bude počítána v procentech úspěšnosti, tedy podílu vyhraných utkání a remíz v každém ligovém ročníku. Jednotlivé hodnoty budou porovnány a pomocí grafického znázornění bude vyjádřen trend vývoje.

4.5.2 Korelační koeficient

Nejjednodušším vztahem dvou metrických proměnných je vztah lineární, jehož míru lze zjistit korelačním koeficientem.

Lineární závislost dvou statistických proměnných lze postihnout grafickým znázorněním. V případě korelace nestanovujeme rovnici přímky závislosti (to je úlohou lineární regrese), ale můžeme si přímku představit jako vyjádření lineárního vztahu a z odchylek bodů od přímky pak odhadnout míru tohoto vztahu.

Pro korelační koeficient platí, že:

Nabývá hodnot od -1 do $+1$, které značí perfektní lineární vztah (záporný nebo kladný). V případě kladné korelace hodnoty obou proměnných zároveň stoupají. V případě záporné korelace hodnota jedné proměnné stoupá a druhé klesá. V případě neexistence lineárního vztahu $r = 0$.

Je nezávislý na jednotkách původních proměnných, je bezrozměrný.

Při změně pořadí proměnných se výše korelačního koeficientu nemění.

Korelační koeficient je platný pouze v rozmezí daném použitými daty.

Korelační koeficient výrazně odlišný od nuly není důkazem funkčního vztahu proměnných.

Výpočet korelačního koeficientu se liší podle typu zkoumaných statistických proměnných.

Správná interpretace Pearsonova korelačního koeficientu předpokládá, že obě proměnné jsou náhodné veličiny a mají společné dvourozměrné normální rozdělení. Potom nulový korelační koeficient znamená, že veličiny jsou nezávislé. Pokud není splněn předpoklad dvourozměrné normality, z nulové hodnoty korelačního koeficientu nelze usuzovat na nic víc, než že veličiny jsou nekorelované.

Kendallův pořadový korelační koeficient

K výpočtu dynamické vyrovnanosti soutěže, tedy k výpočtu mobility týmů v lize během několika ročníků, bude použita korelace pořadí v jednotlivých sezónách, konkrétně také Kendallův korelační koeficient tau. Pomocí tohoto výpočtu se zjistí závislost mezi pořadím v jedné sezóně a pořadím v sezóně následující. Kendallovo tau vyjadřuje rozdíl mezi pravděpodobnostmi, že hodnoty dvou proměnných jsou ve stejném pořadí oproti pravděpodobnosti, že hodnoty nejsou ve stejném pořadí.

Spearmanův (pořadový) korelační koeficient

Tento koeficient je založen na srovnání pořadí hodnot, je robustní. Jeho vztah ke klasickému korelačnímu koeficientu je analogií vztahu mediánu k aritmetickému průměru. Spearmanův koeficient není ovlivněn výskytem vlivných bodů a je málo citlivý na přítomnost vybočujících hodnot.

Průměr

Konečné srovnávání vyrovnanosti jednotlivých soutěží bude nastíněno pomocí průměru procentuální nevyrovnanosti v případě statické vyrovnanosti a na základě průměru korelačních koeficientů u vyrovnanosti dynamické.

5 ANALYTICKÁ ČÁST

5.1 Statická vyrovnanost

Pro svoji analýzu jsem vybral šest Evropských fotbalových soutěží, jimiž jsou česká liga (Gambrinus liga), německá liga (Bundesliga), nizozemská liga (Eredivisie), rakouská liga (Bundesliga), maďarská liga (OTP liga) a ukrajinská liga (Premier liha). Nizozemskou Eredivisii jsem vybral z toho důvodu, že podle mého názoru, je fotbalovou úrovní nejvíce podobná naší české Gambrinus lize a Německá Bundesliga je geograficky nejbližší fotbalová soutěž, jejíž týmy se každoročně účastní nejlepších fotbalových soutěží jako je Champions League nebo Evropská liga UEFA. Ukrajina a Maďarsko byly do analýzy zařazeny z důvodu porovnání úspěšnější německé Bundesligy s méně bohatými týmy východoevropských zemí.

Všechny tyto soutěže jsou zkoumány z pohledu čtyřiceti let a to od sezóny 1970/1971 až do sezóny 2010/2011. Během těchto let došlo v evropském fotbale k některým změnám. Některé změny proběhly na úrovni pravidel, jiné na úrovni bodování nebo geografických změn, což je příznačné pro dřívější Československou a dnešní Českou ligu a také v případě dřívějšího Sovětského svazu, kdy se v roce 1991 oddělila ukrajinská a ruská liga. Všechny změny pravidel více či méně ovlivnily soutěžní vyrovnanost, ale pro tuto práci je podstatná hlavně změna v bodování výher, kdy se výhry začaly hodnotit třemi body místo bodů dvou. Další výraznou změnou je již zmíněné rozdělení Československa a Sovětského svazu. Tato transformace je významná především pro výpočet statické vyrovnanosti, tudíž vyrovnanosti během sezóny.

5.1.1 Československá 1. fotbalová liga 1970/1993

Od roku 1986, kdy se začala hrát v českých zemích první oficiální fotbalová soutěž, prodělala Československá liga spoustu názvů. Mezi roky 1896 – 1924 se v Čechách a na Moravě nepravidelně pořádala soutěž Mistrovství Čech a Moravy. Po vzniku oficiální soutěže v roce 1925 ji hrály pouze kluby z Prahy a Středočeského kraje a teprve v roce 1929 se do soutěže přidaly týmy z ostatních krajů Čech a Moravy. Během sezóny 1938/39 došlo k invazi německých nacistických vojsk na území Československa a již probíhající soutěž byla násilně rozdělena na českou a slovenskou část. Takto byla soutěž rozdělena celkem 6 sezon. Od roku 1956 byl název 1. Liga a kromě sezóny 1944/45, tehdy se liga kvůli válce nekonala, probíhala sezóna od podzimu do začátku léta s tradiční zimní přestávkou.

V letech 1970 – 1993 se soutěže účastnilo každoročně 16 mužstev. Za vítězství získával tým dva body, za remízu jeden a prohru bod žádný, poslední dvě mužstva s nejmenším počtem bodu v dané sezóně vždy sestoupila do nižší soutěže a první dvě mužstva z nižší soutěže postupovala do 1. Ligy. Při rovnosti bodů rozhodoval počet vstřelených a obdržených branek za dané období.

V tomto období působilo v 1. lize celkem 31 týmů, z toho bylo 17 týmů českých a 14 slovenských. V prvních sezónách vévodily tabulkám spíše slovenská družstva, ale zhruba od šesté sledované sezóny, tedy od roku 1976 se na prvních příčkách objevovala více družstva česká. Při srovnání tabulky roku 1970/71 a tabulky z roku 1992/93 je vidět úbytek slovenských týmů z první ligy. Z toho můžeme usuzovat na postupné zlepšování českých družstev nad družstvy slovenskými. Pro lepší orientaci jsou slovenské týmy modrou barvou.

Tabulka č. 1:

Konečná tabulka 1. liga 1970/71

Sezóna 1970/71			
Pořadí	Název týmu	Počet utkání	Body
1	Trnava	30	40
2	Košice	30	36
3	Teplice	30	35
4	Sparta	30	35
5	Ostrava	30	34
6	S. Bratislava	30	32
7	I. Bratislava	30	30
8	Prešov	30	30
9	Žilina	30	29
10	Třinec	30	29
11	Trenčín	30	29
12	Slavia	30	29
13	Dukla	30	28
14	Košice	30	26
15	Plzeň	30	22
16	Gottwaldov	30	16

Zdroj: <http://cs.wikipedia.org>

Tabulka č. 2:

Konečná tabulka 1. liga 1992/93

Sezóna 1992/93			
Pořadí	Název týmu	Počet utkání	Body
1	Sparta	30	48
2	Slavia	30	43
3	Slovan	30	42
4	D. Streda	30	37
5	Olomouc	30	35
6	Ostrava	30	31
7	Inter	30	31
8	Brno	30	31
9	H. Králové	30	27
10	Vítkovice	30	27
11	Prešov	30	26
12	Nitra	30	25
13	Č. Budějov.	30	23
14	Dukla	30	19
15	Bohemians	30	19
16	Trnava	30	16

Zdroj: <http://www.fotbal.cz/scripts/detail.php?id=5183>

Statická vyrovnanost, jak již bylo zmíněno v metodologické části, byla zjištěna pomocí výpočtu směrodatné odchylky procentuálních výher v dané sezóně.

Tabulka č. 3: Směrodatná odchylka československé ligy

Sezóna	70/71	71/72	72/73	73/74	74/75	75/76	76/77	77/78
Směrodat. Odchylka	0,1	0,1	0,08	0,05	0,07	0,08	0,11	0,12
Procentuální nevyrovnanost	31,25%	31,25%	25%	15,63%	21,88%	25%	34,38%	37,5%

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 4: Směrodatná odchylka československé ligy

Sezóna	78/79	79/80	80/81	81/82	82/83	83/84	84/85	85/86
Směrodat. Odchylka	0,09	0,09	0,1	0,11	0,1	0,13	0,13	0,08
Procentuální nevyrovnanost	28,13 %	28,13%	31,25 %	34,38%	31,25 %	40,63 %	40,63 %	25%

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 5: Směrodatná odchylka československé ligy

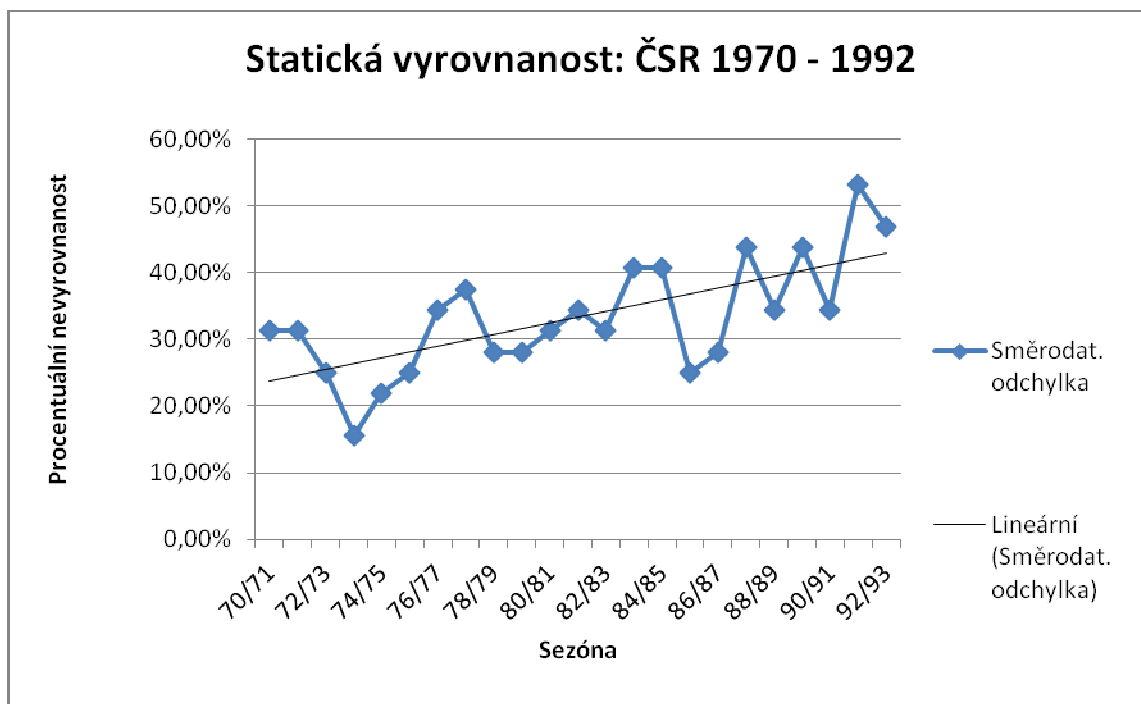
Sezóna	86/87	87/88	88/89	89/90	90/91	91/92	92/93
Směrodat. Odchylka	0,09	0,14	0,11	0,14	0,11	0,17	0,15
Procentuální nevyrovnanost	28,13%	43,75%	34,38%	43,75%	34,38%	53,13%	46,88%

Autor: Mráček 2012

V tabulkách 3,4 a 5 jsou zaznamenané směrodatné odchylky procentuálních výher týmů v jednotlivých sezónách a procentuální nevyrovnanost soutěže v dané sezóně. Z teorie víme, že čím vyšší směrodatná odchylka, tím je soutěž méně vyrovnaná a v případě nulové směrodatné odchylky by byla liga vyrovnaná dokonale. V momentě dokonale nevyrovnané soutěže by se směrodatná odchylka u této ligy pohybovala v bodě 0,32. Z této hodnoty poté můžeme usuzovat statickou procentuální nevyrovnanost ligy.

Nejmenší směrodatná odchylka připadá na ročník 1973/74, tudíž tato sezóna byla ze všech ostatních sezón nejvyrovnanější. Naopak nejméně vyrovnaný byl ročník 1991/92, kdy je poměrně vysoká směrodatná odchylka 0,17. Z celkového pohledu na všechny sezóny je vidět, že odchylka v jednotlivých letech kolísá (viz graf 1). Z regresní analýzy je však zřetelný rostoucí trend, což znamená, že soutěžní vyrovnanost v průběhu let klesala (viz graf 2).

Graf č. 1: Československá liga 1970-93 (statická vyrovnanost)

Autor: Mráček 2012

5.1.2 Česká Gambrinus liga 1993/2011

Velice důležitým momentem pro český fotbal byl rok 1993, kdy se Československá republika rozdělila na dva samostatné státy Českou a Slovenskou republiku. V tomto případě se oddělily také významné slovenské týmy, které Československou ligu významně ovlivňovaly a soutěžní vyrovnanost se tudíž podstatně změnila. Z počátku se logicky snížila také fotbalová úroveň, jelikož odchozí slovenské týmy musely být nahrazeny českými mužstvy z nižší soutěže. Mužstva, která již první fotbalovou ligu hrála delší dobu, měla tedy zpočátku navrch, protože mužstva z nižší ligy potřebovala čas na adaptaci ve vyšší fotbalové lize.

První česká fotbalová liga je nejvyšší fotbalová soutěž v ČR, od sezóny 1997/98 nazývaná 1. Gambrinus liga. Jak již bylo zmíněno, hraje se od ročníku 1993/94, kterého se zúčastnilo 10 mužstev hrajících v posledním ročníku československé ligy a 6 nejlepších z posledního ročníku Českomoravské fotbalové ligy. První liga je pořádána Českomoravským fotbalovým svazem. Hraje se každý rok od konce léta do konce jara se zimní přestávkou. Gambrinus ligu se účastní 16 týmů a každý s každým hraje jednou na domácím hřišti a jednou na hřišti soupeře. Celkem se tedy hraje 30 kol, dohromady obsahujících 240 zápasů. Mistrovský titul získává tým s nejvyšším počtem bodů v tabulce. Poslední a předposlední tým sestupují do druhé ligy.

Současný název má liga podle pivovaru největšího sponzora, kterým jsou Plzeňské pivovary, které se podílí zhruba 55 miliony korun (údaj za sezónu 2003/04) na financování Českomoravského fotbalového svazu. V sezóně 2003/04 získal svaz celkem 220 milionů korun od sponzorů a dalších 20 milionů za práva na televizní přenosy utkání ligy.

Při zjišťování statické vyrovnanosti během jednotlivých ročníků je opět použita směrodatná odchylka procentuálních výher jednotlivých družstev.

Tabulka č. 6: Směrodatná odchylka ČR

Sezóna	93/94	94/95	95/96	96/97	97/98	98/99	99/2000	2000/01
Směrodat. Odchylka	0,15	0,16	0,15	0,15	0,15	0,11	0,15	0,13
Procentuální nevyrovnanost	46,88%	50%	46,88%	46,88%	46,88%	34,38%	46,88%	40,63%

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 7: Směrodatná odchylka ČR

Sezóna	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09
Směrodat. Odchylka	0,15	0,14	0,14	0,13	0,11	0,16	0,14	0,12
Procentuální nevyrovnanost	46,88%	43,75%	43,75%	40,63%	34,38%	50%	43,75%	37,50%

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 8: Směrodatná odchylka ČR

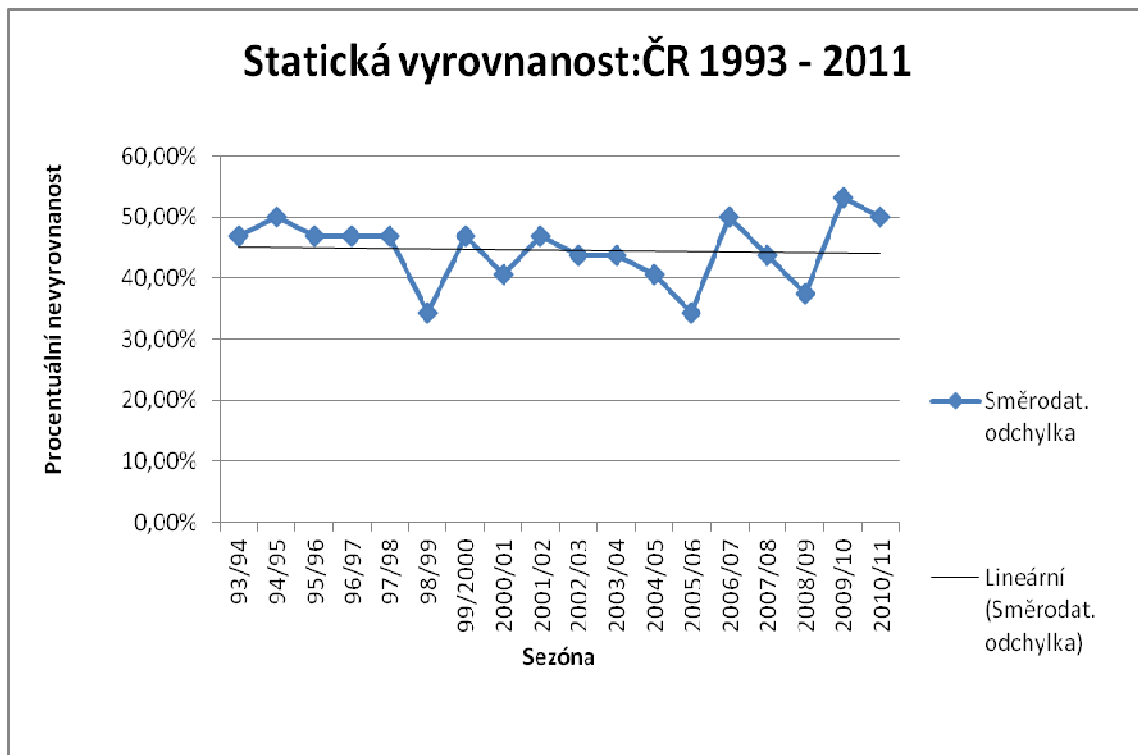
Sezóna	09/10	10/11
Směrodatná odchylka	0,17	0,16
Procentuální nevyrovnanost	53,13%	50%

Autor: Mráček 2012

Z tabulek 6, 7 a 8 můžeme vyčíst, že nejméně vyrovnaná byla Česká Gambrinus liga v posledních dvou sezónách. V těchto letech se nevyrovnanost vyšplhala přes hranici padesáti procent. Tato situace nastala také v Československé lize, ale pouze v ročníku 1991/92. Naopak nejvyrovnanější byl ročník 1998/99 a ročník 2005/06, ovšem při odchylce 0,11, tedy více než 34%, není vyrovnanost soutěže, podle mého názoru, dostatečně vysoká. Při srovnání s maximální možnou odchylkou 0,32 jsou i nejvyrovnanější ročníky podstatně nevyrovnané.

V grafu č. 3 vidíme, že směrodatná odchylka v letech 1993-2011 je méně rozptýlená než v období 1970-1993. Vyrovnanost se české ligy se během posledních osmnácti let pohybuje přibližně na stejné hranici, což znamená, že liga je ze šedesáti procent vyrovnaná.

Graf č. 2: Česká 1. liga ČR 1993-2011 (statická vyrovnanost)

Autor: Mráček 2012

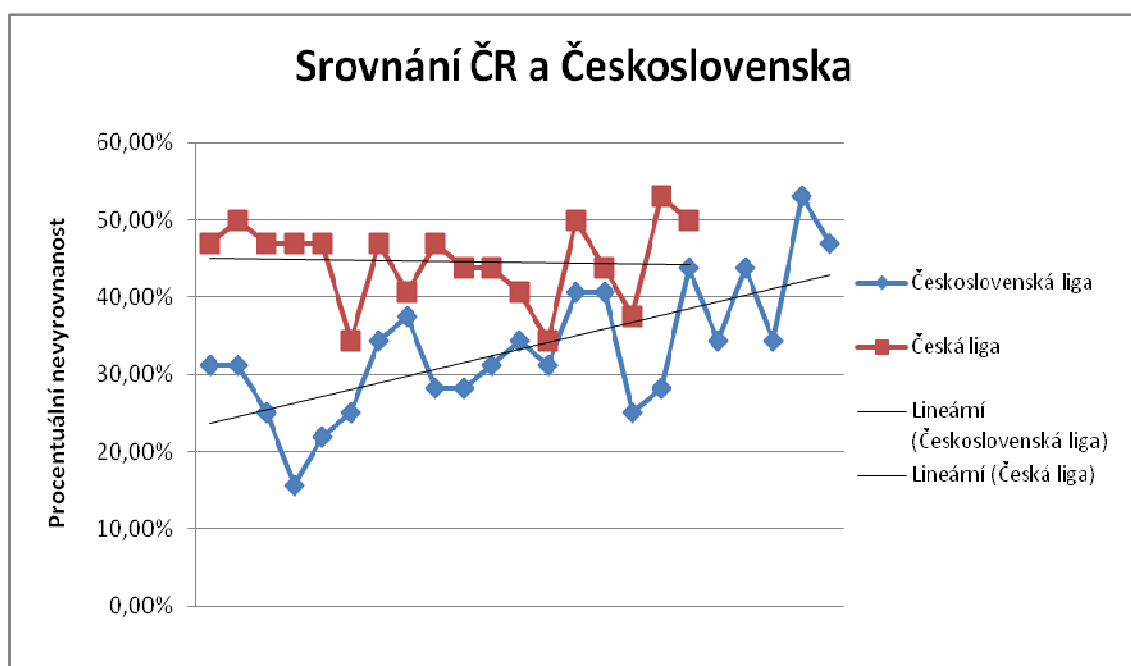
Ještě před dvěma lety bylo z přímky lineárního trendu znatelé, že nevyrovnanost, neboli výše směrodatné odchylky klesá. To se zdálo pro naši nejvyšší soutěž jako jev pozitivní. Na základě výsledků posledních dvou ročníků ovšem můžeme na přímce lineárního trendu sledovat neutrální vývoj. Během posledních let se tedy soutěžní vyrovnanost nejen, že nezlepšila, naopak můžeme sledovat negativní posun.

Poslední ročník se vyznačoval velikou nejistotou toho, kdo získá mistrovský titul. Téměř do posledních kol o mistra ligy bojovali celky Viktoria Plzeň a Sparta Praha. Nakonec si titul odnesl celek Viktorie Plzeň jedno kolo před koncem soutěže. Ostatní týmy však měly za těmito týmy obrovský odstup, což nakonec vyústilo pouze v padesáti procentní soutěžní vyrovnanost.

Při celkovém pohledu na českou a československou ligu je patrná vyrovnanostní převaha ligy československé. Tato situace mohla nastat odstupem silných slovenských mužstev. Z ligy dešly úspěšné slovenské týmy, které již byly adaptované na vyšší

sportovní úroveň. Nově příchozí družstva z nižší soutěže si teprve musela zvykat na vyšší stupeň sportovního zatížení. Některá nově příchozí mužstva se rychle zapojila do nové ligy a již od počátku obsazovala poměrně slibná umístění. Z celkového pohledu však konkurence klesla, což nahrávalo silným týmům jako byly Sparta Praha, Slavia Praha nebo Olomouc, či Teplice. Ovšem při pohledu na lineární trend je možné československé ligu sledovat postupné přibližování zkoumané odchylky k lize české (viz graf č. 3).

Graf č. 3: Srovnání české a československé ligy

Autor: Mráček 2012

5.1.3 Německá 1. Bundesliga 1970-2009

Německá fotbalová federace byla založena již v roce 1900 a patří mezi zakládající členy FIFA i UEFA. Zastřešuje také německé fotbalové soutěže, tou nejvyšší je Bundesliga, jedna z nejkvalitnějších a nejbohatších evropských soutěží, která byla založena v roce 1963. V současnosti ji hraje 18 týmů a to stejným systémem jako v České republice. Pouze ročníku 1991/92 se zúčastnilo 20 družstev. Tato sezóna byla první, jež proběhla ve sjednoceném Německu. Z hlediska fotbalových úspěchů je německá Bundesliga nepochybně českým nejúspěšnějším sousedem. Její nejúspěšnější tým Bayern Mnichov vyhrál čtyřikrát nejprestižnější evropskou soutěž Champions League. K němu se po jednom vítězství připojily ještě Borussia Dortmund a SV Hamburg. Oproti tomu české týmy se za posledních deset let dostaly pouze dvakrát do osmifinále Champions League. Byl to tým Sparty Praha a to v letech 2001/2002 a

2003/2004. V letošním roce naši republiku výborně reprezentoval klub Viktorie Plzeň, který se probjoval do základních kol Champions League. Poté tento klub odehrál také dvě důstojná utkání v Evropské lize UEFA, bohužel se neprobjoval do finálových kol, poté co ho vyřadil německý celek Schalke 04. Pro Českou republiku je to velký úspěch, avšak konkurovat našim západním sousedům ještě zdaleka nemůžeme.

Dalších šest mistrovských úspěchů zaznamenala německá mužstva také v nynější Evropské lize (dříve pohár UEFA). Zároveň je německá Bundesliga jednou ze soutěží s nejvyšší průměrnou návštěvností na světě. Tomu napomáhá nejen zapálenost německých fanoušků pro fotbal, ale také fotbalové stadiony s velkou kapacitou. Kvalitu soutěže zvyšuje i velký počet cizinců, kteří v ní hrají. Nadšení pro fotbal je v Německu opravdu veliké. Pernamentky na utkání je kolikrát nemožné sehnat i několik let dopředu. Fotbal zde má obrovskou tradici, čemuž odpovídá i vybavení stadionů, veškerá zabezpečení, komfort a vynikající atmosféra provázející jednotlivá utkání. To vše láká diváky do ochozů stadiónů k povzbuzování jejich mužstva.

V pořadí koeficientů zemí se Německo pohybuje na 4. místě, to znamená, že posílá přímo do hlavní soutěže Champions League svá první dvě mužstva. Jeden tým má pak ještě možnost probjovat se do Ligy mistrů přes předkola. Další tři týmy se mají možnost účastnit Evropské ligy.

Tabulka č. 9: Směrodatná odchylka v Bundeslize

Sezóna	70/71	71/72	72/73	73/74	74/75	75/76	76/77	77/78	78/79	79/80
Směrodatná odchylka	0,10	0,18	0,11	0,11	0,15	0,09	0,10	0,12	0,11	0,11
Procentuální nevyrovnanost	33,82 %	58,45 %	36,60 %	35,69 %	47,16 %	28,14 %	32,46 %	37,57 %	36,78 %	35,50 %

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 10: Směrodatná odchylka v Bundeslize

Sezóna	80/81	81/82	82/83	83/84	84/85	85/86	86/87	87/88	88/89	89/90
Směrodatná odchylka	0,13	0,13	0,15	0,15	0,11	0,13	0,14	0,12	0,12	0,09
Procentuální nevyrovnanost	42,80 %	41,26 %	49,35 %	47,21 %	34,59 %	42,34 %	44,11 %	39,02 %	38,44 %	30,22 %

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 11: Směrodatná odchylka v Bundeslize

Sezóna	90/91	91/92	92/93	93/94	94/95	95/96	96/97	97/98	98/99	99/00
Směrodatná odchylka	0,12	0,11	0,11	0,10	0,15	0,10	0,12	0,10	0,14	0,13
Procentuální nevyrovnanost	38,40 %	36,31 %	36,31 %	32,61 %	47,83 %	32,78 %	39,53 %	30,93 %	43,85 %	41,40 %

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 12: Směrodatná odchylka v Bundeslize

Sezóna	2000/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09
Směrodatná Odchylka	0,10	0,15	0,11	0,14	0,14	0,14	0,12	0,13	0,14
Procentuální nevyrovnanost	32,42 %	47,65 %	35,06 %	44,93 %	44%	44,94 %	38,64 %	41,32 %	46,11 %

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 13: Směrodatná odchylka v Bundeslize

Sezóna	09/10	10/11
Směrodatná odchylka	0,12	0,12
Procentuální nevyrovnanost	38,71%	38,71%

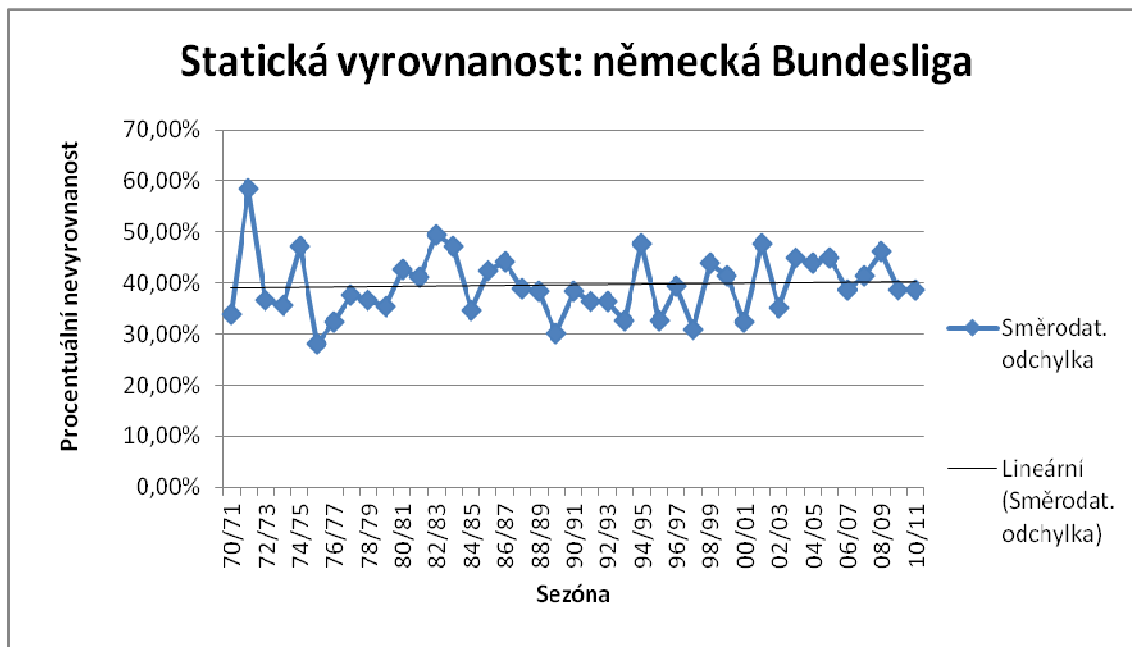
Autor: Mráček 2012

Ve sledovaném období se první Německé ligy zúčastnilo 47 mužstev. Z výše uvedených tabulek č. 9, 10, 11, 12 a 13 je zřetelné, že nejméně vyrovnané byly sezóny 1971/72 a 1989/90. V této sezóně 1971/72 se paradoxně rozhodovalo o mistru ligy až do posledního kola. V posledním utkání se o mistru ligy rozhodovalo mezi týmy Bayernu Mnichov a Schalke 04, toto utkání lépe zvládlo mužstvo Bayernu Mnichov, zvítězilo v poměru 5:1 a stalo se vítězem tohoto ročníku. Naopak v sezóně 1989/90 bylo o mistru ligy rozhodnuto již dvě kola před koncem, když opět mužstvo Bayernu Mnichov vedlo o 5 bodů před klubem FC Köln. Nejvyrovnanější sezónou byl ročník 1975/76 s odchylkou 0,09. Třicetiprocentní vyrovnanost soutěže se nezdá jako špatný výsledek vyrovnanosti.

V případě srovnání soutěžní vyrovnanosti před a po sjednocení Německa (sjednocení Německa vyvrcholilo 3. října 1990) nejsou vidět výrazné změny, z čehož usuzují, že tento akt neměl podstatný vliv na sílu jednotlivých klubů a tedy ani na soutěžní vyrovnanost.

Vyrovnanost v jednotlivých letech kolísá pouze v mírném tempu, ale vzhledem k tomu, že maximální odchylka při dokonalé nevyrovnanosti soutěže se u Německé Bundesligy pohybuje na čísle 0,31, není vyrovnanost německých klubů stoprocentně optimistická a pohybuje se přibližně v polovině daného intervalu (0-0,31).

Graf č. 4: Bundesliga 1970-2011 (statická vyrovnanost)

Autor: Mráček 2012

Z lineárního trendu je pak dále patrné, že v daném rozmezí let, mírně stoupá nevyrovnanost této soutěže. V případě rozdělení soutěže na Bundesligu před sjednocením a po sjednocení, zjistili bychom, že před sjednocením Německa vyrovnanost mírně rostla a po sjednocení vyrovnanost této ligy mírně klesá, rozdíly jsou však minimální. Německá liga se svojí vyrovnaností kolem 60% na lepší úrovni než liga česká.

5.1.4 Eredivisie 1970-2011

Eredivisie je nejvyšší fotbalovou ligou v Nizozemsku. Tato liga se v současné době řadí mezi 10 nejlepších lig v Evropě.

Eredivisii hraje v současné době 18 klubů. Každý klub hraje dvakrát za sezónu s ostatními týmy a to jednou doma a jednou na hřišti soupeře. Na konci každé sezóny poslední klub automaticky sestupuje do druhé nizozemské ligy (Eerste Divisie) a šampion Eerste Divisie automaticky postupuje do Eredivisie. Další dva kluby ze dna Eredivisie hrají sestupovou skupinu typu play-off. Play-off se hraje ve dvou skupinách. Každá skupina obsahuje jeden klub z Eredivisie a tři nejvýše umístěné kluby z Erste

Divisie. V obou skupinách play-off hraje každý klub jednou doma a jednou na soupeřově hřišti s ostatními kluby. Vítěz každé skupiny play-off hraje v následující sezóně soutěž Eredivisie, ostatní týmy se účastní druhé nejvyšší soutěže (Eerste Divisie).

Ze 48 týmů, které se této soutěže ve sledovaném období zúčastnily je neúspěšnějším klubem historie Eredivisie AFC Ajax Amsterdam, který získal nejvíce titulů 30. Druhý je PSV Eindhoven s 23 tituly a třetí je Feyenoord se 14 vítězstvími. Od roku 1965 vyhrály tyto kluby všechny mistrovské tituly, pouze v letech 1980/81 a 2008/09 převzal mistrovský titul tým AZ Alkmar. Již tento fakt vypovídá o tom, že vyrovnanost této soutěže nebude ideální.

Od roku 1990 do roku 1999 byl oficiální název ligy PTT Telecompetitie, který byl změněn na KPN Telecompetitie v roce 1999 a KPN Eredivisie v roce 2000. Od roku 2002 do roku 2005 se liga jmenovala Holland Casino Eredivisie.

Také z pohledu úspěšnosti v Evropských pohárech vynívá, v porovnání s Českou republikou, skóre lépe pro Nizozemskou soutěž. Nejúspěšnější tým Eredivisie Ajax Amsterdam dokonce čtyřikrát vyhrál Champions League. K němu se také jednou připojil PSV Eindhoven. Dalších pět mistrovských titulů si může Nizozemská soutěž přidat v Evropské lize. V pořadí koeficientů, určujících případný postup do Ligy Mistrů, případně do Evropské ligy se Nizozemí nachází momentálně na osmé příčce, která zaručuje přímý postup jednoho týmu do hlavní soutěže Ligy Mistrů.

Tabulka č. 14: Směrodatná odchylka Eredivisie

Sezóna	70/71	71/72	72/73	73/74	74/75	75/76	76/77	77/78	78/79	79/80
Směrodatná odchylka	0,20	0,20	0,19	0,17	0,15	0,15	0,13	0,14	0,15	0,12
Procentuální nevyrovnanost	63,65 %	63,65 %	60,47 %	55,42 %	47,47 %	49,51 %	43,02 %	45,85 %	49,97 %	37,81 %

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 15: Směrodatná odchylka Eredivisie

Sezóna	80/81	81/82	82/83	83/84	84/85	85/86	86/87	87/88	88/89	89/90
Směrodatná odchylka	0,16	0,17	0,15	0,17	0,14	0,16	0,15	0,15	0,12	0,13
Procentuální nevyrovnanost	50,86 %	54,58 %	49,38 %	55,70 %	46,11 %	52,37 %	47,24 %	47,86 %	38,50 %	41,58 %

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 16: Směrodatná odchylka Eredivisie

Sezóna	90/91	91/92	92/93	93/94	94/95	95/96	96/97	97/98	98/99	99/00
Směrodatná odchylka	0,13	0,17	0,16	0,14	0,17	0,17	0,14	0,17	0,16	0,17
Procentuální nevyrovnanost	43,42 %	55,32 %	51,61 %	44,59 %	54,48 %	55,33 %	46,51 %	53,45 %	50,21 %	55,27 %

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 17: Směrodatná odchylka Eredivisie

Sezóna	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09
Směrodatná odchylka	0,17	0,15	0,18	0,16	0,18	0,17	0,17	0,17	0,15
Procentuální nevyrovnanost	54,01 %	46,85 %	58,39 %	50,07 %	56,84 %	56,26 %	54,21 %	55,52 %	49,95 %

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 18: Směrodatná odchylka Eredivisie

Sezóna	09/10	10/11
Směrodatná odchylka	0,21	0,16
Procentuální nevyrovnanost	67,74%	51,61%

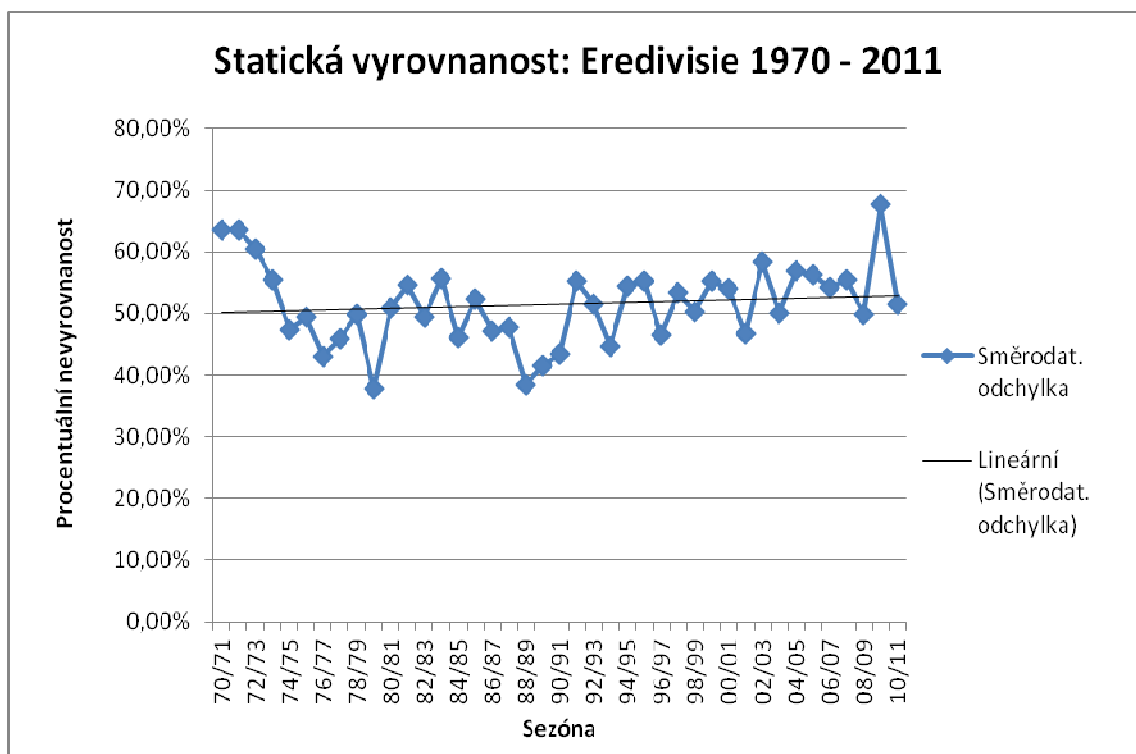
Autor: Mráček 2012

Statická vyrovnanost v této lize, jak můžeme pozorovat v tabulkách č. 14, 15, 16, 17 a 18 je poměrně na slabé úrovni. Nejvyrovnanější byly sezóny 1979/80 a 1988/89 při odchylce 0,12, což znamená vyrovnanost na úrovni slabých 63%. Maximální směrodatná odchylka v této lize může dosahovat čísla 0,31, proto i v případě ročníků se zdánlivě nejlepší vyvážeností, můžeme konstatovat, že některé týmy nejsou schopny těm silnějším konkurovat. Nejméně vyvážená byla sezóna 2009/10. V tomto ročníku se nevyrovnanost vyšplhala až na 67,74% a to bylo možné sledovat, že o titul bojovala dokonce tři mužstva. Zbytek soutěžního pole však výrazně zaostával s pravidelnými odstupy, jež zapříčily tuto hodnotu nevyrovnanosti. Taková úroveň nevyrovnanosti je už zarážející.

Z grafu je zřetelná měnící se vyváženost v jednotlivých ročnících, ale žádná ze zkoumaných sezón nebyla vyrovnaná dostatečně. Ovšem otázkou může být: Co je dostatečně vyrovnaná konkurence? Každý může mít na tuto problematiku odlišný názor.

Nizozemská liga je však, ze statického hlediska, nejméně konkurenceschopná oproti ostatním uváděným ligám.

Graf č. 5: Eredivisie 1970-2011 (statická vyrovnanost)

Autor: Mráček 2010

Proložíme-li grafem přímkou lineárního trendu, je patrný rostoucí trend. V tomto případě by měla následovat patřičná opatření, která by tuto nepříznivou bilanci snížila a přiblížila alespoň na úroveň ostatních zkoumaných soutěží. V Nizozemí nejen, že se na prvních pozicích objevují stále stejné kluby, ale také odstup mezi jednotlivými pozicemi je stále stejný. V tomto případě by se měl nizozemský svaz zamyslet, jinak by mohlo dojít ke snížení popularity zmíněné soutěže.

5.1.5 Rakouská Bundesliga 1970-2011

Rakouská Bundesliga je nejvyšší soutěž v rakouském fotbale. V roce 1911 se hrál první ročník pod názvem First Class a od té doby se hrál téměř beze změn systému až do sezóny 1949/50. Od toho roku musel být, kvůli konci některých týmů, změněn systém. Do roku 1965 měnila liga svůj název. Mohli jsme zaznamenat názvy jako Staatliga, Liga A nebo Nationalliga. Od sezóny 1974/75 nese liga konečný název Bundesliga.

V rakouské Bundeslize hrají týmy trochu odlišným systémem než je zvykem v jiných soutěžích. Soutěž se sice hraje klasicky od podzimu do jara následujícího roku,

ovšem díky menšímu počtu mužstev hraje každý s každým ne jen dvakrát ale rovnou čtyřikrát. Tradiční hrací den je sobota večer nebo neděle odpoledne. Poslední tým Bundesligy padá do nižší soutěže a první tým první ligy, druhé nejvyšší, postupuje do Bundesligy. Mistrem je mužstvo, které má po šestatřiceti kolech nejvíce bodů, při rovnosti bodů rozhoduje brankové skóre. Od sezóny 1985/86 byl systém pozměněn a hrálo se systémem play off. Tento systém byl podobný jako dnes v českém hokeji. Tato situace trvala pouze 8 sezón, pak se vše vrátilo do starých kolejí.

Rakouská Bundesliga je samostatný spolek, jenž zabezpečuje dvě nejvyšší soutěže v Rakousku. Přebírá zodpovědnost za spolupráci s fotbalovými kluby a provozování mládežnických soutěží. Každý klub z obou profesionálních soutěží se účastní prezidentské konference, která má poradní funkci ve všech záležitostech týkajících se Bundesligy.

Tabulka č. 19: Směrodatná odchylka rakouské Bundesliga

Sezóna	70/71	71/72	72/73	73/74	74/75	75/76	76/77	77/78	78/79	79/80
Směrodatná odchylka	0,16	0,14	0,13	0,11	0,1	0,12	0,13	0,12	0,12	0,11
Procentuální nevyrovnanost	51,00 %	44,00 %	41,00 %	37,00 %	30,00 %	35,29 %	38,24 %	35,29 %	35,29 %	32,35 %

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 20: Směrodatná odchylka rakouské Bundesliga

Sezóna	80/81	81/82	82/83	83/84	84/85	85/86	86/87	87/88	88/89	89/90
Směrodatná odchylka	0,12	0,08	0,17	0,19	0,16	0,2	0,15	0,17	0,16	0,17
Procentuální nevyrovnanost	35,29 %	23,53 %	54,84 %	61,29 %	51,61 %	60,61 %	45,45 %	51,52 %	48,48 %	60,61 %

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 21: Směrodatná odchylka rakouské Bundesliga

Sezóna	90/91	91/92	92/93	93/94	94/95	95/96	96/97	97/98	98/99	99/00
Směrodatná odchylka	0,16	0,2	0,14	0,14	0,16	0,18	0,12	0,16	0,23	0,17
Procentuální nevyrovnanost	48,48 %	51,52 %	48,48 %	51,52 %	47,06 %	52,94 %	35,29 %	47,06 %	67,65 %	50,00 %

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 22: Směrodatná odchylka rakouské Bundesliga

Sezóna	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09
Směrodatná odchylka	0,1	0,15	0,09	0,14	0,16	0,1	0,17	0,13	0,15
Procentuální nevyrovnanost	29,41 %	44,12 %	26,47 %	41,18 %	47,06 %	29,41 %	50,00 %	38,24 %	44,12 %

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 23: Směrodatná odchylka rakouské Bundesliga

Sezóna	09/10	10/11
Směrodatná odchylka	0,19	0,14
Procentuální nevyrovnanost	55,88%	41,18%

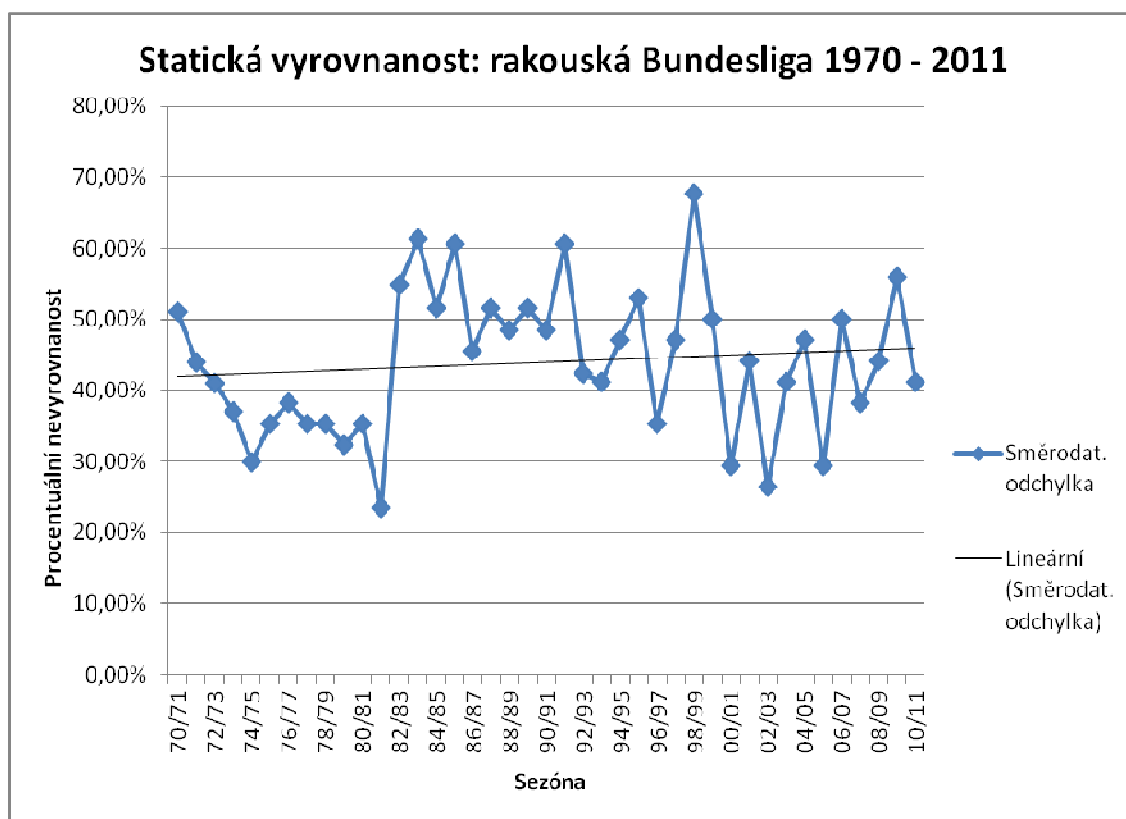
Autor: Mráček 2012

Z tabulek 19, 20, 21, 22 a 23 je možno spočítat, že statická vyrovnanost v rakouské lize se v průměru pohybuje kolem 57%. Nevyrovnanost v podobě téměř 50% též není nejlepší vizitkou ligy. Nejvyrovnanější byla liga mezi roky 2002 a 2003 a to na hranici téměř 75%. Naopak nejhorší z tohoto pohledu se jeví sezóna 1998/99 s nevyrovnaností v podobě 66%. V tomto ročníku měla mezi sebou mužstva téměř pravidelný odstup. Ani rakouská liga se tedy svou vyrovnaností od ostatních zkoumaných lig nijak zvláště nevymyká. Situace je zde ovšem příznivější než v lize nizozemské.

V grafu č. 6. je možno sledovat rozptýlení směrodatné odchylky v jednotlivých sledovaných letech. Odchylka kolísá od 0,09 do 0,23, což je poměrně velký rozptyl. Je zajímavé, že v některých letech je vyrovnanost na celkem pozitivní úrovni. Téměř pravidelně se střídají sezóny vyrovnanější a ty méně vyrovnané. Za povšimnutí stojí též stoupající křivka lineárního trendu, která značí mírně se zhoršující situaci.

Graf č. 6: rakouská Bundesliga 1970-2011 (statická vyrovnanost)

Autor: Mráček 2012

5.1.6 Ukrajinská Premier liha 1970-2011

Premier liha je nejvyšší ukrajinská fotbalová soutěž. Jejím vrchním pořadatelem je Ukrajinský fotbalový svaz. Založena byla v roce 1991 po rozpadu Sovětského svazu a jeho tehdejší nejvyšší soutěže Vysshaya ligy. Nižší soutěží pro Premier lihu je Perša Liha.

Soutěž se skládá ze 16ti družstev, přičemž o nasazování do Evropských pohárů rozhoduje pozice v žebříčku koeficientů UEFA. Z právě probíhající sezony 2011/12 se mistr kvalifikuje přímo do hlavní fáze Ligy mistrů, vicemistr pak hraje její předkolo. Do něj se kvalifikují 3 týmy z dalšího ligového pořadí (3.-5.), které doplní vítěz Ukrajinského poháru. Z opačného pólu tabulky sestupují poslední dva týmy ročníku a jsou nahrazeny vítězem a druhým týmem z Perša Lihy. Vítěz soutěže je před začátkem následující sezony vyzván vítězem Ukrajinského poháru v boji o Ukrajinský Superpohár.

Hraje se systémem podzim-jaro, podobně jako ve většině evropských zemí. Od prosince do února je zimní přestávka. Nejúspěšnější mužstvem dosavadní historie je Dynamo Kyjev, které vyhrálo ligu třináctkrát, šestkrát pak slavil titul Šachtar Doněck.

Vlastní ligu mezi lety 1921 - 36 měla Ukrajinská SSR. Její název zněl v překladu Ukrajinská sovětská fotbalová liga a její existence se datuje až do roku 1991. Od roku 1936 v ní však nepůsobily ty nejlepší týmy, které hrály nejvyšší soutěž bývalého Sovětského svazu zvanou „Sovětská Top liga“. Ukrajinská liga tak od roku 1936 plnila pouze roli druhé ligy, ovšem pouze v „regionálním“ (Ukrajinském) pojetí.

Opravdu plnohodnotné založení Sovětské Top divize můžeme datovat až do roku 1963, kdy Sovětská liga dostala tento název a také změnila hrací formát. Ze dvou jedenácti členných skupin se stala jedna, dvaceti členná. O dva roky dříve (sezona 1961) vyhrál poprvé Sovětskou ligu klub sídlící mimo Moskvu a zároveň tým sídlící na Ukrajině. Byl jím FK Dynamo Kyjev, nejúspěšnější ukrajinský klub historie. Ten vyhrál sovětskou nejvyšší soutěž celkem 13x a stal se vůbec nejúspěšnějším klubem v historii této soutěže, když o jeden titul překonal druhého v pořadí FC Spartak Moskva.

FK Dynamo Kyjev byl top klubem i na mezinárodní scéně. V sezonách 1974/75 a 1985/86 dvakrát zvítězil v Poháru vítězů pohárů a jednou v Superpoháru UEFA (1975). Dynamo však není jediným ukrajinským vítězem sovětské Top divize. Stejného úspěchu se podařilo dosáhnout ještě dalším dvěma klubům. Dvakrát se stal mistrem FC Dněpr Dněpropetrovsk (1983 a 1988) a jeden titul připsala i FK Zorja Luhansk (1972).

Nezávislá Ukrajinská fotbalová liga vznikla po rozpadu Sovětského svazu v roce 1991. Liga byla vytvořena na jaře roku 1992 a dostala název Vyscha liha (později přejmenována na Premier Liha). Liga byla utvořena ze šesti týmů sovětské Top divize, dvou týmů první divize a z dvanácti týmů druhé divize. První ročník tak měl celkem dvacet členů rozdělených do dvou deseti členných skupin. Na konci z každé skupiny tři týmy sestoupily ze druhé nejvyšší Perša Lihy. Vítězové skupin (FK Dynamo Kyjev a SK Tavrija Simferopol) se utkaly ve finálovém utkání v Lvově. Svůj první a dosud jediný mistrovský titul vybojovala SK Tavrija Simferopol. Od roku 1992 nezná Premier Liha jiného vítěze než FK Dynamo Kyjev nebo Šachtar Doněck FC. Tyto dva kluby dohromady zvítězili v 19 z 20 dosud odehraných ročníků soutěže, v které i dnes dominují. Šachtar Doněck FC zvítězil v sezoně 2008/09 v posledním ročníku Poháru UEFA hraném pod tímto názvem.

Tabulka č. 24: Směrodatná odchylka Premier liha

Sezóna	70/71	71/72	72/73	73/74	74/75	75/76	76/77	77/78	78/79	79/80
Směrodatná odchylka	0,10	0,09	0,09	0,13	0,09	0,11	0,08	0,12	0,11	0,15
Procentuální nevyrovnanost	32,86 %	28,18 %	30,22 %	40,89 %	30,22 %	36,15 %	26,19 %	38,42 %	35,01 %	48,39 %

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 25: Směrodatná odchylka Premier liha

Sezóna	80/81	81/82	82/83	83/84	84/85	85/86	86/87	87/88	88/89	89/90
Směrodatná odchylka	0,10	0,12	0,10	0,14	0,11	0,10	0,09	0,10	0,15	0,13
Procentuální nevyrovnanost	33,51 %	39,12 %	31,09 %	44,61 %	36,71 %	32,83 %	30,38 %	32,95 %	48,00 %	40,84 %

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 26: Směrodatná odchylka Premier liha

Sezóna	90/91	91/92	92/93	93/94	94/95	95/96	96/97	97/98	98/99	99/00
Směrodatná odchylka	0,14	0,11	0,11	0,15	0,14	0,14	0,16	0,17	0,18	0,20
Procentuální nevyrovnanost	44,40 %	35,50 %	35,72 %	47,02 %	46,61 %	44,71 %	52,81 %	53,59 %	57,42 %	63,15 %

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 27: Směrodatná odchylka Premier liha

Sezóna	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09
Směrodatná odchylka	0,21	0,18	0,18	0,18	0,18	0,17	0,16	0,19	0,19
Procentuální nevyrovnanost	66,15 %	58,13 %	58,23 %	56,87 %	57,51 %	54,78 %	51,32 %	60,16 %	59,90 %

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 28: Směrodatná odchylka Premier liha

Sezóna	09/10	10/11
Směrodatná odchylka	0,19	0,16
Procentuální nevyrovnanost	61,94%	51,61%

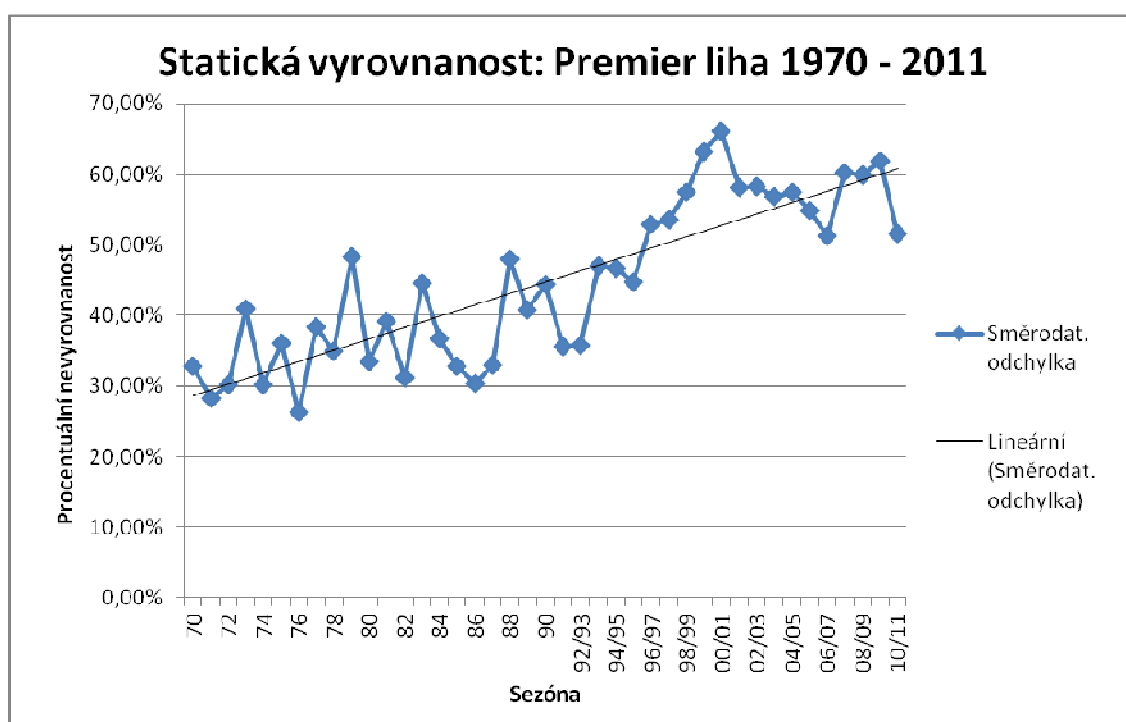
Autor: Mráček 2012

Statická vyrovnanost v Premier lihe byla, z počátku zkoumaného období, na slibné úrovni a dalo by se konstatovat, že vyrovnanost v podobě mnohdy více než 70% je uspokojivější. To však bylo v době, kdy se soutěže účastnily hlavně ruské týmy z bývalého Sovětského svazu. Ukrajinských mužstev bylo v lize zpočátku poskrovnu, až

teprve časem se začaly postupně začleňovat mezi elitní skupinu prvoligových týmů. To může být také důvod postupné ztráty vyrovnanosti celé soutěže. Obzvláště po rozpadu Sovětského svazu a vzniku samostatné ukrajinské ligy stoupala nevyrovnanost mnohdy přes úroveň 61%. Podobně jako v bývalém Československu a později v samostatné české lize to mohlo být způsobeno odchodem silných ruských týmů. Do soutěže postoupily týmy z nižší soutěže, které potřebovaly čas na adaptaci v první lize. Proto silné týmy ze sovětské ligy nové soutěži dominovaly.

Z tabulky č. 24 je snadné vypočítat nejvyrovnanější ročník. V sezóně 1976/77 se nevyrovnanost vyšplhala na 26,16%. Oproti nejméně vyrovnané sezóně 2001/2001, kde nevyrovnanost zakotvila na hodnotě 66,15%, je tato úroveň uspokojující. Bohužel během let soutěžní vyrovnanost v Premier lize klesala a tento fakt by mohl představovat problém i pro tuto východoevropskou ligu.

Graf č. 7: ukrajinská Premier liha 1970-2011 (statická vyrovnanost)

Autor: Mráček 2012

Zaměříme-li se na lineární trend v grafu č. 7, je možné sledovat ohromný nárůst nevyrovnanosti. Křivka lineárního trendu má nejstrmější charakter směrem vzhůru, což by mělo vést ukrajinský svaz nejméně k zamyšlení. Poslední roky nemohou být z pohledu soutěžní vyrovnanosti pro Premier ligu ani uspokojující.

5.1.7 Maďarská OTP liga 1970-2011

Maďarská OTP liga je nejvyšší soutěží Maďarska. Byla založena v roce 1901 a je pořádána maďarským fotbalovým svazem. První ročník se konal ve zmíněném roce 1901 a účastnilo se ho 5 týmů. Nejúspěšnějším klubem v historii maďarské souže je klub FC Francis, ten získal 28 ligových titulů. Hned v závěsu se drží tým MTK Budapešť, který se mu se 23 vítězstvími značně přibližuje.

Maďarská liga se v posledních letech potýká s určitými problémy. Pád jednoho z nejúspěšnějších maďarských klubů Ferencváros do druhé ligy, kvůli finančním problémům, jen ilustruje strmý pokles maďarského fotbalu na klubové i reprezentační úrovni.

Kopané v Maďarsku se již delší dobu nedostává peněz, talentů ani sebedůvěry. Přitom se na začátku 50. let země mohla chlubit nejlepším národním týmem na světě.

Maďaři se nedokázali kvalifikovat na posledních pět mistrovství světa a posledním mezinárodním klubovým úspěchem bylo vítězství Ferencvarose roku 1965 v Poháru veletržních měst, předchůdci Poháru UEFA.

Dnes je kdysi slavný celek zbídačen a dluží peníze maďarské lize, bývalým zaměstnancům a dalším věřitelům. Ferencváros neobdržel licenci ke hraní v 1. lize a poprvé ve své historii začne boje v nižší soutěži.

S podobnými problémy se navíc potýkají i další týmy, mnohdy vlastněné krachujícími společnostmi.

Tabulka č. 29: Směrodatná odchylka OTP liga

Sezóna	70/71	71/72	72/73	73/74	74/75	75/76	76/77	77/78	78/79	79/80
Směrodatná odchylka	0,15	0,14	0,11	0,14	0,16	0,14	0,14	0,14	0,13	0,13
Procentuální nevyrovnanost	48,17 %	46,37 %	37,09 %	45,49 %	53,06 %	44,98 %	45,59 %	45,85 %	42,71 %	41,39 %

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 30: Směrodatná odchylka OTP liga

Sezóna	80/81	81/82	82/83	83/84	84/85	85/86	86/87	87/88	88/89	89/90
Směrodatná odchylka	0,14	0,12	0,13	0,11	0,11	0,11	0,12	0,10	0,12	0,10
Procentuální nevyrovnanost	45,27 %	39,56 %	40,99 %	36,25 %	35,45 %	35,72 %	37,66 %	32,08 %	37,98 %	31,41 %

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 31: Směrodatná odchylka OTP liga

Sezóna	90/91	91/92	92/93	93/94	94/95	95/96	96/97	97/98	98/99	99/00
Směrodatná odchylka	0,12	0,15	0,14	0,15	0,10	0,13	0,17	0,14	0,16	0,18
Procentuální nevyrovnanost	38,42 %	49,78 %	43,99 %	48,57 %	33,02 %	43,19 %	54,94 %	44,86 %	50,23 %	58,47 %

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 32: Směrodatná odchylka OTP liga

Sezóna	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09
Směrodatná odchylka	0,15	0,11	0,14	0,11	0,16	0,16	0,13	0,19	0,15
Procentuální nevyrovnanost	45,56 %	33,02 %	42,57 %	33,12 %	51,61 %	53,11 %	42,56 %	60,68 %	47,20 %

Autor: Mráček 2012

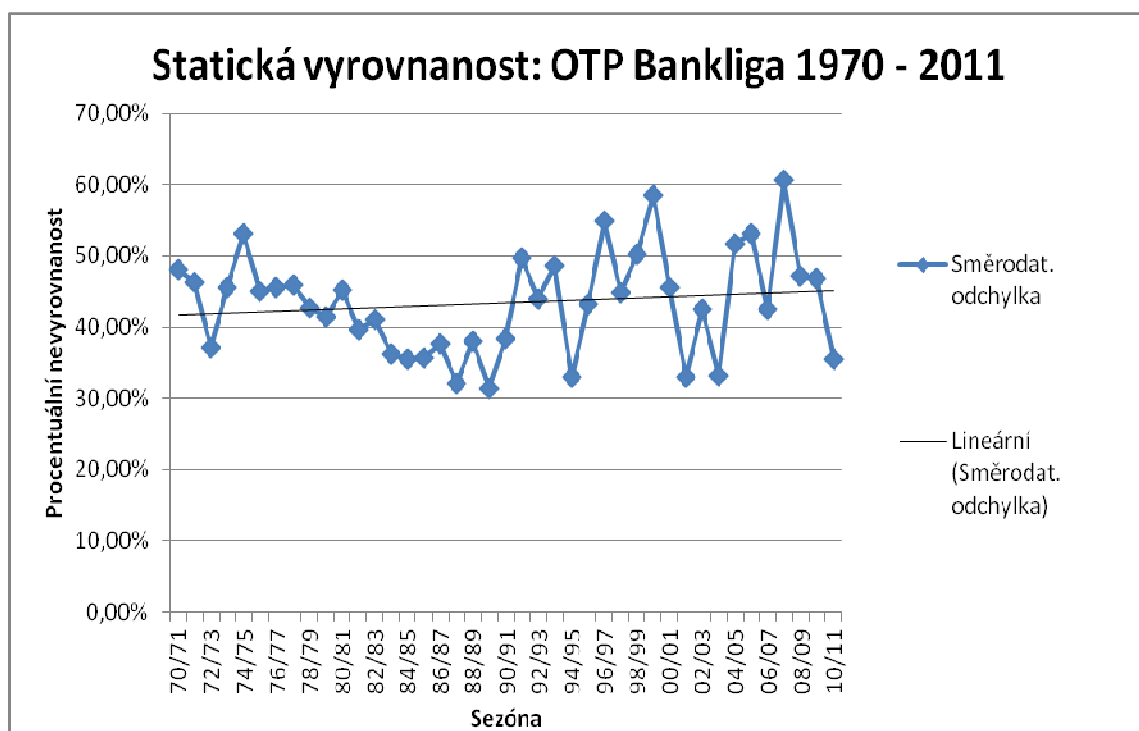
Tabulka č. 33: Směrodatná odchylka OTP liga

Sezóna	09/10	10/11
Směrodatná odchylka	0,15	0,11
Procentuální nevyrovnanost	46,81%	35,48%

Autor: Mráček 2012

Maďarská liga se s průměrnou nevyrovnaností v podobě 43,42% nachází na třetím místě ze všech zkoumaných soutěží. Nejvyrovnanější byl ročník 1989/1990, vyznačoval se statickou vyrovnaností 68,59%. Naopak pouze 29,32% byla vyrovnanost v sezóně 2007/2008.

Graf č. 8: maďarská OTP liga 1970-2011 (statická vyrovnanost)

Autor: Mráček 2012

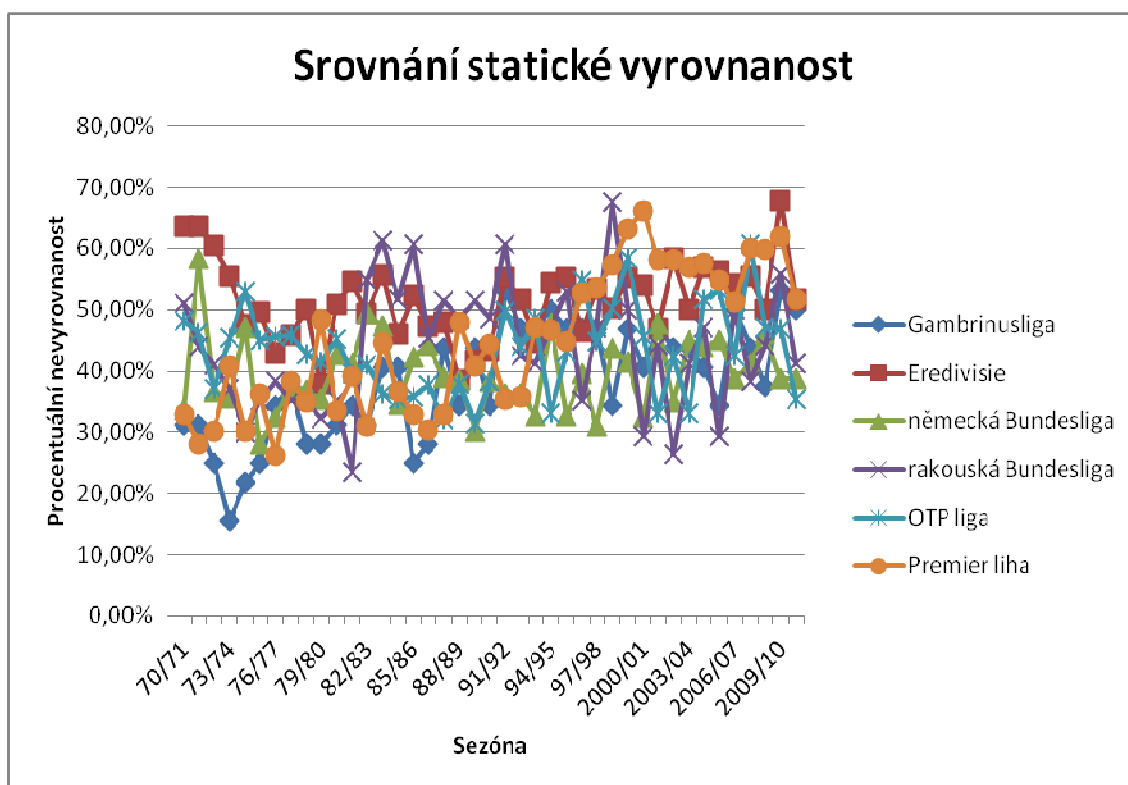
V grafu č. 8 je možné pozorovat, že statická vyrovnanost u maďarské ligy nekolísá tolik jako například u Eredivisie, ale mnohdy se koeficient dostane až na hranici k šedesáti procentům a lineární trend naznačuje stoupající charakter. Maďarská liga se nepotýká pouze s problémem nevyrovnanosti soutěže. Celková kvalita maďarského fotbalu v posledních letech poklesla.

Úpadek nepostihl maďarský fotbal jen na klubové úrovni. Špatně je na tom také reprezentace. Kde jsou ty časy, kdy mezi lety 1950 a 1956 maďarský národní tým prohrál jen jedinkrát, ve finále světového šampionátu 1954 se Západním Německem (2:3). Finále MS si zahrál i v roce 1938.

Během své zlaté éry se Maďaři stali jediným evropským týmem, jenž dokázal porazit Anglii na její půdě, když v listopadu 1953 slavně zvítězili 6:3 na stadionu ve Wembley. Ovšem po těchto „dnech slávy“ se Maďarsko postupně ve fotbalovém světě stalo "malou rybou". V žebříčku FIFA je nyní na 84. místě.

5.1.8 Srovnání statické vyrovnanosti

Graf č. 9: Srovnání statické vyrovnanosti 1970-2011

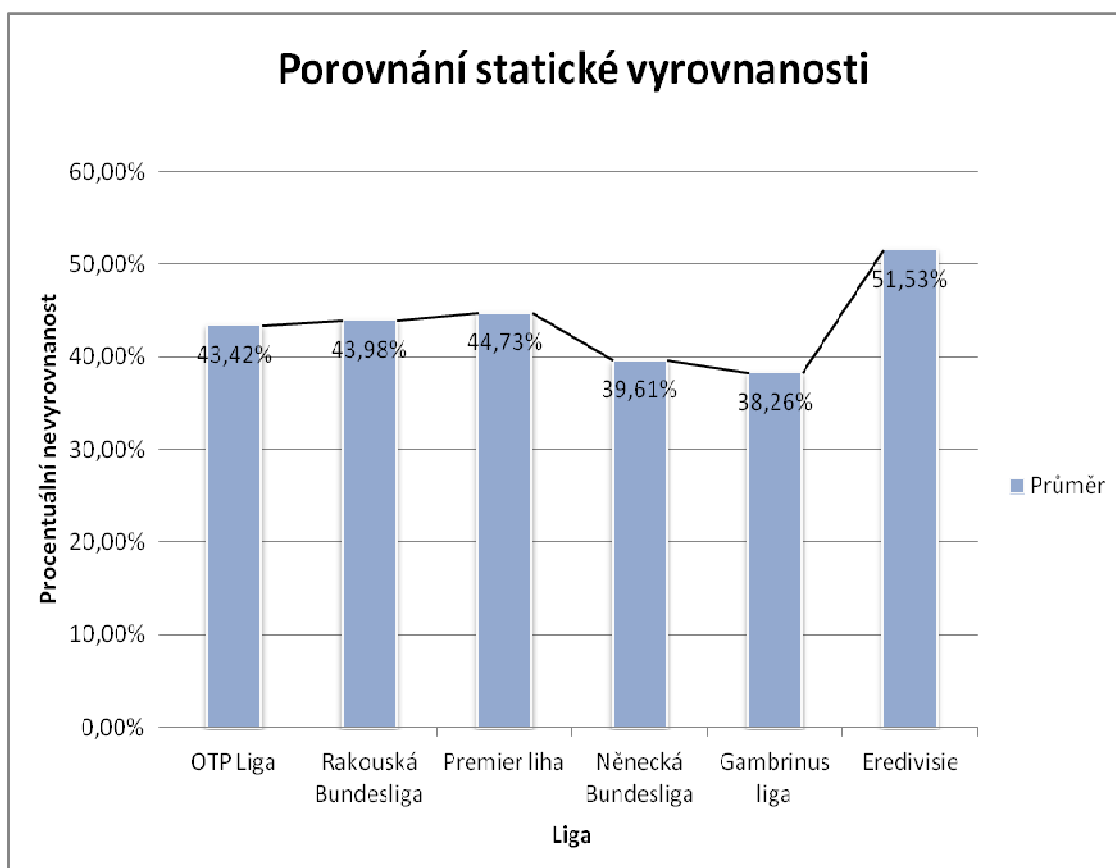
Autor: Mráček 2012

V případě srovnání všech šesti hodnocených fotbalových soutěží jsou zřetelné rozdíly v konkurenční vyrovnanosti. Nejhorších výsledků dosahuje Liga nizozemská a za ní se k sobě přibližují česká Gambrinus liga a Bundesliga, přičemž česká liga měla v posledních letech, s vyvážeností, větší problémy než liga německá. Ovšem na grafu č. 10 můžeme pozorovat, že skutečně nejlepších výsledků dosahuje česká Gambrinus liga. Průměrná nevyrovnanost ve všech sledovaných letech je zde nejnižší. Graf č. 9 je poměrně nepřehledný, slouží hlavně k představě, jakým způsobem se měnila vyrovnanost ve sledovaných letech u všech soutěží.

Během uplynulých let nastala několikrát situace, kdy mnoho špičkových týmů zaujalo své konečné pořadí v lize poměrně brzy v sezóně. Naproti tomu pořadí týmů na vrcholu ligy v Německu se často měnilo ještě několik kol před koncem sezóny. „V sezóně 2008/09 byla konkurence ve všech ligách pod úrovní průměru předešlých čtrnácti let. O prvních pět příček usiloval ještě menší počet týmů než obvykle a samotný závěr soutěže tak ztratil na atraktivitě,“ říká Bruno Perrin, vedoucí oddělení pro média a zábavní průmysl Ernst & Young. Také to je jeden z důvodů, proč má německá Bundesliga největší návštěvnost v Evropě.

Graf č. 10: Porovnání statické vyrovnanosti 1970-2011

Autor: Mráček 2012

Graf č. 10 znázorňuje průměrnou hodnotu nevyrovnanosti od roku 1970 do roku 2011. Z grafu je možné si udělat představu, jak na tom jsou jednotlivé ligy z pohledu statické vyrovnanosti. Jak bylo zmíněno, nejlepších výsledků dosahuje česká Gambrinus, již pomohla poměrně nízká nevyrovnanost v době, kdy existovalo Československo. Nejméně vyrovnaná je nizozemská Eredivisie.

Zaměříme-li se na samotnou konkurenceschopnost, můžeme si všimnout značných rozdílů. Hlavní důvod relativní otevřenosti Bundesligy spočívá v centrálním marketingu vysílacích práv a poměrně rovnoměrném rozdělení tržeb mezi jednotlivé kluby.

Týmy, které v anglické a španělské lize postoupí do první ligy, se zpravidla z prvoligové příslušnosti příliš dlouho netěší a vzápětí opět sestupují. Naproti tomu ve Francii a Německu bývá míra sestupu mnohem nižší a kluby tak mají mnohem větší šanci, že se jim v první lize podaří prosadit, alespoň po středně dlouhých obdobích.

Příjmy za přenosy ve Francii a Německu se rozdělují mezi první a druhou ligu. Díky tomuto opatření by nemělo docházet k příliš velkým rozdílům mezi příjmy

bohatších a chudších klubů a daří se tak stírat rozdíly mezi finančními rozpočty nejhůře umístěných klubů v první lize a nejlépe hrajícími týmy druhé ligy. Postup do vyšší soutěže tak představuje menší finanční zátěž, než je tomu v jiných zemích, kde v rozdělování příjmů z vysílacích práv panují mezi první a druhou ligou mnohem větší rozdíly. Kluby, které postoupí z nižší soutěže, jsou při následných utkáních s ostatními soupeři finančně značně znevýhodněny a to bez ohledu na případné navýšení příjmů za přenosy v průběhu další sezóny.

5.2 Dynamická vyrovnanost

Dynamická vyrovnanost je dalším velice důležitým prvkem jednotlivých fotbalových soutěží. V momentě opakovaného vítězství mistrovského titulu pouze jedním týmem, přestává být tato liga překvapující a napínavá, což odrazuje diváky a s nimi také sponzory a televizní stanice.

Z historie a z historických tabulek se můžeme dočíst, jaké týmy jsou v jednotlivých ligách nejúspěšnější a které získaly nejvíce ligových titulů. Není náhoda, že na vrcholu se nejčastěji umísťují stále stejná mužstva. Kluby s dlouhou tradicí a největšími financemi dominují svým národním soutěžím a v případě, že v lize zvítězí jiný než „tradiční“ tým, není většinou schopen svůj úspěch zopakovat v následujícím ročníku. Bohaté kluby skoupi veškeré talenty a nejlepší hráče ligy a v následujícím ročníku už si nenechají ujít přední místa a boje o postup do evropských pohárů.

Dynamická vyrovnanost byla opět zkoumána z pohledu více než čtyřiceti let a to ve všech zmíněných evropských fotbalových soutěžích, kterými jsou česká Gambrinus liga, nizozemská Eredivisie, německá Bundesliga, maďarská OTP liga, ukrajinská Premier liha a rakouská Bundesliga. Ke zjištění vyrovnanosti napříč sezónami jsem použil dva koeficienty korelace, Kendallův korelační koeficient a Spearmanův korelační koeficient. Oba koeficienty vycházejí dost podobně, přičemž Kendall bývá zpravidla nižší. Jelikož oba koeficienty vycházejí podobně, budu uvádět zejména koeficient Spearmanův. Nás zajímají hlavně vysoké kladné korelace, což znamená, nemění se pořadí, tedy fakt, že soutěž není vyrovnaná. V případě záporné hodnoty blíží se -1 je pořadí je skoro opačné, než bylo v prvním případě, tedy velmi vyrovnaná soutěž z dlouhodobého hlediska. Když by se koeficient pohyboval kolem hodnoty 0, můžeme také konstatovat vyrovnanou soutěž. Hodnota 0 znamená nezávislost pořadí ve zkoumaných letech. V případě korelačního koeficientu v intervalu 0,4-0,6 můžeme konstatovat, že závislost jednotlivých pořadí je středně vysoká, pokud koeficient překročí číslo 0,8, je závislost pořadí vysoká a liga tím pádem velice nevyrovnaná. U dynamické vyrovnanosti můžeme zkoumat jednotlivé po sobě jdoucí ročníky nebo lze také mezi sebou porovnat všechny zkoumané roky. Já se zaměřím výhradně na první výše zmíněný případ a v druhém případě pouze zmíním sezóny, které spolu významně korelují.

5.2.1 Československá 1. fotbalová liga 1970-1993

Již z pohledu na historické tabulky, je patrné, že pořadí vítězů této ligy se během dvou po sobě jdoucích let příliš neměnilo. Z počátku vítězila slovenská mužstva, jako Spartak Trnava a Slovan Bratislava a od roku 1983 začal dominovat, v České Republice dobře známý, klub Sparty Praha. Zmíněný klub Sparta Praha, od vzniku samostatné České republiky, jedenáctkrát vyhrál mistrovský titul a letos bojuje o titul dvanáctý. Za 19 let samostatné ČR získala Sparta více než polovinu titulů. Toto zjištění napovídá o ne příliš, z dynamického hlediska, vyrovnané soutěži.

Tabulka č. 29: Korelační koeficient československé ligy

Ročník	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Korel koeficient	0,270	0,523	-0,044	0,029	0,469	0,465	0,380	0,136	0,784	0,446	0,661

Autor: Mráček 2010

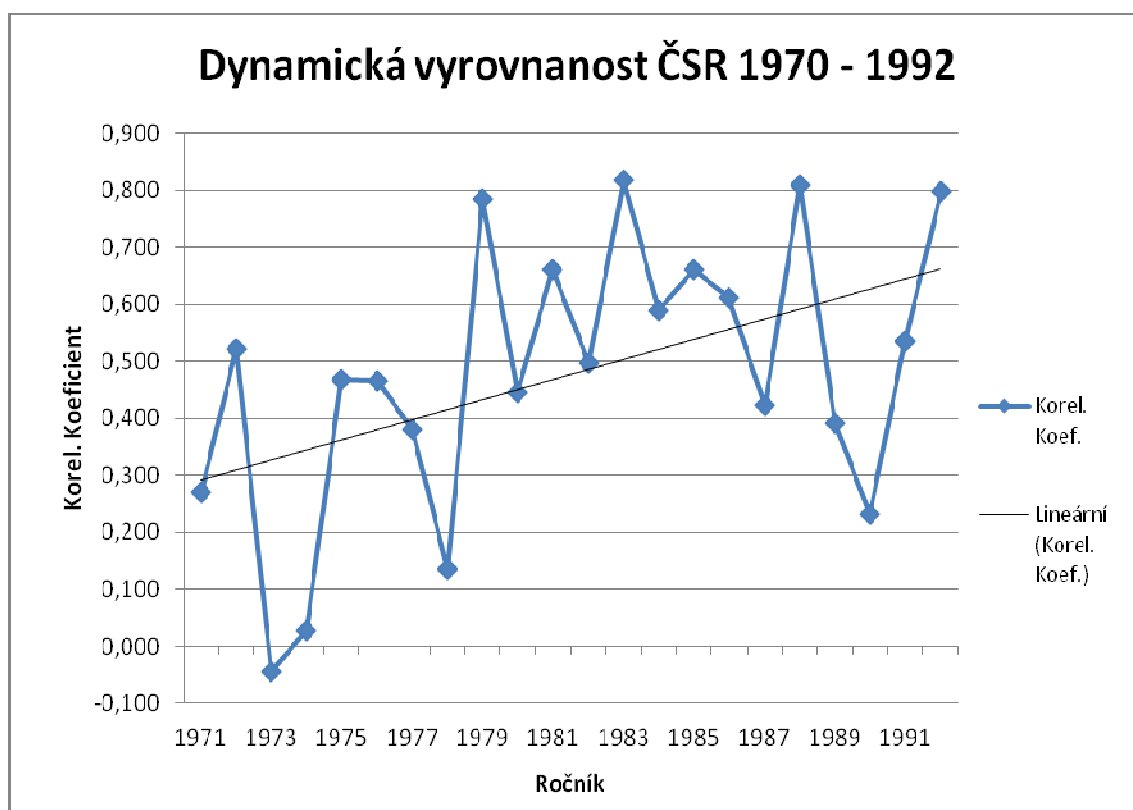
Tabulka č. 30: Korelační koeficient československé ligy

Ročník	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992
Korel koeficient	0,498	0,819	0,589	0,661	0,612	0,424	0,809	0,393	0,232	0,535	0,799

Autor: Mráček 2010

Tabulky 29 a 30 vykazují u téměř poloviny případů korelační koeficient překračující hodnotu 0,5, z čehož vyplývá, že některé týmy si své příčky v následujících sezonách nedokázaly udržet. Ovšem více než z poloviny bylo pořadí mužstev podobné. Pořadí, která spolu nejvíce korelují, byla mezi roky 1982 a 1983 s korelačním koeficientem 0,819, kdy pořadí byla téměř totožná. Nejméně na sobě závisela pořadí mezi roky 1972 a 1973, korelační koeficient -0,044 můžeme považovat za velice pozitivní následující rok tomu tak bylo obdobně. Jednotlivá pořadí na sobě nebyla vůbec závislá a týmy se umístily na úplně jiných příčkách než v roce předchozím.

Graf č. 11: Dynamická vyrovnanost ČSSR

Autor: Mráček 2012

Průběhu let je zřejmá rostoucí nevyrovnanost Československé soutěže, pozice silných týmů se pouze upevňovala. Tento jev je nejviditelnější z grafu č. 10.

Z pohledu srovnání všech jednotlivých sezón, mezi sebou nejvíce korelovaly období 1982/83 a 1987/88 s koeficientem vyšším než 0,819. Naopak takřka opačná pořadí se vyskytla v období 1977/78 a 1990/91. Méně než polovina koeficientů přesahuje hodnotu 0,5 což je mnohem lepší výsledek než na příklad v případě Eredivisie, jak se dozvíme dále.

5.2.2 Česká 1. liga 1993-2011

Také v české Gambrinus lize lze pozorovat „nadvládu“ dvou pražských, odvěkých rivalů Sparty Praha a Slavia Praha. Tyto dva kluby se nejčastěji objevují na prvních příčkách české ligy. Pouze v sezóně 2005/06 se neobjevil ani jeden z těchto týmů na prvním nebo druhém místě sledované soutěže.

Kvalita týmů v poslední době stále více záleží na finanční situaci jednotlivých klubů. Dostatek peněz totiž znamená možnost nákupu kvalitních hráčů, kteří s vidinou prestižnějšího klubu jsou ochotni vzdát se své předchozí „fotbalové identity“ a navléci si novou identitu „po které často celý život toužili“. Pokud se podaří vytvořit kvalitní

hráčský kádr méně majetnému a v minulosti ne tolik úspěšnému týmu a podaří se mu prorazit na přední místa tabulky, často dochází k tomu, že je po sezóně rozprodán. Prodej hráčů totiž zajistí velkou část rozpočtu klubu (rozpočty prvoligových klubů jsou nejméně v řádech deseti milionů). Tato strategie se uplatňuje i přesto, že je poměrně krátkozraká a klub tak v podstatě ztrácí šanci prosadit se stejným způsobem v nadcházející lize. Ovšem majitelům jde především o zisk a až druhotně o fotbal jako sport a hru. A tým a jeho soudržnost se do jejich vidění světa vejde pouze v souvislosti s vidinou různých finančních bonusů.

Těmito prestižními kluby jsou právě zmíněné týmy Sparty a Slávie. Tyto týmy disponují největšími financemi, tudíž si mohou dovolit nakupovat ty nejlepší ligové hráče, kteří málokdy odmítnou nabídku prestižního, úspěšného týmu. Není tedy divu, že tyto kluby se pak umisťují na předních místech naší nejvyšší soutěže.

Výjimkou se stal současnosti klub Viktorie Plzeň, který má v posledních letech stoupající výkonnostní tendenci. Hráči se zlepšují a pod trenérem Vrbou dosahují vynikajících výsledků nejen v lize. V letošním roce dokázali být více než vyrovnaným týmem ne jednomu evropskému velkoklubu. Již v minulých letech, kdy se plzeň dostávala na výsluní, byl zájem o některé její hráče. Ti ovšem odmítli lukrativní nabídky pražských klubů a zůstali věni svému trenérovi. To se ukázalo jako správný krok. Plzeňský kádr zůstal pohromadě a dokázal se probojovat až do nejlepší soutěže Evropy, do Champions league. Výkonnostní úroveň a sebevědomí hráčů stoupala a několik hráčů je v současné době základním kamenem pro českou reprezentaci. Také cena hráčů rostla a Viktorie se nyní může těšit z lukrativních přestupů hráčů do zahraničních velkoklubů, přičemž při strategii pomalého prodávání a postupného nahrazování hráčů má dostatek času na doplnění kádru. To Plzni pomáhá držet krok s nejlepšími kluby nejen v České republice.

V případě Gambrinus ligy se také korelační koeficient pohybuje v nadpoloviční většině nad číslem 0,5, což soutěžní vyrovnanosti v české lize velkou mírou nepřispívá (viz tabulky č. 18, 19).

Tabulka č. 31: Korelační koeficient Gambrinus ligy

Ročník	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Korel. Koeficient	0,284	0,773	0,679	0,437	0,828	0,518	0,538	0,241

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 32: Korelační koeficient Gambrinus ligy

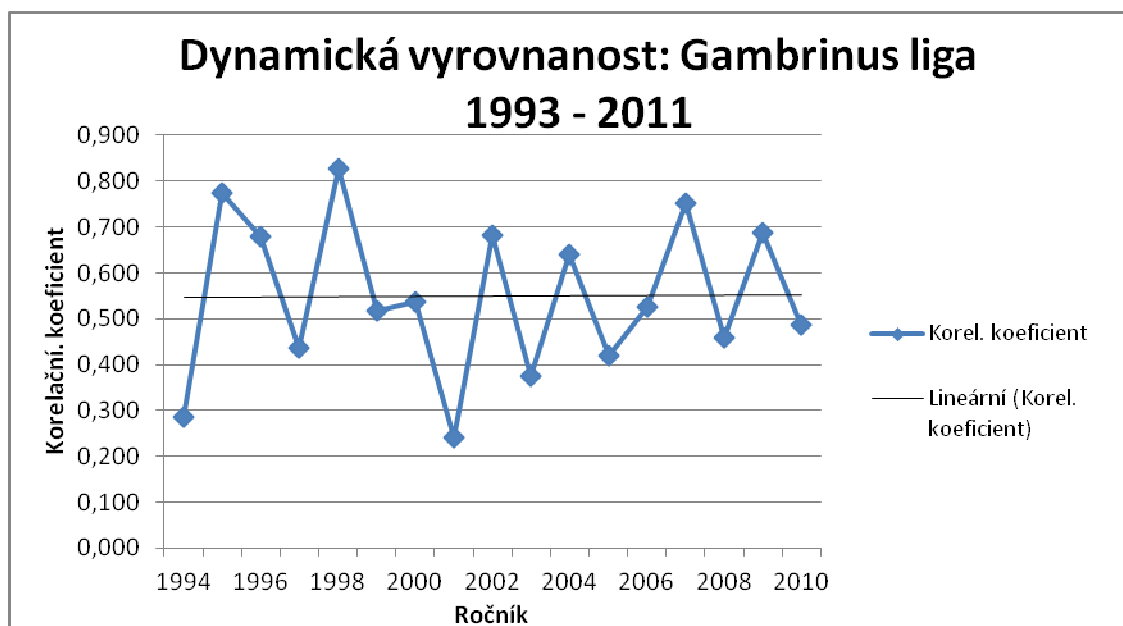
Ročník	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Korel. Koeficient	0,682	0,376	0,641	0,419	0,527	0,752	0,459	0,687	0,487

Autor: Mráček 2012

V průběhu sledovaného období lze z grafu č. 12 pozorovat v české lize klesající trend nevyrovnanosti. To je pozitivní zjištění, ale přeci jen je soutěžní vyrovnanost v naší lize příliš nízká.

Porovnáváme-li opět mezi sebou všechny jednotlivé sezóny, vyjdou nám nejpodobnější pořadí v letech 1998/99 a 2004/05 nebo 2001/02 a 2005/06. Obě tyto srovnání disponují koeficientem 0,903. Ovšem nevyrovnanost mezi všemi obdobími vyznívá hůře pro Gambrinus ligu než pro ligu před rokem 1993. Koeficient větší než 0,5 se vyskytuje v nadpoloviční většině případů, což si žádá určité změny ve smyslu vylepšení konkurenceschopnosti napříč sezónami.

Graf č. 12: Dynamická vyrovnanost Gambrinus ligy

Autor: Mráček 2012

5.2.3 Německá 1. Bundesliga 1970-2011

Bundesliga je ze statického jedna z nevyrovnanějších soutěží z našich zkoumaných lig, to však nemusí znamenat vyrovnanost dynamickou. Také v této lize je zřejmá nadvláda jednoho týmu, který se nejčastěji objevuje na předních místech. Z historických tabulek můžeme pozorovat „boj“ Bayernu Mnichov s ostatními německými mužstvy. Z počátku se v závěsu držel také tým Hamburku, ale později začali v popředí vystupovat také týmy jako Bayern Leverkusen či Werder Brémy.

Tabulka č. 33: Korelační koeficient: Bundesliga

Ročník	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Korel. Koeficient	0,506	0,517	0,562	0,585	0,349	0,698	0,396	0,025	0,648	0,836

Autor: Mráček 2010

Tabulka č. 34: Korelační koeficient: Bundesliga

Ročník	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Korel. Koeficient	0,782	0,711	0,598	0,503	0,648	0,504	0,523	0,600	0,451	0,507

Autor: Mráček 2010

Tabulka č. 35: Korelační koeficient: Bundesliga

Ročník	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Korel. Koeficient	0,373	0,524	0,805	0,390	0,228	0,338	0,373	0,402	0,651	0,261

Autor: Mráček 2010

Tabulka č. 36: Korelační koeficient: Bundesliga

Ročník	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Korel. Koeficient	0,638	0,544	0,444	0,536	0,715	0,725	0,475	0,650	0,402	0,081

Autor: Mráček 2010

Výše uvedené tabulky 20, 21, 22, 23 nám ukazují postupný vývoj soutěžní vyrovnanosti mezi dvěma po sobě jdoucími sezónami. Opět nadpoloviční většina koeficientů udává číslo větší než 0,5. Tato nelichotivá čísla dokazují, že konkurence v průběhu let není dostatečná ani v německé soutěži.

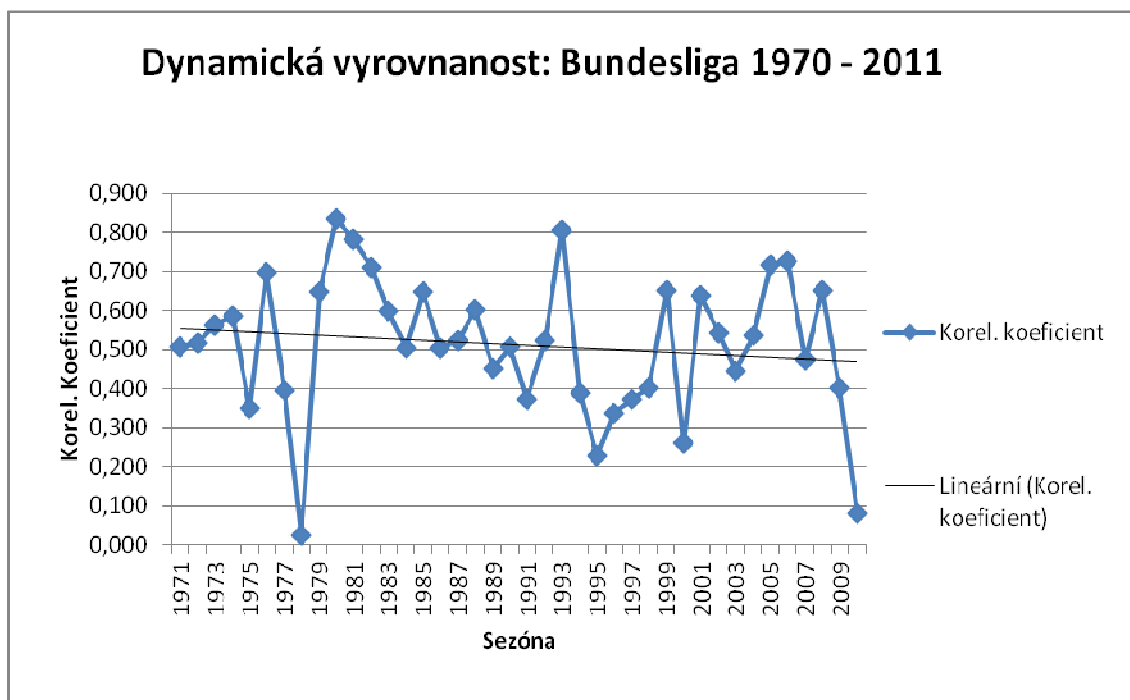
Nejméně se opakovala pořadí mezi roky 1978/79. V tomto období byl korelační koeficient na hodnotě 0,025. To neznačí žádnou závislost mezi jednotlivými místy

v tabulce. Naopak o dva roky později se pořadí opakovala více než výrazně, tomu je důkazem koeficient v hodnotě 0,836.

Toto můžeme pozorovat taktéž na grafu č.12. Rozptýlený koeficient naznačuje nerovnoměrný vývoj během let. Jako pozitivní jev je možné považovat klesající trend vývoje.

Graf č. 13: Dynamická vyrovnanost Bundesligy

Autor: Mráček 2012

V letech 1992-1998 je dokonce pozorovatelný výrazně klesající trend (rostoucí vyrovnanost), v následujících letech však vyrovnanost opět klesla a také to přispělo k celkovému, téměř neměničícímu se, lineárnímu trendu. Je ovšem nutné poznamenat, že srovnání posledních sezón ukazuje výrazné zlepšení dynamické vyrovnanosti Bundesligy.

Při srovnání všech sezón mezi sebou stojí za zmínku porovnání ročníků 1993/94 a 1996/97. V těchto dvou obdobích skončily všechny týmy na téměř identických příčkách. Z dynamického hlediska se však německá Bundesliga jeví jako nejvyrovnanější liga. Hodnoty 0,5 nedosahuje zdaleka ani polovina případů srovnání individuálních období.

5.2.4 Eredivisie 1970-2011

Eredivisie je ligou, ve které nejvíce ze všech uvedených soutěží dominují ve většině případů totožné týmy. Již od roku 1970 se o čelo tabulky „perou“ tři nizozemské

týmy: Ajax Amsterdam, PSV Eindhoven a Feyenoord. Tato mužstva získala dohromady již 67 titulů. Předchozí konstatování napovídá, že dynamická vyrovnanost této ligy není dostatečná. Dalo by se říci, že je alarmující.

Tabulka č. 37: Korelační koeficient: Eredivisie

Ročník	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Korel. Koeficient	0,832	0,945	0,566	0,776	0,811	0,647	0,877	0,557	0,714	0,733

Autor: Mráček 2010

Tabulka č. 38: Korelační koeficient: Eredivisie

Ročník	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Korel. Koeficient	0,643	0,740	0,857	0,775	0,757	0,524	0,692	0,342	0,695	0,662

Autor: Mráček 2010

Tabulka č. 39: Korelační koeficient: Eredivisie

Ročník	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Korel. Koeficient	0,647	0,756	0,722	0,705	0,769	0,845	0,515	0,750	0,787	0,664

Autor: Mráček 2010

Tabulka č. 40: Korelační koeficient: Eredivisie

Ročník	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Korel. Koeficient	0,798	0,725	0,734	0,756	0,781	0,838	0,794	0,704	0,631	0,778

Autor: Mráček 2012

Pouze jednou klesá korelační koeficient pod hranici bodu 0,5 a mnohé údaje se blíží hodnotě 0,9, což značí velkou závislost jednotlivých pořadí ve dvou po sobě jdoucích letech. Jinými slovy lze říci, že týmy se každý rok pohybují na podobných místech jako v letech minulých.

V případě korelace všech ročníků mezi sebou jsou téměř stejné pozice mezi sezonami 1986/87 a 2002/2003 a to v hodnotě 0,983, z čehož vyplývá, že pořadí v těchto dvou obdobích byla téměř shodná. Více než 75% korelačních koeficientů překračuje hodnotu 0,5, tato skutečnost dokazuje dynamickou nevyrovnanost nizozemské Eredivisie.

5.2.5 Rakouská Bundesliga 1970-2011

Rakouská liga je sousedem naší Gambrinus ligy a také německé Bundesligy. Svým hracím systémem se od ostatních zkoumaných soutěží odlišuje. Tím, že každý s každým hraje během jedné sezóny dokonce čtyřikrát, by měly mít týmy lepší možnost poznat a soupeře a takticky se na něj připravit. To může soutěžní vyrovnanosti pomoci. Tabulky nám však napovídají, že tomu tak není. S průměrným koeficientem 0,576 se rakouská liga řadí na předposlední místo našeho pomyslného žebříčku.

Tabulka č. 41: Korelační koeficient: Bundesliga

Ročník	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Korel. Koeficient	0,429	0,485	0,468	0,964	0,637	0,341	0,401	0,313	0,282	0,133

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 42: Korelační koeficient: Bundesliga

Ročník	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Korel. Koeficient	0,754	0,608	0,685	0,873	0,704	0,287	0,535	0,669	0,632	0,670

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 43: Korelační koeficient: Bundesliga

Ročník	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Korel. Koeficient	0,608	0,742	0,534	0,430	0,541	0,560	0,723	1,000	0,420	0,762

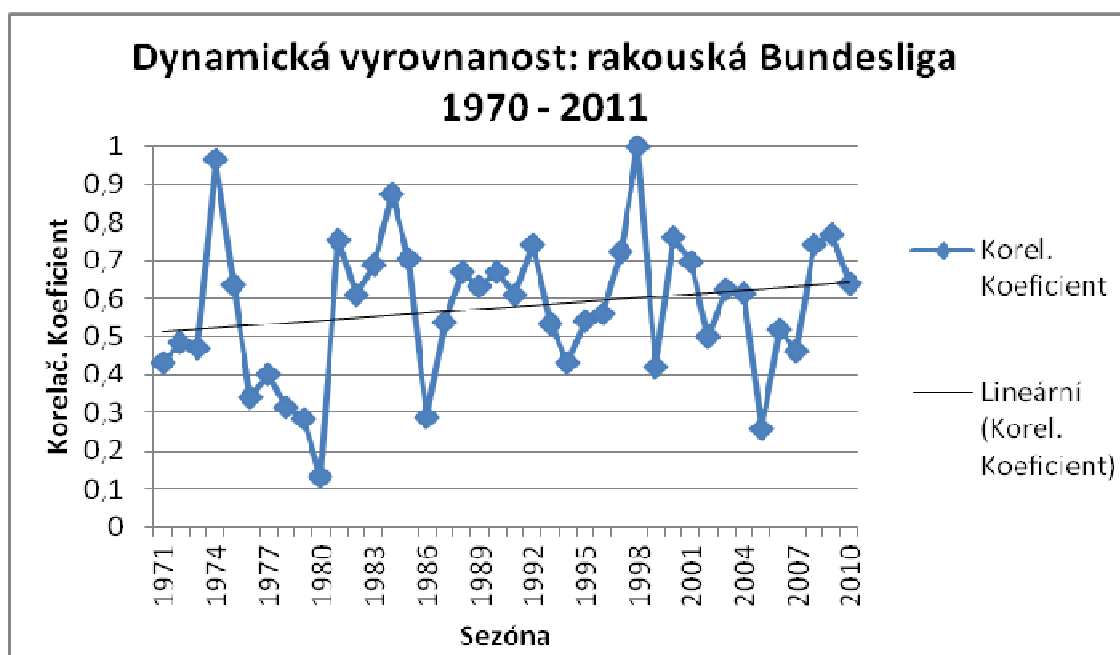
Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 44: Korelační koeficient: Bundesliga

Ročník	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Korel. Koeficient	0,697	0,498	0,623	0,612	0,257	0,517	0,461	0,742	0,768	0,640

Autor: Mráček 2012

Graf č. 14: Dynamická vyrovnanost rakouské Bundesligy

Autor: Mráček 2012

Lineární trend naznačuje negativní charakter korelačního koeficientu. Vyrovnanost tedy postupem času klesá. Mezi roky 1997/1998 a 1998/1999 dokonce nastala situace, kdy všechny týmy ukončily sezónu na totožných pozicích, a koeficient byl roven 1. Takový moment je přinejmenším velice zajímavý a je nutné konstatovat, že žádná ze zkoumaných soutěží se tímto jevem nevyznačuje. Jaké bylo pořadí jednotlivých týmů, ukazuje tabulka č. 45. Najít dvě sezóny, kde se pořadí stoprocentně opakují je pravděpodobně náhoda. Jistě však ukazuje na určitý problém, který je třeba řešit. Nehledě na to, že tato situace nastala ve dvou po sobě jdoucích sezónách.

Tabulka č. 45: Konečné tabulky sezón 1997/98 a 1998/99

Sézona 1997/98		
Pořadí	Název týmu	Body
1.	SK Sturm Graz	81
2.	SK Rapid Wien	62
3.	Grazer AK	61
4.	SV Austria Salzburg	56
5.	LASK Linz	55
6.	FC Tirol Innsbruck	48
7.	FK Austria Wien	40
8.	SV Ried im Innkreis	39
9.	SC Austria Lustenau (A)	32
10.	VfB Admira Wacker Mödling (N)	22

Sézona 1998/99		
Pořadí	Název týmu	Body
1.	SK Sturm Graz (M,C)	73
2.	SK Rapid Wien	70
3.	Grazer AK	65
4.	SV Austria Salzburg	57
5.	LASK Linz	57
6.	FC Tirol Innsbruck	55
7.	FK Austria Wien	50
8.	SV Ried	32
9.	SC Austria Lustenau	22
10.	SK Vorwärts Steyr	12
11.	SV Spittal/Drau	0

Autor: Mráček 2012

5.2.6 Ukrajinská Premier liha 1970-2011

Ukrajinský fotbal se v minulém roce potýkal s problémem vměšování tamních politiků do ukrajinského fotbalového svazu. FIFA a UEFA pohrozily Ukrajině sankcemi poté, co šéf fotbalového svazu čelil několika pokusům o sesazení z funkce. UEFA po zásahu ukrajinského prezidenta Viktora Janukovyče stáhla svou hrozbu. Případné sankce mohly Ukrajinu připravit o mistrovství Evropy, které bude letos spolu s Polskem pořádat. Kluby Šachtar Doněck, Dynamo Kyjev a Metalist Charkov navíc mohly přijít o možnost startovat v jarních vyřazovacích bojích evropských pohárů.

Dynamická vyrovnanost ukrajinské ligy se pohybuje na podobné úrovni jako ostatní zkoumané soutěže. Průměrný koeficient v hodnotě 0,521 naznačuje střední závislost jednotlivých hodnot. Opět můžeme nalézt sezony, kde se korelace pohybuje kolem hodnoty 0,7, ale zároveň existuje srovnání dvou ročníků, kde je koeficient záporné číslo. Nejvyrovnanější byly sezóny 1986/87 a 1987/88 s koeficientem -0,081. Naopak největší závislost byla mezi posledními sledovanými roky 2009/2010 a 2010/2011.

Tabulka č. 46: Korelační koeficient: Premier liha

Ročník	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Korel. Koeficient	0,359	0,523	0,502	0,393	0,17	0,585	0,286	0,643	0,646	0,56

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 47: Korelační koeficient: Premier liha

Ročník	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Korel. Koeficient	0,490	0,277	0,427	0,703	0,659	0,479	0,081	0,66	0,44	0,64

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 48: Korelační koeficient: Premier liha

Ročník	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Korel. Koeficient	0,51	0,48	0,54	0,65	0,82	0,48	0,76	0,38	0,69	0,23

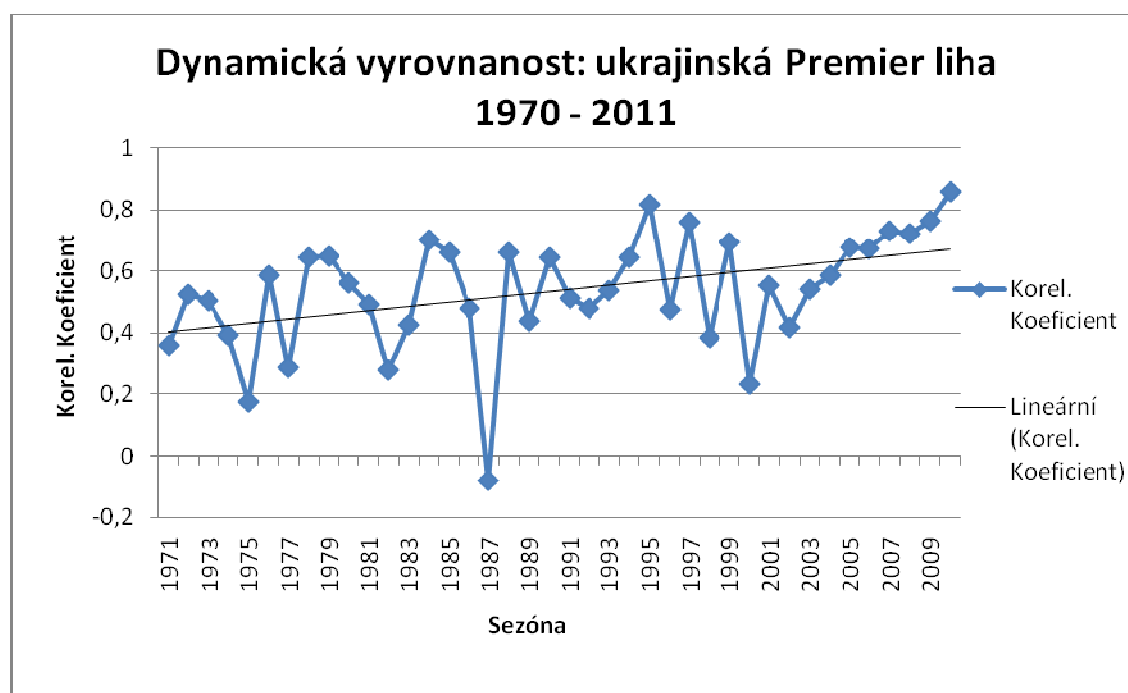
Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 50: Korelační koeficient: Premier liha

Ročník	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Korel. Koeficient	0,55	0,42	0,54	0,58	0,68	0,67	0,73	0,72	0,76	0,86

Autor: Mráček 2012

Graf č. 15: Dynamická vyrovnanost ukrajinské Premier lihy

Autor: Mráček 2012

V posledních deseti letech je znatelný nárůst dynamické nevyrovnanosti. Téměř 30 let dynamická vyrovnanost znatelně kolísala, ale poslední roky naznačují narůstající trend nevyrovnanosti.

5.2.7 Maďarská OTP liga 1970-2011

Kluby v maďarské lize se poslední roky potýkají s finančními problémy, což nahrává dalším negativním jevům jako je korupce nebo doping. V minulém roce otřásl Maďarskem korupční skandál, kdy byli tři fotbalisté a čtyři rozhodčí zatčeni kvůli podezření z ovlivňování zápasů. Podle vyšetřovatelů se korupční případ týká utkání maďarských reprezentačních výběrů a utkání maďarské a finské nejvyšší soutěže. Mezinárodní sázkařská mafie údajně platila hráčům nebo rozhodčím za zmanipulování zápasu od 40 do 85 tisíc eur (970.000 až 2,1 milionu korun). Takto byly ovlivněny pravděpodobně výsledky čtyř utkání.

Tabulka č. 51: Korelační koeficient: OTP liga

Ročník	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Korel. Koeficient	0,67	0,63	0,64	0,53	0,65	0,74	0,54	0,48	0,62	0,49

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 52: Korelační koeficient: OTP liga

Ročník	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Korel. Koeficient	0,52	0,55	0,41	0,50	0,23	0,20	0,73	0,55	0,08	0,18

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 53: Korelační koeficient: OTP liga

Ročník	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Korel. Koeficient	0,29	0,84	0,44	0,36	0,60	0,73	0,67	0,83	0,58	0,28

Autor: Mráček 2012

Tabulka č. 53: Korelační koeficient: OTP liga

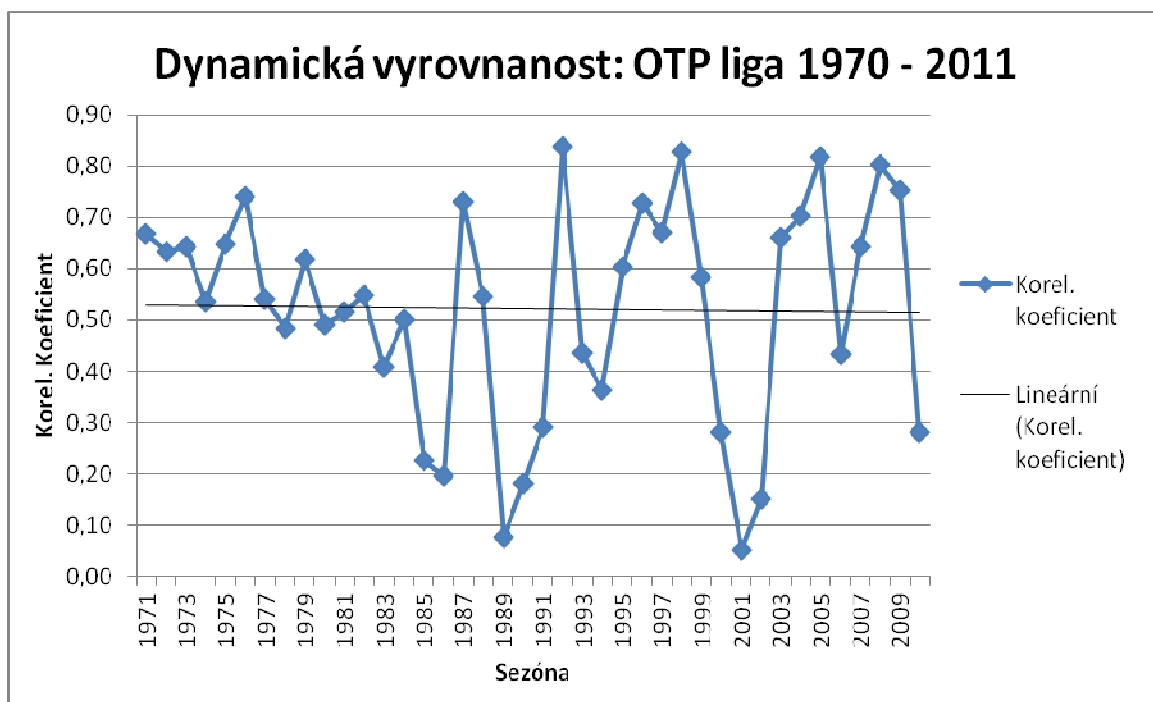
Ročník	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Korel. Koeficient	0,05	0,15	0,66	0,70	0,82	0,43	0,64	0,80	0,75	0,28

Autor: Mráček 2012

Dynamická vyrovnanost v maďarské lize zpočátku rostla, ale postupem času začal koeficient výrazně kolísat. Nejvyrovnanější období mezi sezónami 1994/95 a 1995/96 se vyznačovalo koeficientem 0,05. Od té doby se koeficient vyšplhal až na hodnotu 0,82 a v posledním ročníku zakotvila na hodnotě 0,28. Průměrný korelační

koeficient během zkoumaného období je na čísle 0,521, což je stejný průměr jako u ukrajinské Premier ligy.

Graf č. 16: Dynamická vyrovnanost maďarské OTP ligy

Autor: Mráček 2012

Lineární trend ukazuje klesající charakter dynamické nevyrovnanosti. Ten je však způsoben poměrně nízkým koeficientem v posledním ročníku, jinak bychom pravděpodobně pozorovali neměnicí se lineární trend.

5.2.8 Srovnání dynamické vyrovnanosti

Průměrná vyrovnanost všech zmíněných lig se pohybuje na obdobné úrovni. Výjimkou je opět nizozemská Eredivisie, ta se svým průměrným koeficientem 0,721 od ostatních výrazně liší.

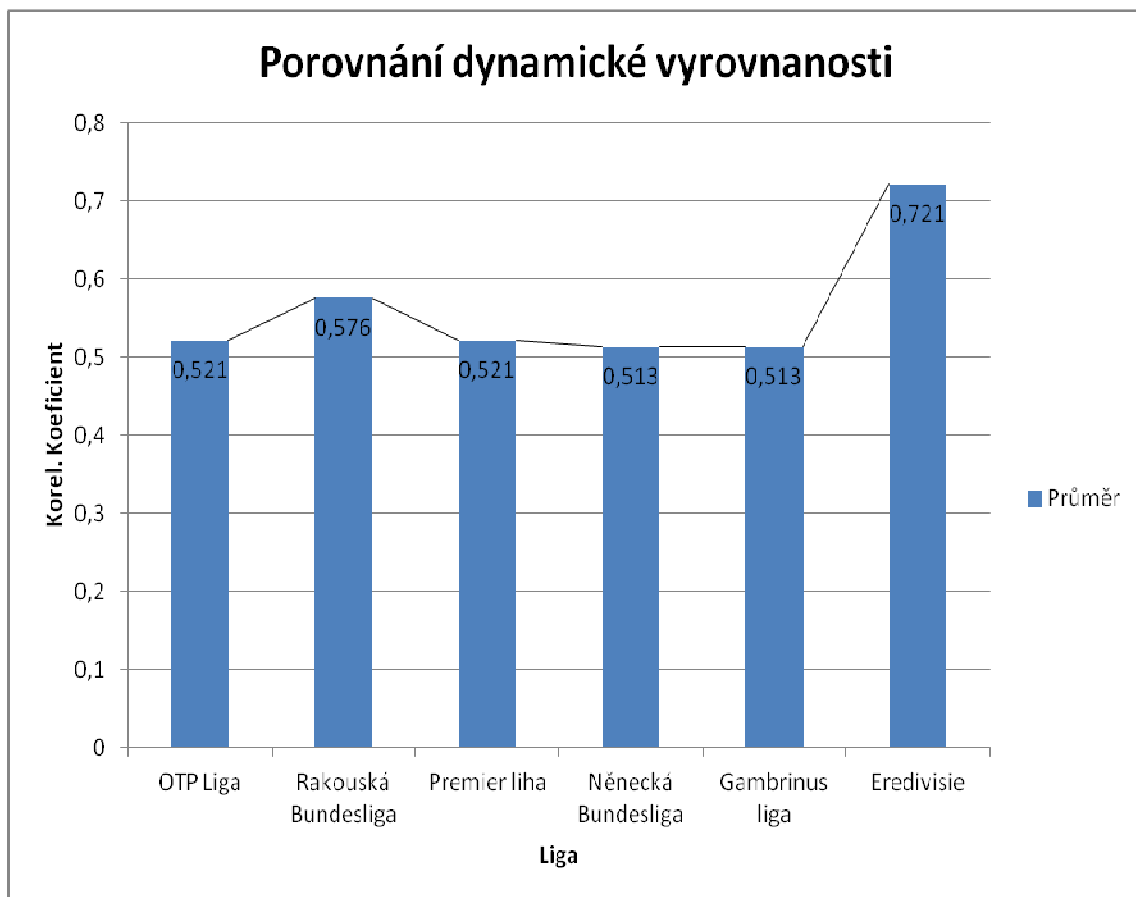
V případě rozdílné vyrovnanosti v jednotlivých ligách se těžko usuzuje o výkonech jednotlivých týmů a hráčů. Manažeři a scouti mají pak mnohem těžší úkol při výběru hráčů. Porovnání jednotlivých výkonů je pak velice obtížné. Například 15 vstřelených gólů v Eredivisii není to samé jako vstřelení 15 gólů v německé Bundeslize. Bundesliga je soutěží kvalitnější. Její týmy jsou, jak bylo zjištěno z výzkumu vyrovnanější. Proto je mnohem obtížnější v této lize vstřelit gól. Při výběru hráčů je tedy nutné sledovat také kvalitu a vyrovnanost ligy. To, že hráč vstřelí v Eredivisii 35 branek (Luis Suarez 2010/2011), nemusí znamenat, že by byl postrach pro brankáře v Bundeslize.

Existuje pozitivní vztah mezi nevyrovnaností soutěže a počtem vstřelených branek. V našem případě se průměrné koeficienty pohybují kolem hodnoty 0,5, z toho můžeme usuzovat, že více než polovina ofenzivní produkce ligy byla způsobena stupněm nevyrovnanosti ligy.

Ligu ovlivňují nejen příjmy a počet talentů v soutěži, nýbrž také vyrovnanost a hlavně kvalita soutěže. Kvalita a vyrovnanost spolu nemusí jít ruku v ruce. Zatímco Eredivisie se vyznačuje jak nízkou vyrovnaností, tak poměrně nízkou kvalitou, česká Gambrinus liga má vyrovnanost na výrazně lepší úrovni. Kvalita soutěže však také není nijak oslnivá. Naopak německá Bundesliga se může pochlubit jak nejlepší vyrovnaností, tak nejlepší kvalitou. Také proto se německé stadiony každý týden zaplní skoro do posledního místa.

Graf č. 17: Porovnání dynamické vyrovnanosti

Autor: Mráček 2012

6 NÁVRHY NA ŘEŠENÍ ZJIŠTĚNÝCH PROBLÉMŮ

Fotbal je masovým sportem, jak v jeho aktivním tak i pasivním pojetí. Hrají ho miliony lidí po celém světě a ještě více lidí ho sleduje na svých televizních obrazovkách.

Protože fotbal je masovým sportem těší se velké pozornosti médií a sponzorů. Právě tento fakt dělá obrovské rozdíly mezi jednotlivými kluby. Sponzoři investují nemalé částky do úspěšných týmů s vidinou následného zisku. Tato mužstva se mohou těšit z příjmů z prodeje televizních práv. V minulosti se na prohlubování rozdílů mezi bohatými a méně majetnými kluby dále podepisovala pravidelná účast nejúspěšnějších klubů v Lize mistrů. Finanční částky vyplácené ve spojitosti s touto soutěží dramaticky vzrostly, zejména po změně jejího formátu na přelomu tisíciletí. V sezóně 2003/2004 bylo mezi 32 týmů v základních skupinách rozděleno kolem 280 milionů liber. Přesně polovina těchto týmů pocházela z 5 velkých televizních trhů (Anglie, Francie, Německo, Itálie a Španělsko) a tyto týmy obdržely více než 70 % z peněz, které byly rozděleny.

Úspěšné kluby profitují ze stále rostoucích prémie a mohou tak pokračovat v investicích do posilování vlastní pozice, čímž se zvyšuje pravděpodobnost, že se jim v budoucnu opět podaří uspět. Má-li se tento trend zastavit, je nutné rozdělování příjmů za přenosy změnit tak, aby také kluby mimo Ligu mistrů získaly lepší postavení. UEFA již v této souvislosti oznámila vytvoření zvláštní komise, jež byla pověřena návrhem pravidel, která by zaručila vyrovnanější podmínky financování evropských klubů.

Vylepšení vyrovnanosti fotbalových soutěží by pomohlo zavedení radikálních změn. Nejdůležitější kroky k ozdravení konkurenceschopnosti týmů, jak se zdá, se týkají ekonomiky fotbalu. Další komercializace může ohrozit zdraví světového fotbalu a postavení především slabých, malých a chudých klubů. Avšak ani postavení silnějších klubů malých fotbalových zemí není dostatečné. Tyto týmy se mohou pohybovat na předních místech své národní ligy, ovšem ve srovnání s nejlepšími evropskými velkokluby nedosahují takové výkonnosti, aby jim mohly konkurovat. Hlavně proto jsou představitelé menších fotbalových zemí zastánci fotbalových reforem.

6.1 Sdílení příjmů

Jedním z návrhů, jak vylepšit postavení slabších klubů je sdílení příjmů. V některých profesionálních ligách existuje určitý druh sdílení příjmů. Já jsem se

zaměřil na sdílení příjmů ve smyslu přerozdělování peněz, jinak řečeno, část peněz vydělaných jedním klubem je rozdělena do ostatních klubů. Hlavním cílem sdílení výnosů je zajištění přiměřené konkurenční rovnováhy v lize. Sportovní průmysl je zvláštní, odlišné odvětví než ostatní obory podnikání. Jednotlivá utkání hrají vždy dva týmy mezi sebou, jednou na domácí půdě a jednou na hřišti soupeře, ale ligový průběh zajišťují i ostatní mužstva, proto by měl být úspěch a následné příjmy rozděleny mezi všechny tyto kluby. Vzhledem k tomu, že vstup do odvětví není volný a přemísťování týmů také není povoleno, existuje zde rozdílnost ve velikosti trhu a čerpání potenciálu velkoměst, oproti malým městům. Tento fakt přináší velkým klubům trvalou a neoprávněnou výhodu.

6.1.1 Walrasův rovnovážný model sdílení příjmů

V tomto modelu je možné ligu rozdělit na dva modely podle toho na co se liga zaměří. Prvním modelem je liga s kluby maximalizujícími zisk, druhým modelem je liga s kluby maximalizujícími vítězství. (8, Kessene 2007, s. 102)

Existuje několik opatření pro sdílení příjmů. Teoreticky nejjednodušším případem je systém, kde všechny příjmy klubu se dělí dle jednoduchého fixního parametru. Realita je však složitější. V některých ligách se berou příjmy každého jednotlivého zápasu a dělí se mezi domácí a hostující týmy, v jiných ligách, jsou pouze celková vysílací práva sezóny rozdělena mezi všechny kluby. Často jsou vysílací práva monopolně a stejně přerozděleny v lize nebo na základě specifických kritérií. Také některé klubové příjmy, jako jsou místní televizní práva, nejsou sdílené. Televizní stanice často vysílají pouze utkání předních týmů tabulky, které následně získají příjmy za televizní práva. Díky těmto příjmům mají dále možnost se rozvíjet, na rozdíl od mužstev, která to potřebují daleko více.

V tomto případě by bylo lepší, kdyby peníze z televizních práv dostával přímo fotbalový svaz dané země a ten by ho poté sám přerozděloval jednotlivým klubům. K financím by se dostaly také týmy, jejichž utkání nejsou vysílána v tak hojném počtu, to by rozšířilo jejich finanční možnosti a mohly by se snažit vyrovnat vyspělejším a bohatším klubům. Samozřejmě by musel existovat klíč pro přerozdělení získaných peněz. Ve výsledku by se k financím dostala všechna mužstva účastníci se nejvyšší soutěže.

V případě kdy uvažuje model dvou klubů s funkcí klubových příjmů, které závisí pouze na velikosti trhu a hracích talentech, lze odvodit dopad sdílení příjmů.

$$R'_x = \mu * R_x + (1 - \mu) * R_y$$

$$(0,5 \leq \mu < 1) \text{ (8, Kessene 2007, s. 102)}$$

$$R'_y = \mu * R_y + (1 - \mu) * R_x$$

V tomto případě, R_x jsou sezónní příjmy velkého klubu (zabírá větší trhu), R_y jsou příjmy menšího klubu (zabírá menší část trhu), R' zobrazuje příjmy po sdílení a μ je parametr sdílení.

Jelikož poptávková křivka po talentech, u klubů maximalizujících zisk je dána křivkou mezních příjmů (MR), klubová poptávková křivka po talentech může být napsána jako:

$$MR'_x = \mu * MR_x - (1 - \mu) * MR_y$$

$$MR'_y = \mu * MR_y - (1 - \mu) * MR_x \text{ (8, Kessene 2007, s. 102)}$$

Neméně podstatné je také rozdělování a prodej talentů do jednotlivých týmů. Rozhodující roli v tom, kde bude talentovaný hráč působit, hrají především finance a to zejména plat hráče a částka, kterou obdrží mateřský oddíl. To opět nahrává bohatým oddílům, které si při svých majetkových poměrech mohou dovolit vynakládat i přemrštěné sumy na nákupy takovýchto hráčů. Po odchodu talentovaného hráče nastává znovu situace, která k vyrovnanosti soutěže nepřispívá. Pokud je trh vyvážený v bodě když $MR'_x = c'\pi = MR'_y$, lze jednoduše odvodit, že $MR'_x = MR'_y$ právě když se $MR_x = MR_y$. Z toho vyplývá, že sdílení příjmů nemění rozdělení talentů, nebo konkurenční rovnováhu v lize. Sdílení výnosů snižuje přestupové částky.

$$c'\pi = MR'_x = \mu * MR_x - (1 - \mu) * MR_y = \mu * c\pi - (1 - \mu) * c\pi = (2\mu - 1) * c\pi \text{ (8, Kessene 2007, s. 102)}$$

$c\pi$ jsou zde jednotkové náklady před sdílením a $c'\pi$ jsou jednotkové náklady po sdílení výnosů. Jelikož $(2\mu - 1) < 1$, jednotkové náklady po sdílení budou nižší. (8, Kessene 2007, s. 102) To je hlavně z důvodu redukce poptávky obou klubů po talentech, protože musí sdílet příjmy z pronájmu talentu s klubem soupeře. Tato konstantní nabídka potom snižuje úroveň přestupových částek. Ve speciálním případě může být parametr sdílení roven 0,5, nová přestupová částka by byla nyní nulová. Kdyby musel tým zaplatit 50 procent příjmů, z nově získaného talentu, jinému klubu, nebyl by již

klub ochoten za získaného hráče nic platit. Možné negativum zmíněného modelu je to, že může odrazovat investování do nových talentů, čímž může snižovat kvalitu ligy.

Dalším návrhem k ozdravení soutěží je sdílení příjmů ze vstupného. Nejlepším příkladem tohoto opatření je Americký fotbal (NFL National Football League). V této soutěži smí klub využít pouze 60 procent z prodeje vlastních vstupenek, 40 procent lístků putuje k hostujícímu mužstvu. Tato možnost by byla v českém fotbalu pravděpodobně téměř nevyužitelná. Příjmy ze vstupného jsou vzhledem k nízké návštěvnosti fotbalové Gambrinusligy zanedbatelné. Průměrná návštěvnost české ligy se pohybuje v průměru kolem 4 tisíc diváků na utkání.

Případně jsou dále návrhy, typu „společného banku“, do kterého by na konci sezóny každý z klubů odvedl určité procento svých celoročních výnosů a to by následně bylo podle určitého klíče přerozděleno. Tento krok by českému fotbalu mohl pomoci. Téměř každoročně se nějaký z českých klubů probouje alespoň do základní části Ligy mistrů nebo Evropské ligy a z této účasti plynou nemalé příjmy, které by v případě částečného přerozdělení mohly zjednodušit situaci slabších mužstev.

K ozdravení fotbalové vyrovnanosti by také mohlo pomoci sdílení výnosů z komerčních práv. Televizní stanice jsou velice významným nástrojem pro případné zlepšování či zhoršování soutěžní konkurence. Představitelé zahraničních fotbalových asociací již přicházejí s konkrétními návrhy, jak výnosy z televizních přenosů rozdělit mezi týmy způsobem, aby zachovaly alespoň stávající úroveň vyrovnanosti soutěže.

Někteří odpůrci stávající reformy odsuzují s argumenty, že ne každý přiláká k obrazovkám požadovanou sledovanost a tím pádem nelze zasahovat do televizního trhu a provádět přidělování podílů z prodejů televizních práv. Ovšem jak jsem již zmínil, fotbal není klasické odvětví, ve kterém se snaží jednotlivé podniky zničit svého konkurenta, ve fotbale se konkurenti navzájem potřebují, neboť bez konkurentů by fotbal nemohl existovat. Je přirozené, že největší sledovanost mají nejprestižnější fotbalové přenosy mezi předními oddíly v tabulce, ale i stále se opakující derby Sparta versus Slavia by po čase ztratila na své atraktivitě. Redistribuce výnosů z prodeje televizních práv by mohla pomoci řešit vyrovnaní ekonomiky a překlenutí finančních nepoměrů mezi kluby na národní úrovni. V každé národní soutěži by tedy byla přerozdělena suma peněz, odpovídající jejímu postavení.

6.2 Platové stropy

Jedním již známým opatřením, které usměrňuje soutěžní vyrovnanost je zavedení platových stropů pro hráče. Toto opatření používá mnoho zámořských soutěží a postupně se začínají ozývat ohlasy, které si žádají zavedení zmíněného pravidla i v evropském fotbale. Zdárný příklad představuje majitel anglického týmu Fulham, který reagoval na rekordní nabídku Manchesteru City, jenž byl ochoten zaplatit sumu 100 miliónů liber (přes tři miliardy korun) za brazilského fotbalistu Kaká a hráči nabízel plat půl miliónu liber týdně. Kaká nakonec přestoupil do slavného klubu Real Madrid, kde si finančně samozřejmě nepohoršil. Také president slavného klubu FC Barcelona se zmiňuje o platových stropích a nabádá evropské fotbalové představitele, aby si vzali příklad z Major League Soccer v USA a zavedli platové stropy.

U platového stropu jde o určitý finanční limit, který jednotlivé týmy nesmějí překročit na platech hráčů. Toto pravidlo zabraňuje velkým klubům přepřáct své hvězdy, případně regulovat přestupy vybraných hráčů z menších klubů a slabších asociací. Tuto reformu nelze uskutečnit pouze na národní úrovni, musí realizovat koordinovaně v celoevropské dimenzi. S angažovaností orgánů UEFA a s případnou pomocí Evropské unie.

Pro zavedení platových stropů existují dva dobré důvody. Jedním z nich je finanční stabilita klubů a druhým je zvýšení konkurenceschopnosti. Finanční stabilita je zajištěna tím, že kluby mohou utratit na hráčských platech pouze povolený finanční obnos. V některých sportech se platový strop nesmí překročit. Například v NBA to možné je, ale tým, který platový strop překročí, zaplatí za každý 1 dolar nad limit další 1 dolar navíc, jako daň. Ke zvýšení konkurenceschopnosti dochází jaksí mimochodem. Žádný klub si nemůže dovolit velký počet kvalitních, tj. drahých hráčů. Dobří hráči se tudíž rozmělní mezi všechny kluby. Neznamená to ovšem, že by byly všechny týmy na podobné úrovni, pořád platí, že dobrý management je schopen vytvořit dobrý tým i s omezeným finančním rozpočtem.

Realizovat tento nástroj v Evropě by bylo mnohem obtížnější než v Americe. Zavedení omezení u rozpočtů hráčů nejsilnějších mužstev, s výjimkou jednoho nebo dvou hráčů, by mnohdy nebylo od věci.

Jsou náznaky, že i v České republice se uvažuje o zavedení platových stropů v prvních dvou fotbalových ligách. Ovšem vyrovnanost v menších fotbalových

soutěžích, kam můžeme zařadit českou Gambrinus ligu, by částky evropského platového stropu nijak neovlivnila, jelikož k hodnotám jejího maxima se platy v české lize ani zdaleka nepřibližují.

6.3 Draft nováčků

Draft je sportovní proces, kterým skauti a trenéři profesionálních sportovních klubů vyhledávají nové mladé hráče z amatérských nebo univerzitních klubů do svého týmu. Draftování se používá především ve sportech v Severní Americe, hlavně v baseballu, americkém fotbalu, basketballu a ledním hokeji.

Určený záměr systému draftu nováčků je poskytnout slabším týmům s příležitostmi získat talentované hráče udělením práva prvního výběru. Samozřejmě dodatečným důsledkem tohoto systému je vytvoření monopsonistické síly. Systém draftu byl zaveden v roce 1936 v NFL jako způsob posílení slabých hrajících týmů k podpoření soutěžní vyrovnanosti a od té doby byla přijata dalšími prvními ligami.

Bylo analyzováno, zda systém draftu dosáhl svého určeného záměru zkoumáním vyrovnanosti soutěže před a po zavedení draftu. Často se ukázala významná zlepšení ve vyrovnanosti ligy.

Tento nástroj by však v Evropě vzhledem k odlišné organizaci sportu bylo obtížnější zavést. V USA manažeři a scouti sledují hráče na univerzitách. Univerzity mají vytvořené vlastní ligy, kde se hráči mají možnost prezentovat a zlepšovat. V podmínkách evropského sportu tomu tak není. Hráči hrají od žáků přes dorost a do dospělosti v některém z týmů a pouze v případě zájmu nějakého z lepších klubů, mají možnost se posunout do vyšší soutěže. Draft by pak asi musel probíhat v době přechodu hráče z dorosteneckého týmu do týmu dospělých.

6.4 Kvóty na počet cizinců v lize

Často diskutovaným tématem je povolit klubům pouze určitý počet cizinců, kteří by mohli nastoupit v jednotlivých utkáních. Příliv cizinců udělal ze soutěží, jako jsou anglická Premier League, španělská Primera División nebo německá Bundesliga, atraktivní podívanou. Tento příliv cizinců ovšem zároveň omezuje na minimum prostor pro domácí hráče. Pro kluby je snazší a levnější nakoupit několik talentovaných mladíků z celého světa, než investovat do výchovy vlastní mládeže.

Fotbalové soutěže v chudších zemích strádají odlivem vlastních odchovanců a následně i úbytkem zájmu diváků, včetně české Gambrinus ligu. Naše liga potom

dosahuje ve srovnání s ostatními evropskými soutěžemi mnohem nižších kvalit. Diváci si přitom ani neuvědomují, že je to rozdílnou ekonomickou silou zemí a masivními nákupy cizinců.

Kluby, které si mohou dovolit skoupit nejlepší hráče ze zahraničí, pak dosahují lepších výsledků a tím opět trpí konkurenceschopnost jednotlivých národních lig.

FIFA se již tímto podkladem zaobírá a navrhuje, aby každý klub v Evropě musel nastupovat k mistrovským utkáním alespoň s šesti domácími hráči. Volný pohyb pracovních sil v prostorách Evropské Unie tuto myšlenku úplně zavrhoval, avšak změnu přinesla nedávná ratifikace Lisabonské smlouvy. Výklad Lisabonské smlouvy by měl vyjmout sport z ustanovení o svobodném pohybu pracovních sil, a umožnit tak zavést kvóty na počet cizinců v klubech. Zmíněné pravidlo mělo začít v omezené formě již v roce 2010, v plném rozsahu pak o dva roky později, tedy letos.

Nejvíce by toto pravidlo zasáhlo Anglii. Právě tam některé týmy, především Arsenal a Chelsea, cizince mohutně využívají. V Arsenalu není výjimkou, že v základní sestavě nebývá jediný Angličan. Mnoho trenérů toto pravidlo odsuzuje. Například bývalý trenér Arsenalu a současný trenér Realu Madrid prohlásil, že neslyšel větší hloupost. Naopak mnoho anglických hráčů by tomuto pravidlu bylo nakloněno. Počtem cizinců trpí hostitelská země čili Anglie. Její reprezentace neuspěla v kvalifikaci o evropský šampionát 2008, protože angličtí hráči nedostávají v klubech dostatek prostoru. Podobný názor má třeba Steven Gerrard z anglické Chelsea. Kdyby Gerrardův názor zvítězil, vypadala by tabulka anglické ligy podle všeho podstatně jinak. Znamenalo by to tedy, že do pohárové Evropy, hlavně do štedré Ligy mistrů, by mohly jít jiné kluby. Poměr sil by se tak změnil převratným způsobem. Proti němu ovšem stojí také spousta anglických hráčů, ti vidí problémy někde jinde. Pokud má anglická liga tolik kvalitních angličanů, kteří nedostávají šanci hrát, proč o ně nemají zájem zahraniční kluby? V zahraničí mají možnost sbírat cenné zkušenosti a ty poté využít také v reprezentaci.

Existují i názory přirovnávající kvóty na počet cizinců v lize za socialistické opatření, jenž omezuje úspěšné a vrací se k pravidlu „Všichni a vše stejným dílem“.

Česká Gambrinus liga rovněž zažívá tento boom příchodu mnoha zahraničních fotbalistů. Na soupisce žádného českého mužstva nefigurují pouze potencionální reprezentanti dané země. Zmíněné pravidlo, šesti hráčů, s pouze českým občanstvím, v základní sestavě, by se neprojevalo citelným způsobem na odchodu cizinců z české

ligy. Prozatím jich v lize nemáme takové množství, aby v základní sestavě nastupoval tým složený pouze ze zahraničních účastníků, ale toto pravidlo Gambrinus ligu ovlivní významným způsobem.

Velice důležitým zdrojem příjmů našich klubů jsou výdělků z prodeje hráčů do zahraničí a to zejména do Ruska. Ruské kluby jsou ochotny platit za české hráče nemalé částky, které pro naše mužstva znamenají význam v celoročním rozpočtu. V případě zavedení tohoto pravidla ovšem klesnou ceny zahraničních talentů, jelikož poptávka se bude soustředit hlavně hráče pocházející ze země, kde se liga odehrává. Klesne nejen cena, nýbrž i zájem o cizince. Takový fakt sice bude mít vliv na příjmy z prodeje hráčů, avšak talentovaní hráči budou více zůstávat v tuzemsku a tím se zkvalitní úroveň naší nejvyšší soutěže. To následně může přinést opět vyšší příjmy od sponzorů, na televizních právech nebo případné účasti v Lize mistrů.

6.5 Vytvoření Evropské superligy

Vytvoření nové evropské soutěže je rovněž diskutabilním tématem. Evropské superligy by se účastnila nejlepší evropská družstva s tím, aby v jednotlivých národních ligách nebyly kluby, které by lize dominovaly. Vytvořením této soutěže by však ztratilo význam hrát evropské poháry, jimiž jsou Liga Mistrů nebo Evropská liga.

7 ZÁVĚR

Pohled na soutěžní vyrovnanost a potřebu jejího zachování se od dávných dob změnil výrazným způsobem. Zatímco v době starověkého Řecka vedla snaha o zachování soutěžní konkurenceschopnosti až k radikálním postojům v podobě ostrakismu, v současné době se teprve začíná diskutovat o zásadních krocích, které by měly vylepšit postavení současných soutěží.

V prostředí evropského fotbalu byla ve zmiňovaném období zaznamenána značná statická konkurenční nevyrovnanost výkyvného charakteru s rostoucím trendem. Silné kluby se „perou“ o přední místa tabulky, zatímco slabší týmy si rozdělují spodní příčky. Dynamická vyrovnanost rovněž nedosahuje uspokojujících výsledků a neustále se opakující názvy týmů na předních pozicích odrazují diváky především v české Gambrinus lize. Stačí připomenout, že od roku 1993 se tým Sparty Praha stal jedenáctkrát mistrem ligy, třikrát získala titul Slavia Praha, dvakrát Slovan Liberec a jednou Baník Ostrava a jednou Viktorie Plzeň. Pouze 5 mužstev si rozdělilo 18 mistrovských titulů.

Při hodnocení stanovených hypotéz byla potvrzena většina původních výzkumů o rostoucím trendu nevyrovnanosti ve sledovaných soutěžích. Hypotéza o vysoké statické nevyrovnanosti v počátcích výzkumu se nepotvrdila. Toto by bylo možno provést za předpokladu, že by soutěže byly zkoumány od počátků samotného fotbalu.

Také hypotéza o vyšší soutěžní vyrovnanosti ve východní Evropě nebyla potvrzena. S nevyrovnaností se i na východě potýkají v podobném měřítku jako na západě.

Dokonce ani hypotéza ohledně rychlejšího poklesu dynamické vyrovnanosti se nepotvrdila. Z grafů a lineárních trendů je zřejmé že statická vyrovnanost klesá rychleji než vyrovnanost dynamická

Jak bylo zmíněno výše, sportovní soutěže potřebují určitý stupeň vyrovnanosti k tomu, aby se rozvíjely. Bez nejistoty výsledků zápasů a ligových soutěží se stávají předvídatelné a nudné. Dalším nebezpečí přináší možný bankrot chudších klubů a následný nárůst rozdílů uvnitř ligových soutěží.

Vážným problémem jsou stále větší rozdíly mezi výkony sportovců. Představitelé mezinárodních asociací jsou si vědomi narůstající nevyrovnanosti a již se

oběvují návrhy reforem, které mají zvrátit onen negativní vývoj a docílit tak výchozí nejistoty či napětí, jenž jsou potřebné pro atraktivitu konkrétního sportovního odvětví. Nejčastější součásti reforem jsou různé změny pravidel a hlavně ekonomické změny schopné zlepšit současný negativní trend nevyrovnanosti.

V lize kde existuje vysoká konkurenční vyrovnanost, mohou všechny týmy očekávat dobrý výsledek a pomýšlet na titul, protože mají stejné reálné předpoklady vyhrát. Výsledkem je, že žádný tým se neřadí k favoritům případně k týmům, jenž jsou předem označeny za outsidersy. Bez jakéhokoliv zásahu do soutěžní vyrovnanosti by se mohlo stát, že ligám budou dominovat týmy se silnými investory a silnou finanční základnou. Můžeme říct, že americký fotbal, který má 4 velké ligy se může pyšnit mnohem lepší soutěžní vyrovnaností než fotbal evropský. Americká kopaná se zaměřuje na konkurenční vyrovnanost s cílem optimalizovat obrat, zisk a ekonomický růst. Evropský fotbal by si mohl z této reality vzít příklad, jelikož nedostatek soutěžní vyrovnanosti bude mít v dlouhodobém hledisku následek nízký růst výnosů, finanční problémy a hlavně menší počet fanoušků. Evropa si musí uvědomit důležitost soutěžní vyrovnanosti. V případě neřešení této situace může dojít k poklesu příjmů a diváků v evropských ligách

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. Atkinson, S. E., Stanley, L. R., Tschirhart, J., (1988). Revenue sharing as an incentive in an agency problem: An example from the National Football League, *Rand Journal of Economics*, 19: 27 – 43,
2. Butler, M. R. (1995). Competitive Balance in Major League Baseball. *American Economist*, 39, 46-52.
3. Buzzacchi, L., Szymanski, S., Valletti, T. M. (2003). Equality of Opportunity and Equality of Outcome: Open Leagues, Closed Leagues and Competitive Balance. *Journal of Industry, Competition and Trade*, 3(3), 167-186.
4. Caillois, R. (2001). *Man, Play and Games*. Paris: Librairie Gallimard.
5. Cairns, J. P., Jennett, N., Sloane, P. J. (1986). The Economics of Professional Team Sports: A Survey of Theory and Evidence, *Journal of Economic Studies*, 13(1), 3-80.
6. Čáslavová, E. (2000). *Management sportu*. Praha: East West Publishing Compeny a 2 East Publishing Praha, s. 176. ISBN 80-7219-010-5.
7. Dobson, S., Goddard, J. (2001). *The economics of football*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
8. Dobson, S., Goddard, J., Ramlogan, C. (2001). Revenue convergence in the English Soccer League. *Journal of Sports Economics*, 2(3), 257-274.
9. Fort, R., Maxcy, J. (2003). Comment on Competitive Balance in Sports Leagues: An Introduction. *Journal of Sports Economics*, 4, 154-160.
10. Fort, R., Quirk, J. (2004). Owner Objectives and Competitive Balance. *Journal of Sport Economics*, 5(1), 20-32.
11. Groot, L. (2008). *Economics, Uncertainty and European Football*. Cheltenham, Edward Edgar Publishing, 167s. ISBN: 978 1 84720 591 9
12. Hebák, P. a kol., (2004). *Vícerozměrné statistické metody*. Praha, Informatorium, 239 s. ISBN 80-7333-025-3
13. Hendl, J. (2006). *Přehled statistických metod*. Praha, Portál, 583 s. ISBN 978-80-7367-482-3

14. Hendl, J. (1997). *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha, Karolinum, 1997, ISBN: 244 s. 80-7184-549-3
15. Kendall, M.; Gibbons, J. D. (1990). *Rank Correlation Methods*. London, Edward Arnold Publishing.
16. Kesenne, S. (2006). Competitive balance in team sports and the impact of revenue sharing. *Journal of Sport Management*, 20, 39-51.
17. Kesenne, S. (1996). League management in professional team sports with win maximizing clubs, *European Journal for Sport Management*, 2: 14 – 22,
18. Kesenne, S. (2000). Revenue Sharing and Competitive Balance in Professional Team Sports. *Journal of Sports Economics*
19. Kesenne, S. (2007). *The economics theory of professional team sports*. Cheltenham, Edward Edgar Publishing, 176 s. 978-1-84720-207-9
20. Kössl, J. Štumbauer, J. Waic J. (2006). *Vybrané kapitoly z dějin tělesné kultury*. Praha, Karolinum, ISBN 80-246-0802-2
21. Macho, M. (1999). *Fotbal - vášeň 20. století - Historie fotbalu ve faktech, názorech a obrazech*. Praha, Eugomedi Group - Knižní klub: 1999. 466 s. ISBN 80-7243-057-2.
22. Marburger, D. R. (1997). Gate Revenue Sharing and Luxury Taxes in Professional Sports, *Contemporary Economic Policy*, 15: 114 – 123,
23. Mráček, V, *Vyrovnanost nejvyšší fotbalové soutěže v ČR, Německu, Nizozemí a jejich porovnání*. Praha, 2010. 63 s. Bakalářská práce na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy na katedře kinantropologie, humanitních věd a managementu sportu. Vedoucí bakalářské práce Jan Šíma
24. Szymanski, S.; Andreff W. (2005). *Handbook on the economics of sport*. Cheltenham, Edward Edgar Publishing, ISBN 10-1-84376-608-6
25. Vrooman, J. (1995). A general theory of professional sports leagues, *Southern Economic Journal*, 971-990,
26. *UEFA.com-Union of European Football Associations* [online]: 1998 [cit. 2010-04-07]. Dostupný z WWW:<[http:// www.uefa.com/](http://www.uefa.com/)>.

27. *The Introduction Page of the RSSSF -- The Rec.Sport.Soccer Statistics Foundation*. [online]. 1999 [cit. 2010-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.rsssf.com/>>.
28. *Bundesliga-Die offizielle Webseite* [online]. 2010 [cit. 2011-05-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.bundesliga.de/de/>>.
29. *Fussball 24.de-Fussball News und Nachrichten* [online]. 2000 [cit. 2012-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.fussball24.de/>>.
30. *De officiële website van Eredivisie* [online]. 1995 [cit. 2011-05-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.eredivisie.nl/index.html>>.
31. *Fotbalovyraj.ic.cz* [online]: 2007 [cit. 2010-04-07]. Dostupný z WWW: <http://www.fotbalovyraj.ic.cz/vitezove/pohar_UEFA.php>.
32. *Laurynova Coaseho teorem pdf*. [online]. 2006 [cit. 2010-03-08]. Dostupné z WWW: <http://nb.vse.cz/~sport/Laurynova_Coaseho_teorem.pdf>.
33. *Liga Mistrů* [online]: 2008 [cit. 2012-04-16]. Dostupný z WWW: http://www.liga-mistru.com/vitez_lm.php
34. *Liga.cz* [online]. 2004 [cit. 2012-03-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.liga.cz/fotbal/nizozemi/>>.
35. *Fotbal.cz - Fotbal* [online]. 2000 [cit. 2012-02-05]. Dostupné z WWW: <<http://nv.fotbal.cz/index.php>>.
36. *Fotbal/Deniksport.cz* [online]. 2001 [cit. 2012-04-05]. Dostupné z WWW: <<http://deniksport.blesk.cz/kategorie/56/>>.
37. Ostrakismus In *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida): Wikipedia Foundation, [cit. 2010-04-08]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Ostrakismus>>.

PŘÍLOHY

Seznam tabulek a grafů

Tabulka č. 1: Konečná tabulka 1. liga 1970/71

Tabulka č. 2: Konečná tabulka 1. liga 1992/93

Tabulka č. 3: Směrodatná odchylka československé ligy

Tabulka č. 5: Směrodatná odchylka československé ligy

Tabulka č. 6: Směrodatná odchylka ČR

Tabulka č. 8: Směrodatná odchylka ČR

Tabulka č. 7: Směrodatná odchylka ČR

Tabulka č. 9: Směrodatná odchylka v Bundeslize

Tabulka č.10: Směrodatná odchylka v Bundeslize

Tabulka č. 11: Směrodatná odchylka v Bundeslize

Tabulka č. 12: Směrodatná odchylka v Bundeslize

Tabulka č. 13: Směrodatná odchylka v Bundeslize

Tabulka č. 14: Směrodatná odchylka Eredivisie

Tabulka č. 15: Směrodatná odchylka Eredivisie

Tabulka č. 16: Směrodatná odchylka Eredivisie

Tabulka č. 17: Směrodatná odchylka Eredivisie

Tabulka č. 18: Směrodatná odchylka Eredivisie

Tabulka č. 19: Směrodatná odchylka rakouské Bundesliga

Tabulka č. 20: Směrodatná odchylka rakouské Bundesliga

Tabulka č. 21: Směrodatná odchylka rakouské Bundesliga

Tabulka č. 22: Směrodatná odchylka rakouské Bundesliga

Tabulka č. 23: Směrodatná odchylka rakouské Bundesliga

Tabulka č. 24: Směrodatná odchylka Premier liha

Tabulka č. 25: Směrodatná odchylka Premier liha

Tabulka č. 26: Směrodatná odchylka Premier liha

Tabulka č. 27: Směrodatná odchylka Premier liha

Tabulka č. 28: Směrodatná odchylka Premier liha

Tabulka č. 29: Směrodatná odchylka OTP liga

Tabulka č. 30: Směrodatná odchylka OTP liga

Tabulka č. 31: Směrodatná odchylka OTP liga

Tabulka č. 32: Směrodatná odchylka OTP liga

Tabulka č. 33: Směrodatná odchylka OTP liga
Tabulka č. 29: Korelační koeficient československé ligy
Tabulka č. 30: Korelační koeficient československé ligy
Tabulka č. 31: Korelační koeficient Gambrinus ligy
Tabulka č. 32: Korelační koeficient Gambrinus ligy
Tabulka č. 33: Korelační koeficient: Bundesliga
Tabulka č. 34: Korelační koeficient: Bundesliga
Tabulka č. 35: Korelační koeficient: Bundesliga
Tabulka č. 36: Korelační koeficient: Bundesliga
Tabulka č. 37: Korelační koeficient: Eredivisie
Tabulka č. 38: Korelační koeficient: Eredivisie
Tabulka č. 39: Korelační koeficient: Eredivisie
Tabulka č. 40: Korelační koeficient: Eredivisie
Tabulka č. 41: Korelační koeficient: Bundesliga
Tabulka č. 42: Korelační koeficient: Bundesliga
Tabulka č. 43: Korelační koeficient: Bundesliga
Tabulka č. 44: Korelační koeficient: Bundesliga
Tabulka č. 45: Konečné tabulky sezón 1997/98 a 1998/99
Tabulka č. 46: Korelační koeficient: Premier liha
Tabulka č. 47: Korelační koeficient: Premier liha
Tabulka č. 48: Korelační koeficient: Premier liha
Tabulka č. 51: Korelační koeficient: OTP liga
Tabulka č. 52: Korelační koeficient: OTP liga
Tabulka č. 53: Korelační koeficient: OTP liga
Tabulka č. 53: Korelační koeficient: OTP liga
Graf č. 1: Československá liga 1970-93 (statická vyrovnanost)
Graf č. 2: Česká 1. liga ČR 1993-2011 (statická vyrovnanost)
Graf č. 3: Srovnání české a československé ligy
Graf č. 4: Bundesliga 1970-2011 (statická vyrovnanost)
Graf č. 5: Eredivisie 1970-2011 (statická vyrovnanost)
Graf č. 6: rakouská Bundesliga 1970-2011 (statická vyrovnanost)
Graf č. 7: ukrajinská Premier liha 1970-2011 (statická vyrovnanost)
Graf č. 8: maďarská OTP liga 1970-2011 (statická vyrovnanost)
Graf č. 9: Srovnání statické vyrovnanosti 1970-2011

Graf č. 10: Porovnání statické vyrovnanosti 1970-2011

Graf č. 11: Dynamická vyrovnanost ČSSR

Graf č. 12: Dynamická vyrovnanost Gambrinusligy

Graf č. 13: Dynamická vyrovnanost Bundesligy

Graf č. 14: Dynamická vyrovnanost rakouské Bundesligy

Graf č. 15: Dynamická vyrovnanost ukrajinské Premier ligy

Graf č. 16: Dynamická vyrovnanost maďarské OTP ligy

Graf č. 17: Porovnání dynamické vyrovnanosti